

ÅRSREDOVISNING

2012

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Mittuniversitetets årsredovisning 2012

Dnr: MIUN 2013/199

Omslagsbild: Bland Mittuniversitetets studenter finns en hög andel som studerar via nätet. En stor del av dem genomför sina studier på distans, men också campusstudenter läser nätbaserade kurser.

Foto: Tina Stafrén

Kontaktperson för årsredovisningen 2012 är verksamhetscontroller Maria Nyberg Ståhl.

Innehållsförteckning

FÖRORD

Rektor har ordet

RESULTATREDOVISNING

1. 2012 – ett år av utveckling och anpassning till nya förutsättningar

2. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

- 2.1 Utbildningsuppdraget
- 2.2 Söktryck och rekrytering
- 2.3 Utveckling av utbildningen
- 2.4 Distansutbildning och e-lärande
- 2.5 Arbetslivsanknytning
- 2.6 Kvalitetsarbete inom utbildningen
- 2.7 Examina

3. Utbildning på forskarnivå

- 3.1 Kvalitetssäkring
- 3.2 Forskarstuderande och examina

4. Forskning

- 4.1 Mekanisk massa, skolutveckling och amorf metall
- 4.2 Vetenskaplig produktion
- 4.3 Forskningskompetens och forskningsresurser
- 4.4 Kvalitetssäkring av forskningen
- 4.5 Innovation och nyttiggörande

5. Gemensamt för utbildning och forskning

- 5.1 Studentmedverkan
- 5.2 Internationalisering
- 5.3 Jämställdhet och arbete för lika villkor
- 5.4 Bibliotek
- 5.5 Personal och kompetensförsörjning

6. Ekonomisk utveckling 2012

7. Verksamhetens resultat

8. Styrning och kontroll

Mittuniversitetets årsredovisning 2012

Dnr: MIUN 2013/199

Omslagsbild: Bland Mittuniversitetets studenter finns en hög andel som studerar via nätet. En stor del av dem genomför sina studier på distans, men också campusstudenter läser nätbaserade kurser.

Foto: Tina Stafrén

Kontaktperson för årsredovisningen 2012 är verksamhetscontroller Maria Nyberg Ståhl.

EKONOMISK REDOVISNING

UNIVERSITETSSTYRELSENS BESLUT

Bilaga 1	Sammanställning av anslagsbelastning
Bilaga 2	Organisationsplan för Mittuniversitetet 2012
Bilaga 3	Sammanställning av tabeller och diagram
Bilaga 4	Struktur för återrapportering i resultatredovisningen

Förkortningar

ARK används som markering för de avsnitt som redovisar återrapporteringskrav i regleringsbrevet.

HUV Fakulteten för humanvetenskap

NMT Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier

Hst Helårsstudent, det vill säga antalet studenter som är förstagångs- och fortsättningsregistrerade på ett kurstillfälle multiplicerat med kurstillfällets omfattning i högskolepoäng under en viss period dividerat med 60. Studenter som avbrutit studierna inom tre veckor efter påbörjad kurs ska inte ingå i beräkningen.

Hpr Helårsprestation en hpr motsvarar 60 avklarade högskolepoäng oavsett hur många studenter som bedrivit studierna och oavsett hur lång tid studierna tagit.

Datainsamling

För datainsamlingen har följande administrativa system använts:

- Ladok (studiedokumentationssystemet) för uppgifter om studenter och deras studier och examina på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå,
- NyA (VHS antagningssystem)
- Palasso (personalsystemet) för uppgifter om personal,
- Agresso (ekonomisystemet) för ekonomiunderlaget,
- DiVa (bibliotekens uppföljningssystem) för uppgifter om publikationer.
- LISA är Mittuniversitetets ledningsinformationssystem, en systemlösning baserad på Diver Solution som implementerats 2010 och 2011. Systemet presenterar och analyserar information från Mittuniversitetets källsystem.

Specialkörningar om studenters bakgrund, val av studieinriktning, ålder etc. har beställts från SCB liksom statistik avseende övergångsfrekvenser i regionen.

Uppgifter om den interna utvecklingen har bland annat samlats in med hjälp av enkäter till institutioner och nämnder. Därutöver har specialistfunktionerna inom universitetet lämnat underlag och analyser.

Hanteringen av uppgifterna om kostnad per prestation framgår av kapitel 7.

Rector har ordet

Universitetets omställningsarbete har naturligtvis varit ett starkt fokus under 2012. Det berör alla som arbetar på universitetet. Universitetet har både stängt ned utbildningar och gått igenom omställningsprocesser för personal. Universitetsstyrelsen har också fattat beslut om en ny organisationsstruktur och ska i februari ta ställning till ett förslag att flytta verksamheten på Campus Härnösand till Campus Sundsvall.

Självklart går inte förändringar av detta slag obemärkt förbi. Men det gör det än viktigare att arbeta klokt och långsiktigt och behålla en hög attraktivitet hos studenter och på arbetsmarknad, god kvalitet och en ekonomi i balans. Man ska också alltid påminna sig om att Mittuniversitetet har ett högt söktryck, en stabil ekonomi och visar många goda forskningsprestationer.

Allt fler högskolestudenter väljer i dag att studera genom nätutbildningar eller distansutbildningar. Statistik styrker denna trend och visar att allt fler av framtidens utbildningar kommer att vara nätutbildningar. Jag är övertygad om att Sverige som land skulle vinna på att utveckla sina nätutbildningar och öka de nätbaserade inslagen i alla utbildningar. Det skulle bidra till ökad kvalitet, tillgänglighet och samverkan. Mittuniversitetet strävar efter att ligga i fronten inom detta område.

Den högre utbildningen är beroende av uppkoppling, samverkan och modern teknik. IT och modern teknik är i sin tur beroende av att högre utbildning håller hög kvalitet och driver den tekniska utvecklingen framåt. Sverige behöver en plan för hur högre utbildning, nätbaserad pedagogik och modern teknik ska främja varandra. Nationella strategier finns redan i många andra länder och vi riskerar att bli ifrånsprungna.

Mittuniversitetet är verksamt i en region med stora förväntningar på lärosätets förmåga att främja tillväxt och utveckling genom forskning och genom att producera väl utbildad arbetskraft. Ett exempel på regionens engagemang, som jag vill peka på, är *Mitt Norrland Utbildning* (MNU), en förening som samlar näringsliv och offentlig sektor i insatser för att skapa högre kvalitet i det regionala utbildningssystemet. Det är ett på många sätt unikt samarbete som MNU representerar genom den breda samhällsförankringen och medlemskap från flera olika samhällssektorer.

Mittuniversitetets så kallade KK-miljö inom industriell elektronik och den skogstekniska forskningen har under året ytterligare flyttat fram sina positioner inom både forskning och samverkan. På samma sätt har utvecklingen inom det idrottsvetenskapliga, sportteknologiska och turistvetenskapliga området utvecklats mycket väl under det gångna året. För kommande år lovar denna utveckling mycket gott.

Det har varit ett omvälvande och krävande år och framför oss ligger fortsatt utvecklingsarbete. Mittuniversitetet står inför många utmaningar, men jag vet att vi har den kraft och den energi som behövs för att klara dem.

Anders Söderholm
Rektor

1 2012 – ett år av utveckling och anpassning till nya förutsättningar

År 2012 kom att präglas av ett fortsatt högt söktryck och ett intensivt utvecklingsarbete inom utbildningen, av implementering av forskningsstrategin och av ett genomgripande omställningsarbete.

Utvecklingsarbete

Mittuniversitetets utvecklingssatsningar följer sedan 2009 en av styrelsen fastställd utvecklingsplan med övergripande mål för verksamheten. Den bildar utgångspunkten för såväl universitetets utbildningsstrategi som forskningsstrategi och för arbetet med en strategi för verksamhetens förutsättningar som påbörjades under 2012. Närhet, Nytt och Nyfikenhet är kännetecknande för Mittuniversitetet och sammanfattar de fördelar som universitetet strävar efter att ge studenter, medarbetare och samarbetspartners, principer som också varit vägledande i årets strategiska utvecklingsarbete.

Implementeringen av Mittuniversitetets utbildningsstrategi 2011–2015 är utgångspunkt för en rad projekt inom områdena e-lärande, arbetslivsanknytning, internationalisering, kvalitetsarbete och regional samverkan. Arbetet gav under året flera konkreta resultat bland annat i en utvecklad infrastruktur inom e-lärande, modeller för *blended learning* (kombinerat lärande) och fungerande frontdesk-applikationer. Inom arbetslivsanknytning färdigställdes SAM-lab, ett samhällsvetenskapligt laboratorium som stöd för utbildningen av bland annat socionomer, liksom SIM-child som är ett pedagogiskt datorstöd i socionomutbildningen. Den regionala samverkan förstärktes i ett projekt riktat till gymnasieskolorna och infrastrukturen för internationalisering utökades bland annat genom *international desk* för utländska studenter, språkstöd till studenter och lärare samt projekt för att öka marknadsföringen i ett antal prioriterade länder.

Mittuniversitetets forskningsstrategi 2012–2016 började implementeras under året genom ledarskapsutbildningar och diskussioner om det akademiska ledarskapet. I början av hösten genomfördes en workshop om forskningsstrategin där drygt 100 av lärosätets forskare deltog. Diskussionen handlade, utöver forskningsstrategin, om kollegial organisation och ledarskap.

Under året inleddes också arbetet med att utforma en strategi för *verksamhetens förutsättningar*, stödfunktioner, ledarskap och organisationskultur. Arbetet fokuserades inledningsvis på att definiera förutsättningar för att organisatoriskt centralisera lärosätesövergripande funktioner inom bland annat ekonomi, personal och kommunikation samt att finna former för en akademiska organisation av internationalisering, samverkan, lika villkor samt implementeringen av utbildnings- och forskningsstrategierna.

Utbildning

Söktrycket till Mittuniversitetets utbildningar på grundnivå och avancerad nivå fortsätter att öka. Antalet förstahandssökande 2012 låg för olika utbildningar på samma nivå eller högre än 2011 samtidigt som utbildningsutbudet minskade med 20 procent. Inför vårterminen 2013 ökade antalet förstahandssökande med 10 procent.

Bland Mittuniversitetets studenter finns en hög andel som studerar via nätet. En stor del av dem genomför sina studier på distans, men också campusstudenter läser nätbaserade kurser. Mittuniversitetet genomförde under året, tillsammans med högskolorna på Gotland och i Dalarna, en informationsinsats för att uppmärksamma statsmakterna på det faktum att nätstudier saknas i regeringens digitala agenda.

En förstudie kallad *digitalt campus* slutfördes 2012. Syftet var att klarlägga hur mottagande och service till studenter kan effektiviseras och anpassas till att studenter idag arbetar med hjälp av digitala tekniker. En viktig utgångspunkt var att de som studerar på distans ska ha likvärdig service och stöd som de som studerar på campus.

Båda fakulteterna arbetade för att utveckla utbildningsutbudet. Fakulteten för humanvetenskap, HUV, utarbetade ett ramverk som blev styrande för tilldelningen av medel till institutionerna. I ramverket sattes ett tak för programutbildningarnas volym, utbildning på avancerad nivå ska öka och bland fristående kurser prioriteras de som leder till en examen. Under året innebar det en minskning av antalet fristående kurser och då främst sommarkurser vilket även gällde utbudet inom fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT.

Högskoleverket utvärderade under året en rad samhällsvetenskapliga utbildningar. Mittuniversitetet fick bedömningen mycket hög kvalitet för kandidatexamen i kulturgeografi och hög kvalitet för kandidatamina i psykologi, sociologi, medie- och kommunikationsvetenskap samt journalistik och för magisterprogrammet i folkhälsovetenskap. Omdömet bristande kvalitet gavs till kandidat- och magisterutbildningarna i nationalekonomi, statsvetenskap och företagsekonomi, folkhälsovetenskap (kandidat) och sociologi (magister). Bristerna ska vara åtgärdade under 2013 och därefter kommer Universitetskanslersämbetet att göra en ny bedömning.

Forskning

Mittuniversitetets positiva utvecklingskurva för forskningen fortsätter även 2012. När det gäller vetenskaplig publicering så ökade antalet refereegranskade publikationer liksom lärosätets bibliometrisk index jämfört med föregående år.

Mittuniversitetet är sedan 2011 så kallad KK-miljö vad gäller verksamheterna inom profilområdena *Skogen som resurs*, *FSCN*, och *Industriell IT och digitala tjänster*, *STC*. Det innebär att Mittuniversitetet för dessa områden bygger upp långsiktiga strategier, formar insatser och kvalitetsgranskar för att därefter få finansiering av KK-stiftelsen. De två profilerna, *Hälsa, idrott och sportteknologi*, *NVC/Sportstech* och *Turism och upplevelser*, *ETOUR*, strävar efter att inkluderas i KK-miljön.

Samverkan

Samverkan med företag, myndigheter och organisationer finns såväl inom forskning som inom utbildning. Ansträngningar görs för att öka arbetslivsanknytningen i utbildningen som ett led i att implementera utbildningsstrategin. De flesta forskningsprojekt drivs i samarbete med företag eller myndigheter och andelen projekt med samproduktion ökade under året.

Under året initierades Miun Alumni, ett professionellt och socialt nätverk för dem som tidigare studerat vid Mittuniversitetet. Syftet med Miun Alumni är att upprätthålla en god relation med före detta studenter (alumnerna) vid Mittuniversitetet, stärka arbetslivsanknytning och arbetslivsmässig relevans i utbildningarna samt följa upp och ta tillvara tidigare studenters erfarenheter för att utveckla utbildningarnas kvalitet. Genom nätverket förmedlas information från Mittuniversitetet om intressanta seminarier och återträffar. Det ger också alumnerna möjligheter att hålla sig uppdaterad om forskning inom respektive yrkesområde.

Hållbar utveckling

De sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling speglas i Mittuniversitetets verksamhet inom både utbildning och forskning.

Den profilerade forskningen som bedrivs i samverkan med internationellt ledande kunskapsmiljöer ger ofta vinster, både för miljön och för företagens effektivitet. Flera av utbildningarna har ett perspektiv mot humankapital med fokus på hälsofrämjande frågor.

Hållbar utveckling speglas även i Mittuniversitetets sätt att arbeta med distansöverbyggande teknik. Telefon, data- och videokonferenser ingår i kommunikationsmönster och möteskultur. Mil-

jöledningsarbetet har en samordnande funktion för såväl arbetet med den interna miljön för studenter och anställda som för universitetets uppdrag inom utbildning, forskning och samverkan.

Ekonomi

Under 2012 minskade takbeloppet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I budgeten tilläts en överproduktion på 10 miljoner kronor vilket låg långt under överproduktionen 2011, som var 91 miljoner kronor. Institutionerna tilldelades takbelopp som i stort sett uppnåddes. Två institutioner producerade över taket.

Forskningsverksamheten förbrukade mer än årets tilldelade anslag, vilket var helt enligt budgeten. Myndighetskapalet för forskningen minskade därmed från 165 miljoner kronor år 2009 till ca 105 miljoner kronor 2012 vilket innebär att 65 miljoner kronor utöver anslaget under dessa år använts för forskning.

Omställningsfokus

Det stora omställningsarbete som initierades och bedrevs under året präglade i många avseenden verksamheten under 2012. Det motiverades av regeringens beslut att sänka takbeloppet för Mittuniversitetet med ca 50 mkr eller tio procent fram till 2016, beräknat med hänsyn tagen till både anslagsminskningar och konsekvenser av pris- och löneomräkningar.

Utifrån regeringens uppdrag inledde Mittuniversitetet under 2012 ett omställningsarbete som omfattade såväl utbildningsutbud som verksamhetens organisation. Omfattande förändringar föreslogs med ett tydligt syfte; att skapa ett attraktivt utbud, god kvalitet och effektivitet i den administrativa överbyggnaden och att rusta organisationen för de utmaningar som ligger några år framåt i tiden – lägre anslag för utbildningsverksamheten och ökad konkurrens om studenterna.

Fakulteterna arbetade under 2012 aktivt med att forma **utbildningsutbudet** utifrån givna planeringsramar. Utbildningsstrategin var en primär utgångspunkt för arbetet, såväl vad gäller volym, kvalitet och utbildningsmix som utbildningarnas karaktär.

Studenterna ska också fortsättningsvis ha en god miljö för lärande och detta påverkas inte av omställningsarbetet. Särskilda satsningar gjordes för att förbättra studentmötet genom enhetligt studentbemötande och en funktionell *servicedesk* för studenter.

Även universitetets **organisation** utreddes under 2012. Universitetsstyrelsen beslutade att universitet ska omformas till en två-nivåorganisation med fakulteterna som grundläggande uppdelning av verksamheten och som utgångspunkt för att samla administrativa stödfunktioner för kärnverksamheten. Fakulteterna ska organiseras med ämnesbaserade avdelningar och en del i utredningen var en översyn av den kollegiala strukturen.

Styrelsen fastställde en ny arbetsordning och organisationsplan med anledning av den förändrade fakultetsorganisationen. Den nya organisationen, som träder i kraft den 1 april 2013, kommer att ge förutsättningar för en professionell administration på alla nivåer och en tydligare akademisk organisation.

I utredningsarbetet ingick också att se över **lokalförsörjningen** för universitetet och fördelningen av verksamheter mellan de tre campusorterna. Denna utredning kan komma att leda till förändringar i verksamhetsfördelningen mellan orterna. Utredningsarbetet slutförs under 2013 men verksamhetskonsekvenser beräknas bli realiserade först 2014 eller 2015.

Övertalighetsprocesser var och är oundvikliga i omställningsarbetet. Uppsägningar av såväl lärarpersonal som administrativ personal gjordes 2012 och fortsätter 2013.

2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

2.1 Utbildningsuppdraget

Minskat antal helårsstudenter

Under 2012 minskade antalet helårsstudenter, hst, på anslag med 752 hst eller minus nio procent jämfört med året innan. På två år är minskningen totalt 1 625 hst eller 17 procent, en följd av att regeringen sänkt Mittuniversitetets takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Denna planerade inbromsning görs trots ett fortsatt högt söktryck.

TABELL 1

Antal helårsstudenter (hst) på poänggivande utbildningar

Poänggivande utbildningar	Antal helårsstudenter				förändring 2011-2012	förändring % 2011-2012
	2009	2010	2011	2012		
Grundutbildning	6 834	7 782	7 584	7 055	-529	-7%
Sommarkurser	904	1 470	805	565	-240	-30%
Basår	92	115	104	122	18	17%
Summa	7 831	9 367	8 494	7 742	-752	-9%
Särskilda uppdrag						
Lärarlyftet		44	46	23	-23	-50%
Uppdragsutbildning med poäng	78	65	70	58	-12	-17%
Beställd utbildning	9	11	12	16	4	33%
Avgiftsskyldiga studenter			8	26	18	225%
Totalt	7 917	9 486	8 629	7 865	-764	-9%
Antal registrerade studenter *	19 097	24 451	20 120	18 396	-1 724	-9%

* inkl. uppdrt.utb

Antalet studenter, individer, minskade också med 9 procent jämfört med föregående år och på två år har de som fått möjlighet att studera vid Mittuniversitetet minskat med över 6 000 individer, det vill säga med 25 procent.

Inbromsningen gjordes främst på distansutbildningen som totalt minskade med 10 procent. Distansutbildning på program ökade dock med 5 procent medan fristående kurser på distans minskade med 18 procent. Mer om utbildningsutbudets struktur och distansutbildning följer i avsnitten 2.3 och 2.4.

Mittuniversitetets utbildningsuppdrag **ÅRK**

Universitet och högskolor får ersättning för grundutbildningen beroende på hur många studenter som registreras och examineras. Anslaget ges som ett takbelopp vilket tillsammans med eventuellt anslagssparande är den maximala ersättningen för respektive högskola under ett år. Anslagssparande uppstår när värdet av produktionen ett enskilt år understiger takbeloppet, ej utnyttjat utrymme kan då föras över till nästkommande år.

Värdet av produktionen 2012, det vill säga antalet helårsstudenter och helårsprestationer var 527 miljoner kronor, cirka 40 miljoner kronor mindre än 2011. Takbeloppet 2012 var 510 miljoner kronor och eftersom det inte fanns outnyttjat anslag från året före (anslagssparande) blev den faktiska intäkten densamma som takbeloppet.

Vid årets början hade Mittuniversitetet 51 miljoner kronor i sparade prestationer. Sparade prestationer är produktion över takbeloppet, en sorts *villkorad fordran* som kan växlas in i faktiska intäkter om produktionen något år i framtiden inte skulle nå upp till takbeloppet. Överproduktionen 2012, totalt 27 miljoner kronor, kommer inte att kunna utnyttjas, eftersom gränsen för sparande är satt vid 10 procent av takbeloppet.

Antalet helårsstudenter minskade 2012 numerärt främst inom utbildningsområdena teknik, minus 361 helårsstudenter, samhällsvetenskap, minus 214 helårsstudenter, och vård, minus 121 helårsstudenter. Se också avsnitt 2.3.

TABELL 2**Uppföljning av helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr)**

Utbildningsområde	Antal helårsstudenter				Antal helårsprestationer			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Humaniora	670	842	747	743	357	460	446	449
Juridik	219	254	202	264	141	170	157	183
Samhällsvetenskap	2 421	2 814	2 327	2 113	1 674	1 945	1 823	1 687
Naturvetenskap	522	834	818	829	323	508	535	569
Teknik	1 387	1 830	1 658	1 297	781	1 069	1 091	924
Vård	1 227	1 242	1 220	1 099	1 096	1 136	1 151	1 013
Medicin	300	455	400	366	233	350	358	316
Undervisning	610	571	598	535	548	482	508	495
Övrigt	289	281	272	267	259	251	252	239
Design	150	197	200	177	118	156	178	162
Idrott	35	46	51	53	22	32	46	49
Summa	7 831	9 367	8 494	7 742	5 551	6 559	6 547	6 087
Därav naturvetenskap och teknik	1 910	2 664	2 475	2 126				

Regeringen ger ersättning för 65 helårsstudenter och 65 helårsprestationer inom utbildningsområdet design. Utöver detta uppnåddes ytterligare 112 helårsstudenter och 97 helårsprestationer i design. Undervisningen genomfördes för dessa utbildningsplatser med den lägre teknikprislappen.

Ökad genomströmning

Genomströmning är ett mått, i procent, som visar hur stor andel av helårsstudenterna som slutför påbörjad kurs. Ett annat begrepp för detta är prestationsgrad. Genomströmningen på Mittuniversitetet fortsatte att öka, en trend sedan 2009.

TABELL 3**Genomströmning, 2009-2012**

	2009	2010	2011	2012
Campusutbildning	84%	86%	89%	89%
Distans total	59%	57%	65%	68%
Totalt	71%	70%	77%	79%

Den största ökningen noterades för distansutbildning med träffar, vilka till övervägande delen är programutbildningar. Även för nätbaserad utbildning, i allmänhet fristående kurser, noterades en tydlig uppgång. Se avsnitt 2.4

Den ökade genomströmningen har flera orsaker:

- Institutionerna och Lärande- och ResursCentrum, LRC, arbetade för att utveckla pedagogik och teknik.

- Inbromsningen har främst skett på utbildningar med låg prestationsgrad, IT-distans.
- Mittuniversitetet registrerade under sommarkurserna och hösten *tidiga avbrott* för inaktiva studenter vilket höjde prestationsgraden på dessa.
- Ett lägre antal helårsstudenter relateras till helårsprestationer som följer av en tidigare större volym.

Inaktiva studenter

I budgetpropositionen för 2012 introducerades begreppet inaktiva studenter. Det betecknar studenter som inte tar poäng på de kurser de registrerat sig på. En svårighet är att *inaktiva studenter* inte är ett entydigt begrepp. En programstudent som missar tentan på en av sina åtta kurser kan knappas anses inaktiv och inte heller den programstudent som anmäler sig till extra kurser i syfte att skynda på sin examen. En student som inte tar poäng på fristående kurs kan ha tenterat och misslyckats eller kan studera aktivt, men utan att ha för avsikt att ta poäng. En student kan också registrera sig utan att ha för avsikt att studera.

Mittuniversitetet har valt att analysera studenter, individer, som registrerat sig på en enda kurs, högst 7,5 högskolepoäng på ett år och utan att det i Ladok registrerats några poäng. Hypotesen är att *enkursstudenter* hoppar av studierna i större utsträckning än de som registrerat sig på flera kurser.

Analysen bygger på siffror ur Ladok för vårterminerna 2010, 2011 och 2012. Analyser per helår blir inte rättvisande eftersom det vid årsskiftet 2012 är en eftersläpning i inrapporterade helårsprestationer kopplade till de helårsstudenter som registrerats under året.

TABELL 4

Nollpresterare bland enkursstudenter – ett räkneexempel

	Vårterminen 2010		Vårterminen 2011		Vårterminen 2012	
	Totalt	En kurs	Totalt	En kurs	Totalt	En kurs
Antal registrerade studenter	15 942	5 932	13 833	4 876	11 554	3 625
Nollpresterare	5 292	2 987	4 031	2 378	2 935	1 570
Andel nollpresterare	33%	50%	29%	49%	25%	43%
Antal helårsstudenter	4 856	736	4 446	598	3 840	442
Antal hst nollpresterare	1 084	370	819	291	657	191
Andel nollpresterare	22%	50%	18%	49%	17%	43%
Enkursstudenternas andel						
av antalet registrerade studenter		37%		35%		31%
av antalet helårsstudenter		15%		14%		12%

De som registrerar sig på endast en kurs vårterminen var 2012 cirka 31 procent av antalet studenter men endast ca 12 procent av antalet helårsstudenter, i båda fall en minskning jämfört med samma mätperiod 2010 och 2011.

Enkursstudenter utgjorde på helåret cirka åtta procent av det totala antalet helårsstudenter inom anslagsgrundande utbildning. Nästan alla läste fristående kurser på IT-distans och till 86 procent på grundnivå. Tio procent läste förberedande kurser och fyra procent på avancerad nivå. Jämfört med nyckeltalen på Mittuniversitetsnivå (tabell 14) låg andelen ungdomsstudenter betydligt lägre i denna grupp.

Åtgärder för att minska antalet inaktiva studenter

Rector beslutade i januari 2012 att ett försök med rapportering av *tidigt avbrott* för inaktiva studenter skulle göras på sommarkurserna (dnr MIUN 2012/199). Ett obligatoriskt prov infördes, där stu-

denterna inom tre veckor måste visa aktivitet för att inte institutionen skulle registrera *tidigt avbrott*. Studenten meddelades och kunde vid ett felaktigt beslut enkelt återregistrera sig.

Tidigare år var andelen tidiga avbrott på sommarkurserna cirka sex procent och steg nu till 16 procent. Totalt registrerades 650 tidiga avbrott, de flesta före 1 juli. Det var cirka 400 fler än om rutinen inte införts. Som en konsekvens ökade genomströmningen på sommarkurserna. En uppföljning, på de tre institutioner som gav majoriteten av sommarkurserna, visade att 22 procent av de som Mittuniversitetet registrerat för *tidigt avbrott* hade återregistrerats.

Motsvarande rutin infördes under höstterminen 2012 (dnr MIUN 2012/1470) och är permanent från och med verksamhetsåret 2013 (dnr MIUN 2012/1991).

2.2 Söktryck och rekrytering

Fler sökande till Mittuniversitetet

Söktrycket till Mittuniversitetets utbildningar har ökat flera år i rad. Trots att program- och kurstillfällen inför hösten 2012 minskade med 20 procent fortsatte ökningen. De som inför hösten 2012 sökte en programutbildning i första hand ökade med 13 procent. Även inför vårterminen 2013 var antalet sökande rekordstort.

TABELL 5

Antal förstahandssökande vid sista anmälningssdag

Inför	2010	2011	2012	2013
Vårtermin	3 842	4 721	4 707	5 200
Hösttermin	8 610	9 207	9 103	
Sommar	4 517	7 545	7 032	

Ett mått på attraktivitet som regeringen lanserat är antalet förstahandssökande per antagen. För program ligger Mittuniversitetet i paritet med de tre andra nya universiteten omkring nivån 1,4. Motsvarande mätning på fristående kurser ger ett spretigt resultat för flertalet lärosäten och med stora variationer mellan åren.

Breddad rekrytering

Mittuniversitetet har en bred studentrekrytering sett till social bakgrund. Lärosätet verkar i en region med en låg andel akademiker och där många studenter saknar akademisk tradition och studievana. *Handlingsplanen för breddad rekrytering 2009–2012* hade som mål att öka övergångsfrekvensen i regionen, att minska avhoppet från studierna och att behålla en hög andel studenter från hem utan akademisk tradition.

Under perioden har en rad åtgärder vidtagits som på olika sätt bidrar till måluppfyllelsen. Det har dock gått för kort tid för att det ska vara möjligt att utvärdera resultat mot målen. Övergångsfrekvensen är fortsatt låg främst bland män. De satsningar som görs på korta program och yrkeshögskoleutbildning kan på sikt ge resultat. I ett av utbildningsstrategins utvecklingsområden, *Regional gymnasiesamverkan*, ska en systematisk och långsiktig samverkan med lärare och elever i regionen utvecklas. Målet är att genom samverkan dels öka övergången till högre studier, dels öka Mittuniversitetets marknadsandelar i regionen. *Branschprao* är ett projekt som genomfördes med ett antal högstadieskolor. Utveckling av *e-lärandet* gör det möjligt för studenter som av olika skäl inte kan läsa på campus att genomföra akademiska studier. Insatserna för att stärka *arbetslivsanknytningen* i utbildningarna ökar studenternas förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Regional gymnasiesamverkan

Projektet *Regional gymnasiesamverkan* har sedan hösten 2011 arbetat för att utveckla en uthållig, systematisk samverkan med regionens gymnasieskolor. Test av olika former av samverkan har dels skett internt, dels ut mot regionens gymnasielärare och elever. En projektgrupp har fungerat dels som en kanal för informationsutbyte inom universitetet där kontakterna mot gymnasieskolorna saknat samordning, dels ut mot omvärlden, skolpolitiker, skolledare och gymnasielärare, som saknat en tydlig ingång mot universitetet. Arbetet har utgått från en dialog med skolledarna och tanken är att formalisera samverkan för att uppnå systematik och uthållighet.

Under 2013-2014 kommer projektet att fortsätta att påverka strukturerna för samverkan inom Mittuniversitetet och ut mot regionens gymnasieskolor. Det innebär ett fortsatt testande av konkreta samarbetsformer för att samla ytterligare erfarenheter och under kommande året formulera och förankra en hållbar modell för regional gymnasiesamverkan. Modellen ska ge ett trovärdigt avstamp för att börja jobba med regionens låga övergångsfrekvens och att stärka Mittuniversitetets position som regionens universitet och navet i ett utbildningssystem som ska spänna över hela utbildningssektorn.

Studentrekrytering

Mittuniversitetet har under en treårsperiod gjort riktade insatser för att rekrytera studenter. Nedan ges några exempel på detta.

Regional rekrytering

Den regionala studentrekryteringen omfattade aktiviteter som bygger på personliga möten med målgruppen. Utbildade studentambassadörer besökte bland annat gymnasieskolor, utbildningsmässor och arbetsförmedlingar. I Sundsvall och Östersund genomfördes *Öppet hus* på campus för gymnasieelever, vuxenstuderande och arbetssökande med cirka 500 besökare till respektive dag. På Campus Sundsvall anordnades en dag för arbetssökande tillsammans med arbetsförmedlingen, vuxenutbildningen och CSN. Cirka 60 personer deltog.

KompetensArena i Jämtlands län startades 1 oktober. Projektet ska utveckla en kompetensplattform och modeller och strukturer för detta. Mittuniversitetet är delfinansiär och kommer att leda delmålet *Övergång till högre studier*. Projektet i sin helhet leds av Regionförbundet Jämtlands län.

Skugga en student syftar till att ge enskilda möjligheter att bilda sig en egen uppfattning om hur det är att studera vid Mittuniversitetet genom att följa en student under en dag.

Nationell rekrytering

På nationell nivå fortsatte Mittuniversitetets satsningar i storstadsområdena samt i Gävle med annonser på internetsajter, i radio och i tidningar. Universitetet deltog i tre större utbildningsmässor och några mindre gymnasie- och universitetsmässor och events i storstäderna. En aktivitet i Åre genomfördes för att nå potentiella studenter på sportlovssemester.

Rekryteringsinsatserna nationellt gav, mot bakgrund av det stora antalet sökande, ett bra resultat.

Internationell rekrytering

En arbetsgrupp för internationell studentrekrytering arbetade under 2012 med rekryteringsinsatser riktade till utbytesstudenter och freemovers inom EU/EES och från Kina. Insatser gjordes också i Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Internationella studenter deltog på mässor och i andra aktiviteter i sina hemländer efter att ha utbildats till studentambassadörer.

För rekrytering utanför EU/EES samarbetade Mittuniversitetet med Högskolan Dalarna och Högskolan i Gävle. Lärosätena marknadsförde sig gemensamt under namnet *Study in Central Swe-*

den under China Education Expo i Kina. Mittuniversitetet fortsatte också sin egen satsning på att rekrytera studenter från Kina.

Insatserna för att rekrytera internationellt måste ses i ett längre perspektiv och är i detta skede mer att se som en investering inför framtiden.

Övergångsfrekvenser

Övergångsfrekvenserna, det vill säga andelen elever som slutför gymnasieskolan och påbörjar högre utbildning efter tre år, ligger under riksgenomsnittet i både Jämtlands och Västernorrlands län. Statistik från SCB visar att övergångsfrekvensen ökade mycket svagt för de båda länen.

TABELL 6				
Övergångsfrekvenser				
Studentexamen angivet läsår				
Påbörjat högre studier efter tre år, totalt				
	05/06	06/07	07/08	08/09
Riket	41,1	42,9	43,9	45,1
Y län	38,7	41,6	42,1	42,6
Z län	28,8	32,5	30,9	31,0

I riket ökade övergångsfrekvensen för både män och kvinnor. I Jämtland minskade övergångsfrekvensen för kvinnor och ökade för män medan det var tvärtom i Västernorrland.

Antagna (nybörjare) på Mittuniversitetet

Nybörjare nationell nivå

Antalet nybörjare, i detta fall studenter som för första gången läste på Mittuniversitetet, var färre läsåret 2011/12 än var och ett av de föregående läsåren. Merparten kom från Stockholm, Västra Götaland, Gävleborg och Skåne. Minskningen var procentuellt sett ungefär lika stor för de olika områdena.

Endast 15 procent av Mittuniversitetets nya studenter kom från Västernorrland eller Jämtland vilket kan jämföras med 23 procent läsåret 2007/2008. Regionens nybörjare minskade totalt med 313 personer och de som sökte sig till Mittuniversitetet minskade med 417. Det hör dels samman med att ungdomskullarna minskar, men en förklaring kan också vara att den kärva arbetsmarknaden gjorde att fler började läsa i yngre åldrar än som varit tradition, det vill säga inledde sina studier de två föregående läsåren.

TABELL 7**Nationell rekrytering till Mittuniversitetet**

Nybörjare	Läsår och antal individer			
Rekryteringslän	08/09	09/10	10/11	11/12
Jämtlands län	570	687	658	442
Västernorrlands län	948	1 095	971	768
Summa regionen	1 518	1 782	1 629	1 210
Stockholms län	1 690	2 609	2 243	1 735
Skåne län	876	1 534	1 163	853
Västra Götaland	1 249	1 929	1 536	1 097
Gävleborgs län	343	448	416	344
Övriga län	3 377	4 941	4 126	2 896
Antal nybörjare (individer)	9 053	13 243	11 113	8 135
Andel från regionen	17%	13%	15%	15%

Den stora andelen studenter som kommer utanför regionen är delvis Mittuniversitetets stora utbud av nätbaserade distanskurser.

Nybörjare från regionen

Antalet högskolenybörjare i regionen, det vill säga de som första gången börjar studera vid en högskola, minskade från 2 760 till 2 447 mellan 2011 och 2012. Av dessa valde 36 procent att söka sig till Mittuniversitetet läsåret 2011/2012, en rejäl minskning från föregående läsår då den var 40 procent. Från Jämtland valde 40 procent och från Västernorrland 35 procent av högskolenybörjarna att studera på Mittuniversitetet.

En analys kommer att göras under 2013 av såväl övergångsfrekvenser som förändringar i antalet nybörjare från regionen.

Behörighetsgivande förutbildning

Basåret och behörighetsgivande kurser ger blivande studenter möjlighet att komplettera sin behörighet för att sedan kunna läsa tekniska eller naturvetenskapliga utbildningar. Basåret ger platsgaranti och är en alternativ rekryteringsväg. Sedan 2008 har antalet helårsstudenter på behörighetsgivande kurser i det närmaste tredubblats.

TABELL 8**Behörighetsgivande förutbildning**

	2009	2010	2011	2012
Helårsstudenter	92	150	184	228
<i>därav</i>				
basåret	75	93	90	104
förberedande kurser	17	57	94	124
Andel kvinnor av hst	43%	48%	46%	43%

Av dem som var registrerade på basåret 2010, totalt 190 individer, läste 41 personer eller 33 procent på olika utbildningsprogram på Mittuniversitetet 2012. Sex hade valt civilingenjörsutbildning och femton högskoleingenjörsutbildning eller annan tekniskt inriktad utbildning. Tre gick på lärarutbildningen, fyra på ekonomutbildningen och fem på vårdinriktade utbildningar. Fristående kurser hade lockat 21 individer. Hälften av kurserna avsåg teknik och matematik, hälften samhällsvetenskap.

Modellprojekt för utveckling av YH-utbildning

Inom ramen för implementering av utbildningsstrategin utvecklades några kortare utbildningsprogram till yrkeshögskoleutbildningar. Målet var att finna en form för utbildningen som dels fungerade som ett fristående utbildningsalternativ men också kunde vara en dörr in till högskolestudier. Ett syfte var också att via kontakter med näringsliv och organisationer utveckla andra behovsmotiverade utbildningar. En ansökan lämnades under 2012, *Automationstekniker och processoperatör*.

Mittuniversitetet deltar i två YH-utbildningar med annan utbildningsanordnare som huvudansvarig,

2.3 Utveckling av utbildningen

Utbildningsportföljen

Ett led i anpassningen till det sänkta takbeloppet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var fakulteternas översyn av utbildningsutbudet. Översynen gjordes utifrån ett helhetsperspektiv där kvalitet, attraktivitet och ekonomi var grundbultarna. Med hög kvalitet avses den av studenten upplevda kvaliteten, kvalitet i förhållande till lärandemål och examensbeskrivningar samt utbildningens relevans för arbetslivet. Hög attraktivitet avser studenters efterfrågan på utbildningar och arbetsmarknadens behov.

Fakulteten för humanvetenskap, HUV

Under 2012 startades inga nya utbildningsprogram på grundnivå och inga nya är planerade inför kommande läsår. På avancerad nivå startade barnmorskeutbildning våren 2012.

Fakultetsnämnden fastställde ett ramverk för utbildningsbudet att gälla 2012–2015. Sammansättningen ska möjliggöra friare studiegångar, ha en stabil bas av utbildningsprogram och professionsutbildningar samt ha en variation av undervisningsformer. Fakulteten har som målsättning att värna om utbildning såväl på campus som på distans.

Programutbildningar ska utgöra högst 70 procent av fakultetens totala volym. Under perioden ska, enligt ramverket, utbildning på avancerad nivå öka medan professionsutbildningarna ska behållas på 2011 års nivå. Fristående kurser som leder till examen och progression i utbildningen ska prioriteras liksom magisterutbildningar. Masterutbildningar bör endast ges inom ämnen med gott söktryck och god arbetsmarknad.

Neddragningar gjordes under året främst på fristående kurser på distans. Fram till 2015 krävs en neddragning också på programutbildningarna, flertalet i hög grad efterfrågade i yrkeslivet.

Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT

Utbildningsutbudet består i huvudsak av utbildningsprogram och fristående kurser/kurspaket. Utbudet av programutbildningar fokuserar på följande kategorier av utbildning.

- Ingenjörsutbildning
- Medieutbildning
- Designutbildning
- IT-utbildning

Programutbildningarna har en tydlig yrkesidentitet eller anknyter till ett kompetensbehov på arbetsmarknaden. De ligger väl i linje med det i utbildningsstrategin prioriterade området arbetslivsanknytning.

Flera av programutbildningarna är tillgängliga via distansformat och är därför även attraktiva för äldre studenter. Det är ett kostnadseffektivt sätt att uppgadera och matcha arbetskraftens

kompetens med arbetslivets behov. De längre utbildningsprogrammen erbjuder en kompetensväxling medan de kortare är mer inriktad på uppgradering av kompetens.

Utöver ovanstående programutbud ger fakulteten en basårutbildning med målsättningen att öka andelen studenter inom naturvetenskap och teknik.

Tre campus

Mittuniversitetets tre campus har olika utbildningsprofiler. Campus Härnösand har tyngdpunkten i lärarutbildning med utbildning också inom humaniora, beteendevetenskap och viss teknik. Där finns också arkiv- och informationsvetenskap. Campus Sundsvall kännetecknas av utbildningar inriktade mot naturvetenskap, teknik och medier. Där ges också samhällsvetenskapliga utbildningar och vårdutbildning. Campus Östersund utmärks av samhällsvetenskapliga och beteendevetenskapliga utbildningar och av utbildningar inom vård, sport och idrott, ekoteknik och kvalitets-teknik.

I tabellen redovisas antalet studenter som registrerats per campus. I detta ingår studenter som läser på IT-distans, det vill säga via nätet och aldrig besöker campusorten. I Härnösand var 3 200 studenter registrerade på kurser på IT-distans och 1 600 studenter på distans med samlingsveckor 4–5 gånger per termin. I Sundsvall var drygt 2 000 studenter registrerade på IT-distans och i Östersund 2 700.

TABELL 9

Studenter vid Mittuniversitetet och på olika campus – läsår

Campus	Antal individer per läsår			
	08/09	09/10	10/11	11/12
Mittuniversitetet	17 706	21 505	20 596	16 662
<i>varav</i>				
Härnösand	3 667	4 838	4 822	4 925
Sundsvall	6 041	8 906	7 782	5 861
Östersund	9 527	10 109	9 427	6 654

* Eftersom samma individ kan läsa på mer än ett campus kan den sammanlagda summan för campusorterna vara högre än för Mittuniversitetet totalt.

Programutbildningar

Programutbildningar på grundnivå och avancerad nivå svarade 2012 för 64 procent av den totala utbildningsvolymen mätt i helårsstudenter, en ökning jämfört med 2011 då motsvarande siffra var 60 procent.

TABELL 10

Programutbildningar 2009 – 2012, hst

	2009	2010	2011	2012
Yrkesprogram	2 323	2 324	2 377	2 391
Generella program	1 886	2 376	2 601	2 479
Summa	4 209	4 700	4 979	4 870

I absoluta tal minskade de generella programmen mellan 2011 och 2012 med 127 helårsstudenter. Yrkesprogrammen ökade något. Förändringen är en följd av ett minskat antal studieplatser och färre kurstillfällen. Kommande läsår blir antalet program färre.

Vårdutbildningar, bland annat sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeprogram samt beteendevetenskapliga utbildningar, som kan exemplifieras med psykologprogram och socionomutbildning, är de två volymmässigt dominerande programgrupperna. Lärarutbildningen synes ha stabiliserats efter en nedgång.

En relativt sett stor ökning noterades för högskoleingenjörsutbildningarna, liksom för utbildningar med konstnärliga inslag, designutbildningar.

TABELL 11**Programutbildningar vid Mittuniversitetet**

Programutbildningar	Antal helårsstudenter				Förändring
	2009	2010	2011	2012	2011-2012
Humanistiska utbildningar	16	8	6	6	1
Beteendevetare och socionomer	948	1 004	1 031	1 018	-13
Medieutbildningar	361	352	373	374	1
Samhällsvetenskapliga utbildningar	432	617	711	697	-14
Vårdutbildningar	983	1 030	1 025	955	-70
Utbildningar med inr. sport och idrott	64	58	59	73	14
Civilingenjörsutbildningar	111	124	146	173	27
Ingenjörsutbildningar	70	95	150	218	69
Tekniska utbildningar	166	244	265	155	-110
IT-utbildningar (ej ingenjör)	243	375	402	327	-75
Naturvetenskapliga utbildningar	81	99	89	69	-20
Utbildningar med konstnärliga inslag	46	52	87	125	39
Lärarutbildning	688	643	637	681	44
Mittuniversitetet totalt	4 209	4 700	4 979	4 870	-109

Sjuksköterskeutbildning

Sjuksköterskeutbildning är en eftersökt utbildning och 2013 inleds med en ökning av antalet platser. Minskningen med 70 helårsstudenter under 2012 är en konsekvens av ett lägre takbelopp som tvingade fram ett lägre intag. På avancerad nivå erbjuds sju specialistsjuksköterskeutbildningar och en barnmorskeutbildning med tillsammans cirka 80 helårsstudenter.

Inom vårdutbildningen utvecklas simuleringsbaserad undervisning. Med hjälp av en specialutrustad docka kan sjukdomstillstånd simuleras, vilket ger studenterna möjlighet att undersöka och diagnostisera sjukdomar som de vanligtvis inte möter under sina praktikperioder (verksamhetsförlagd undervisning).

Lärarutbildning

Mittuniversitetets lärarutbildning genomförs till stor del på distans med 4–5 samlingsveckor per termin på campus. Den första studieveckan inleds med distansöverbyggande aktiviteter som förberedelse till studierna.

Hösten 2011 startades den nya förskollärarutbildningen som alltsedan starten har haft ett högt söktryck. Våren 2012 startades grundlärarutbildning med inriktning mot fritidshem samt grundlärarutbildning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. Hösten 2012 startades grundlärarutbildning mot grundskolans årskurs 4-6. Den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) beräknas starta HT-13. Mittuniversitetet har fått examensrätter för flera ämneskombinationer av ämneslärarexamen vilka ännu inte utnyttjats på grund av för få sökande.

Samtidigt som utbildning enligt den nya lärarutbildningen har påbörjats ska den examensmodell som startade hösten 2001 fasas ut senast våren 2018. Införandet av lärarlegitimationen innebär därtill att studenter antagna till ännu äldre examenstillstånd givits möjlighet att avsluta sin lärarutbildning. Det innebär att en rad olika lärarutbildningar bedrivs samtidigt.

Dimensionering av lärarutbildningen **ÅRK**

Mittuniversitetet har startat de nya lärarutbildningarna i en prioritetsordning som överensstämmer med studenternas önskemål, mätt i söktryck. Även dimensioneringen baseras på söktryck till utbildningarna.

Dimensioneringen baseras också på en analys av arbetsmarknadens behov där information hämtas från SCB:s arbetskraftsbarometrar (1–3 års sikt), från de analyser som genomförts av SKL (10 års sikt) samt statistisk information från Skolverket. Detta motiverar satsningen på förskola och F-3, dvs. yngre åldrar. SKLs indikerar ett behov av att på några få års sikt få en ökad utbildning av grundlärare.

De som arbetar med lärarutbildningen har nära kontakter med skolhuvudmännen i Västernorrland, Jämtland och Norrhälsingland och diskuterar regionala behov med dem. Detta sker i samarbete universitet – skolhuvudmän i det regionala utvecklingsnätverket, RUN.

Studievägledare informerar och vägleder studenter när det gäller olika inriktningar och behov på arbetsmarknaden.

Civilingenjörsutbildning

Inom civilingenjörsutbildningen samarbetar Mittuniversitetet med Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, och Stockholms universitet. Samarbetet med KTH gäller inriktningarna *Datateknik*, *Elektroniksystem* och *Teknisk design* och samarbetet med Stockholms universitet inriktningen *Industriell ekonomi*. Dessa samarbeten ger studenterna ökade valmöjligheter i slutet av utbildningen.

Varje inriktning är kopplad till en stark forskningsmiljö. Studenterna får första året arbeta i ett produktutvecklingsprojekt där varje projektgrupp består av studenter från alla fyra inriktningarna, med studenterna på fjärde året som projektledare. Under senare delen av utbildningen kan studenterna delta i ett mentorsprogram med en yrkesverksam mentor (se avsnitt 2.5).

Högskoleingenjörsprogram

- *Byggingenjör – Hållbart byggande* har anpassats till formatet *blended learning* och ges från och med hösten 2012 både på campus och på distans. Det finns ett nära samarbete med bransch och studenter i ett branschråd.
- *Elkraftingenjör* ges på distans i samarbete mellan Mittuniversitetet, Umeå universitet och Luleå tekniska universitet. Branschföretag bistår bland annat med laborativa inslag och studiebesök. Utbildningen är kopplad till forskningscentret STC (se avsnitt 4.1).
- Programmet *Energiingenjör* har ett otraditionellt upplägg där kurserna i matematik och fysik ges först år två. Tonvikten första året ligger på energiteknik, däribland en praktikkurs, och studenten har möjlighet att efter detta ta ut ett kursbevis som öppnar möjligheter på arbetsmarknaden.

Unika utbildningar

Risk- och krishanteringsprogrammet utbildar professionella riskhanterare. Programmet har nära koppling till Risk and Crisis Research Center (RCR), en av Sveriges främsta forskningsmiljöer inom risk, kris och säkerhet.

Idrottsvetenskapligt program är en utbildning med anknytning till Nationellt Vintersportcentrum (NVC) och till forskning inom prestationsidrott, fysisk aktivitet och hälsa. Från och med läsåret 2013/2014 erbjuds även möjligheten till fortsatta studier på avancerad nivå. .

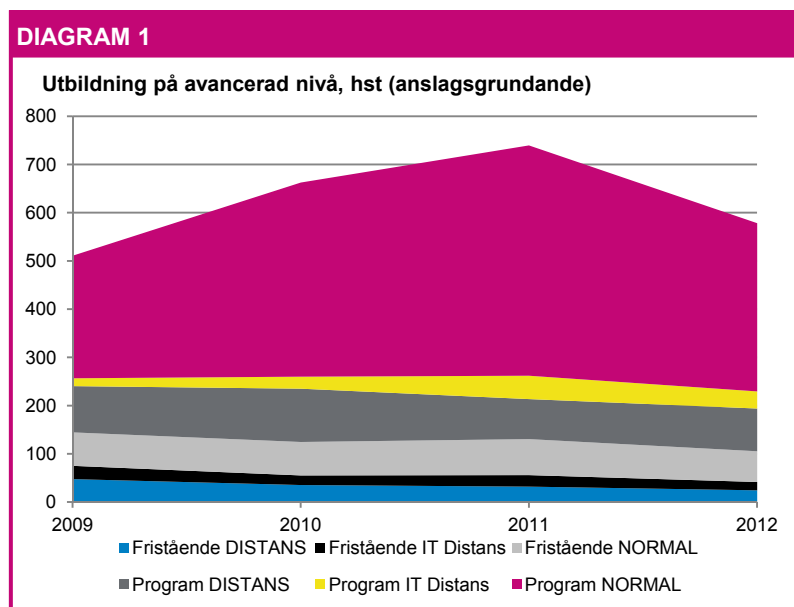
Mittuniversitetet har Sveriges första och enda utbildning i *bildjournalistik* upp till mastersnivå. Bildjournalistik handlar om att skapa nyheter, men också att dokumentera nutidshistoria. Bildjournalisten ska kunna skriva, filma och redigera en tidning eller ett inslag för tv.

Utrustning för sport och friluftsliv är en miljardindustri och på Mittuniversitetet bedrivs forskning och utveckling med världsledande företag i frilufts- och sportsektorn. Studenten på hög-

skoleingenjörsutbildningen *Sportteknologi – Innovativ produktutveckling med inriktning sport och upplevelser* får en bred kompetens inom såväl design och teknik som fysiologi och biomekanik.

Avancerad nivå

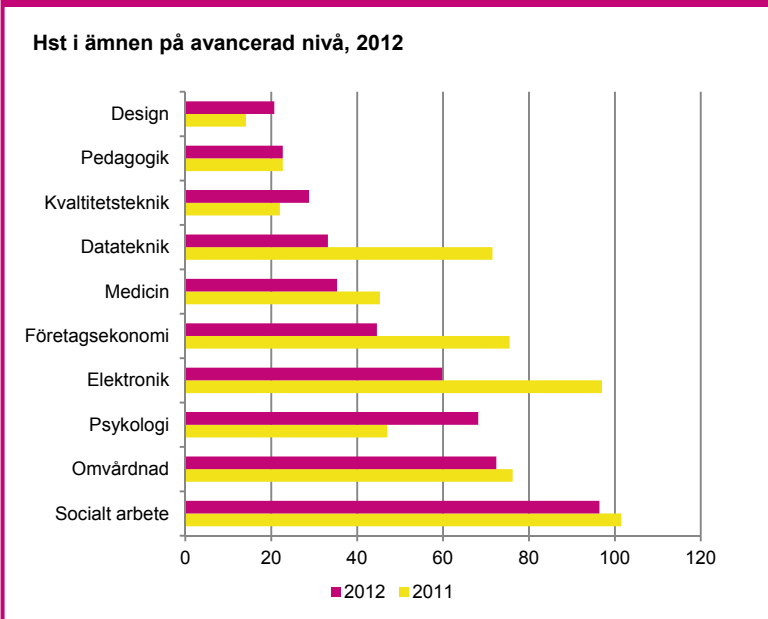
Utbildning på avancerad nivå minskade med 162 helårsstudenter eller 22 procent under året. Den stora volymminskningen gäller de internationella mastersprogrammen i datateknik, elektronikkonstruktion och företagsekonomi, alla med en stor andel inresande studenter. Helårsstudenter på andra program eller på kurser på avancerad nivå ökade.

Program utgjorde 80 procent av den totala volymen 578 hst. Volymmässigt stora program på avancerad nivå är specialistutbildning till distriktssköterska, magisterprogrammet i kvalitets- och ledarskapsutveckling och även detta år det internationella mastersprogrammet i elektronikkonstruktion.

Ämnesmässigt var socialt arbete det största ämnet på avancerad nivå vilket speglar socio-nomprogrammets uppbyggnad med en avslutning på avancerad nivå. Detsamma gäller ämnet psykologi där ökningen speglar att det nya psykologprogrammet nu omfattar också senare årskurser. Diagram 2 visar de minskade volymerna för datateknik, företagsekonomi och elektronik som redovisas ovan.

DIAGRAM 2

Utveckling av fristående kurser

Trots en stor tillströmning av studenter tvingades Mittuniversitetet minska antalet kurser. Volymmässigt mest minskades kurser inom samhällsvetenskap och teknik. Antalet helårsstudenter ökade endast inom juridik.

Totalt sjönk antalet helårsstudenter med 657 helårsstudenter, vilket är en stor del av den totala volymminskningen inom utbildningen 2012. Fristående kurser på distans minskade med 500 helårsstudenter.

TABELL 12

Antal helårsstudenter på fristående kurser

Utbildningsområde	Helårsstudenter				Förändring 2011–2012
	2009	2010	2011	2012	
Humaniora	614	791	691	663	-28
Juridik	176	184	143	192	49
Samhällsvetenskap	1 257	1 561	1 016	872	-144
Naturvetenskap	234	400	388	387	-1
Teknik	824	1 049	734	455	-279
Undervisning	25	44	72	35	-36
Vård	217	181	110	52	-58
Medicin	65	180	134	65	-69
Övrigt*	51	63	58	31	-26
Design	73	112	73	13	-60
Idrott	10	11	6	3	-3
Summa	3 547	4 574	3 425	2 768	-657

* Här ingår AU60, se lärarutbildningen

Mittuniversitetet är ett av de universitet som erbjuder sommarkurser och de ges nästan uteslutande som nätbaserad distansutbildning. Intresset från studenter har under flera år varit mycket stort och sommarkurserna svarade för nära 30 procent av antalet helårsstudenter på nätbaserade fristående kurser. Genomströmningen ökade från 45 procent 2010 till 63 procent 2012 ett resultat bland annat av medvetna åtgärder för att minska antalet inaktiva studenter (se avsnitt 2.1).

TABELL 13

Antal helårsstudenter, sommarkurser

	Antal helårsstudenter			
	2009	2010	2011	2012
Humanistiskt	69	199	127	143
Juridik	88	81	68	68
Medicin	-	23	6	-
Naturvetenskap	26	84	113	116
Samhällsvetenskap	397	620	293	195
Teknik	291	430	170	37
Undervisning	3,25	5	6	-
Vård	19	19	15	6
Övrigt*	11	9	7	-
Design	-	2	-	-
Totalt	904	1 470	805	565
Genomströmning	47%	45%	53%	63%

*kurser i ämnet pedagogik

Utbildningssamarbete med lärosäten och branscher

Samverkan med andra lärosäten och med branscher har tidigare redovisats för civilingenjörsutbildningen där Mittuniversitetet samarbetar med Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, och Stockholms universitet och elkraftingenjör som ges i samarbete mellan Mittuniversitetet, Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och energibranschen.

Inom flera nätbaserade distansprogram, som exempelvis *Musik- och ljuddesign* har Mittuniversitetet väl fungerande samarbete med andra lärosäten, bland annat Linnéuniversitetet och Högskolan Dalarna. Andra exempel är *magister- och masterutbildningen i hälsovetenskap* som ges i samverkan med Högskolan i Gävle inom *Samverkan för nätbaserad högskoleutbildning* (SNH). *Biomedicinsk analytiker* ges av Uppsala universitet i samarbete med Mittuniversitetet och Landstinget i Västernorrland.

Inom ramen för *Regionalt utvecklingsnätverk*, RUN, samarbetar lärarutbildningen med lärosätena i Umeå och Luleå. RUN har tillsammans med kommunerna i Jämtlands län, Västernorrlands län och Hälsingland utvecklat samarbetsformer i form av nätverk och verksamhetsförlagd utbildning. RUN och kommunerna håller årliga konferenser för att sprida aktuell forskning och kunskap om lokala utvecklingsarbeten. Samverkan gällde 2012 också lärarfortbildning och förskolelyftet.

Hösten 2011 startade en svensk-norsk förskollärarutbildning med inriktning mot kulturarv och kulturarvspedagogik. Den är ett samarbete mellan Mittuniversitetet, Drottning Mauds minne i Trondheim, Högskolan i Nord-Trøndelag och museerna Sverresborg i Trondheim och Jamtli i Östersund.

Det tvååriga utbildningsprogrammet *Möbel- och byggnadshantverk*, med inriktningarna möbelsnickeri, möbeltapetsering och byggnadsvård, ges av Mittuniversitetet i samarbete med Träakademien i Kramfors.

Nyckeltal

Mittuniversitetet följer varje år upp några nyckeltal för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Dessa visar bland annat att andelen helårsstudenter på program fortsatte att öka under 2012. Antalet helårsstudenter på såväl grundnivå som avancerad nivå minskade medan de fortsatte att öka på förberedande nivå.

Andelen män i grundutbildningen minskade även detta år.

Mittuniversitetet hade mellan 2009 och 2012 en ökande andel studenter som är yngre än 25 år. Andelen studerande i övriga åldersintervall minskade.

TABELL 14**Nyckeltal, anslagsgrundande**

Utbildningsvolym och genomströmning	2009	2010	2011	2012
Totalt antal hst	7 831	9 367	8 494	7 742
Totalt antal hpr	5 551	6 559	6 547	6 087
Genomströmning	71%	70%	77%	79%
Andel hst inom program	55%	51%	60%	64%
Nivåer, hst:				
Förberedande nivå*	159	219	232	265
Grundnivå	7 140	8 476	7 498	6 877
Avancerad nivå	511	663	739	578
Studenter:				
Antal studenter (individer)	18 793	23 891	19 598	17 834
Därav andel män	39%	39%	38%	37%
Åldersstruktur, andel av hst				
- 25 år	39%	40%	41%	43%
25-34 år	38%	39%	39%	38%
35 år -	22%	21%	20%	19%

* Basår, preparandkurser i matematik och svenska för utbytesstudenter

Verksamhetens kostnader diskuteras i kapitel 7.

2.4 Distansutbildning och e-lärande

Distansutbildning är ett samlingsbegrepp för flera olika typer av utbildning som genomförs helt eller delvis utanför campus. Det finns nätbaserad utbildning utan träffar och distansutbildning med samlingsstillfällen. Den senare formen kan vara delvis nätbaserad med allt från enstaka samlingsstillfällen till regelbundna samlingsveckor på någon av campusorterna eller på annan studieort.

Distansundervisningen är en växande distributionsform, såväl nationellt som internationellt. Möjligheten att läsa på distans genom flexibla utbildningsformer och med hög kvalitet är viktig, inte minst för dem som söker fort- och vidareutbildning. I stora delar av världen växer högskoleutbildningen snabbast på nätet. I Sverige utgör distansstudenter cirka 14 procent av det totala antalet helårsstudenter.

Mittuniversitetet har en lång tradition av distansutbildning och är ett av landets volymmässigt ledande lärosäten inom distributionsformen. Distansutbildning och därmed e-lärande är en profil för Mittuniversitetet.

Ambitionen är att på ett medvetet sätt utveckla e-lärandet i utbildningarna vare sig programmen ges på distans eller på campus. E-lärandeformatet är viktigt både ur ett tillgänglighets- och ett effektivitetsperspektiv. Digitala format öppnar dörren för ett mer systematiskt och strukturerat sätt att utveckla och tillgängliggöra undervisningsmaterial vilket på sikt bör leda till bättre kvalitet och produktivitet i den högre utbildningen. Mittuniversitetets utbildningsstrategi lyfter e-lärandet och tydliggör en ambition kring kvalitetsutveckling både vad gäller distributionsformer, lärplattformar och undervisningsmaterial.

E-lärande prioriterat område i utbildningsstrategin

E-lärande (av engelskans e-learning) är en metod för att med hjälp av datorer och kommunikationsteknik förstärka inläring och är basen för nätbaserad utbildning.

I utbildningsstrategin för åren 2011–2015 är ett av målen att Mittuniversitetet ska vara *erkänt framgångsrikt* inom e-lärande, såväl bland studenter och arbetsliv som i jämförelser med andra lärosäten. E-lärande ska omfatta utbildning både på distans och på campus.

I arbetet med att implementera utbildningsstrategin fortsatte under 2012 projekt för att stärka kvaliteten i distansutbildning och e-lärande. Under 2012 inleddes också arbete för att säkra infrastruktur och tekniskt och pedagogiskt stöd för e-lärande, däribland projekt för att utveckla de resurscentra för medieproduktion som redan 2011 etablerades på alla campus. I detta ingick att för 2013 projektera fasta salar för inspelning och sändning av föreläsningar och att säkerställa tekniskt och pedagogiskt stöd för lärare och studenter.

Utvecklingen under året drevs på av övergången till en ny lärplattform för e-lärande, vilket ledde till en ökad aktivitet på institutionerna, som utvecklade modeller och pedagogik för distansutbildning och för att följa upp distansstudenterna. I detta ingick att arbeta fram rutiner för att avregistrera inaktiva studenter (se avsnitt 2.1), något som bidrog till att ge trovärdigare underlag vad gäller genomströmningen för såväl campusutbildning som distansutbildning.

Andelen distansstudenter sjönk 2012

Distansutbildningen vid Mittuniversitetet minskade med 422 helårsstudenter under året vilket, som tidigare redovisats, var en följd av planerade neddragningar. Hela minskningen avsåg fristående kurser och fördelades lika mellan kurser med och utan träffar.

Sammantaget omfattade distansutbildning cirka 3 726 helårsstudenter eller 48 procent av Mittuniversitetets utbildningsvolym, en minskning med en procentenhet jämfört med 2011. Många studenter läser både på campus och på distans.

Utbildning på distans

Distansstudier på program fortsatte att öka och ökningen gällde program med samlingsveckor på campus, huvuddelen lärarutbildning.

Mittuniversitetet hade 2012 totalt 30 program på distans varav åtta helt nätbaserade. Femton omfattar tre år eller mer där de största är *lärarutbildning* och *förskollärarytildning*, båda med samlingsveckor på en ort 4–5 gånger per termin. Andra exempel är de tvååriga utbildningarna i *Webb-utveckling* respektive *Nätverksdrift* med ett fåtal träffar på campus för seminarier och praktiska laborationer.

TABELL 15

Antal helårsstudenter i distansutbildning

	Antal helårsstudenter			
	2009	2010	2011	2012
Distansutbildning, program	1 148	1 280	1 353	1 436
Distansutbildning, frist kurs	2 836	3 816	2 795	2 291
Distansutbildning totalt	3 983	5 096	4 149	3 726
Varav helt nätbaserat	2 462	3 392	2 637	2 406
nätbaserat, program	150	246	452	427
nätbaserat, frist kurs	2 312	3 146	2 185	1 979
Andel av distansutbildning totalt	62%	67%	64%	65%

Prestationer och genomströmning ökade

Genomströmningen på kurser och program i distansform ökade 2012, bland annat som ett resultat av kvalitetsarbetet (avsnitt 2.6) men också som en följd av färre nyregistrerade studenter på denna distributionsform.

TABELL 16						
Genomströmning %, anslagsfinansierat						
	2010		2011		2012	
	program	fristående kurser	program	fristående kurser	program	fristående kurser
Distans med träffar	82%	59%	89%	70%	87%	84%
Nätbaserad distans	63%	48%	56%	57%	65%	57%
Campus	88%	77%	89%	84%	90%	79%
Totalt	85%	54%	86%	64%	87%	64%

Distansutbildning per campus

De tre campusorterna har olika tyngdpunkter vad gäller distansutbildning. På universitetsnivå fortsatte andelen att minska. I Sundsvall respektive Östersund sjönk andelen två procentenheter mellan 2011 och 2012 medan den i Härnösand ökade två procentenheter.

TABELL 17									
Antal helårsstudenter per campus, anslagsfinansierat									
Studieort	Total 2009	Därav distans	Total 2010	Därav distans	Total 2011	Därav distans	Total 2012	Därav distans	Andel distans 2012
Härnösand	1 665	1 448	1 890	1 691	1 851	1 666	1 807	1 667	92%
Sundsvall	2 675	937	3 445	1 470	3 034	1 073	2 639	873	33%
Östersund	3 270	1 466	3 792	1 821	3 312	1 302	3 020	1 119	37%
Övriga orter	221	133	239	115	297	107	277	67	24%
	7 831	3 983	9 367	5 096	8 494	4 148	7 742	3 726	
Andel distans		51%		54%		49%		48%	

SCB:s enkät

Statistiska Centralbyrån, SCB, initierade under året en enkät till de studenter som registrerat sig på en distanskurs ht 2010. Målet var att få ökad kunskap om distansstudenternas syn på e-lärande. Ett urval med campusstudenter ingick i undersökningen för att möjliggöra jämförelser mellan distans- och campusförlagd utbildning. Mittuniversitetet deltog aktivt i förberedelserna för enkäten och beställde en tilläggsundersökning för att kunna jämföra de egna resultaten med de nationella.

Generellt konstaterades att bland dem som slutför sina kurser nationellt är andelen nöjda studenter ungefär lika stor bland campusstudenter som bland nätstudenter. Andelen som slutför sina studier är bland distansstudenterna dock endast 55 procent jämfört med 81 procent för campusstudenterna. Av nätstudenterna genomförde 38 procent utbildningen vid sidan av arbetet.

För Mittuniversitetet var andelen nöjda studenter bland de som slutförde kursen 86 procent för campusstudenter såväl som för nätstudenter.

Distansstudenter vid Mittuniversitetet slutförde sina kurser i ungefär samma utsträckning som riket. Däremot var andelen campusstudenter som slutförde kursen högre på Mittuniversitetet.

TABELL 18**Andel som slutförde kursen.**

Efter distans/campus samt program, fristående kurs samt kombistudier (%)

	Program	Fristående kurs	Kombistudier	Totalt
Distans nationellt	72	48	51	55
Distans Miun	66	49	55	54
Campus nationellt	84	69	80	81
Campus Miun	91	68	83	88

Bland distanskurserna var det kurserna med 1–3 träffar som slutfördes i högst utsträckning, medan helt nätbaserade kurser slutfördes i minst utsträckning vilket gällde både Mittuniversitetet och riket.

Den vanligaste anledningen till att distansstudenter inte slutförde sin kurs var att studierna genomfördes vid sidan av arbete. Samtidigt uppger mer än hälften av distansstudenterna i den nationella undersökningen, och 50 procent av distansstudenterna vid Mittuniversitetet, att en av de främsta anledningarna till att man valde att studera på distans var att man arbetade vid sidan av studierna.

Det finns inga stora skillnader mellan Mittuniversitetets och rikets resultat. Att studenter som klarade alla poäng är mer nöjda jämfört med samtliga studenter är inte förvånande. Att distansstudenter i lägre utsträckning än campusstudenter slutförde sina kurser kan förklaras av att de underskattat vad som krävs för att klara studierna. Intressant är att de kurser som hade 1–3 obligatoriska träffar slutfördes i störst utsträckning. Samtidigt är en av nätutbildningens fördelar att fysisk närvaro inte krävs.

2.5 Arbetslivsanknytning

Samverkan med omgivande samhälle

För Mittuniversitetet är arbetslivsanknytning en varumärkesdrivande kvalitetsfaktor. Samverkan med företag och organisationer är utgångspunkter i universitetets olika nätverk. Samverkansprojekt bidrar till att stärka Mittuniversitetets förankring i regionen och att profilera verksamheten på olika campus. Det öppnar i sin tur möjligheter till praktikplatser, examensarbeten och jobb för studenter. Samverkan med skolor och kommuner har betydelse för skolutvecklingen i regionen och ökar Mittuniversitetets kunskap om aktuella frågor inom kommunerna och på skolor.

Arbetslivsanknytningen ska bidra till att öka antalet affärsidéer och studentdrivna företag.

I Mittuniversitetets utbildningsstrategi 2011–2015 lyfts arbetslivsanknytning fram som ett prioriterat område. *Målet är att Mittuniversitetet ska vara erkänt framgångsrikt för arbetslivsanknytning inom grundutbildningen, såväl bland studenter och arbetsgivare som i nationella jämförelser med andra lärosäten. Arbetslivsanknytningen ska bedrivas systematiskt och vara kvalitetssäkrad.*

Universitetsövergripande aktiviteter

Mittuniversitetet genomför en rad aktiviteter för att göra studenterna väl rustade för arbetslivet efter studierna.

Miun Karriär erbjöd under året ett 40-tal karriäraktiviteter för studenter och initierade individuell coachning. Under Karriärveckorna i samband med studentkårernas arbetsmarknadsmässor i Sundsvall respektive Östersund gavs bland annat information om den svenska arbetsmarknaden för våra internationella studenter. CV-granskning och möjlighet för studenter att prova på en anställningsintervju var andra aktiviteter.

Miun Alumni lanserades hösten 2012. Det är ett webbaserat professionellt och socialt nätverk för Mittuniversitetets alumner och en mötesplats för studenter, tidigare studenter och personal vid Mittuniversitetet. De kan hålla kontakten med varandra, skapa samarbeten och därmed utveckla karriärmöjligheter. I nätverket finns platsannonsfunktion, diskussionsforum och möjlighet att skapa programspecifika grupper. Alla studenter/tidigare studenter som läst 7,5 högskolepoäng och all personal vid Mittuniversitetet har möjlighet att använda nätverket. Alumner och studenter bjuds in genom information i examensbevis, nyhetsbrev, avslutningshögtider, introduktionsdagar, sociala medier och programspecifika aktiviteter.

Karriärsök etablerades under året. Det är en databas där arbetsgivare annonserar ut och studenter söker lediga jobb, extrajobb, trainee- och praktikplatser samt exjobb.

I samverkan med Östersunds kommun genomfördes 2011–2012 ett ettårigt *mentorprogram*. I den första omgången deltog 22 mentorer och lika många adepter. Hösten 2012 startade andra omgången där 27 mentorer respektive adepter deltar. Utvärderingen efter första omgången var mycket positiv.

Det stöd som erbjuds studenter som vill utveckla affärsidéer och starta företag är till stor del finansierat av projektet *MIUN Innovation* (se även avsnitt 4.5), ett EU-projekt för forsknings- och kunskapsbaserad tillväxt i Mittregionen. Verksamheten erbjuder både individuell coachning och aktiviteter för stöd i produkt- och affärsutvecklingsprocessen. Under 2012 testade MIUN Innovation internationellt erkända coachverktyg och implementerade dessa i coachprocessen.

I samarbete med Sundsvalls, Östersunds och Trondheims kommuner genomfördes under året två omgångar av eventet *Kreativ24* där studenterna bland annat arbetade med affärsutveckling för FSCN, Fibre Science and Communication Network, och för SCA R&D Center AB.

Under året deltog 68 studenter i MIUN Innovations aktiviteter och coachprocess och verksamheten bidrog till 12 företagsstarter.

Arbetslivsanknytning i utbildningen

Inom ramen för implementeringen av universitetets utbildningsstrategi genomfördes åtta till tio projekt inom området arbetslivsanknytning:

- *SIM-child* är ett projekt som utvecklat datorbaserad simulering av barnvårdsinsatser och därmed bidrar till att göra socionomstudenterna bättre rustade inför arbetslivet. Bakgrunden till projektet är den kritik europeiska socialtjänster fått för arbetet med utsatta barn. Projektet har väckt intresse och uppmärksamhet utanför Mittuniversitetet.
- *Arbetslivsanknytning på distans* vill utveckla metoder för att etablera långsiktiga kontakter med referensarbetsplatser och ge studenter ökade möjligheter att knyta ihop teori och praktik. Projektet syftar också till att utveckla distansteknik så att arbetsplatserna t ex kan delta i seminarier på distans.
- *Simulatordockor i vårdutbildningen* bidrar till att examinationen blir mer rättvis genom att ge studenterna samma förutsättningar. Examination vid praktikbesök kan leda till orättvisa bedömningar. Operatören kan ändra dockans puls, blodtryck, hjärtrytm med mera beroende på vad som händer. Projektet har omfattat programmering av dockorna och utbildning av personal.

Civilingenjörsprogrammen har ett poänggivande mentorsprogram under senare delen av sin utbildning och fick bidrag från Vinnova till en förstudie kring det finska konceptet *Demola*, vilket ska testas under 2013. *Demola* går ut på att studenter gör en demo av en arbetsgivares idé där arbetsgivare, lärarpersonal och studenter är involverade under processen.

Hälften av Mittuniversitetets utbildningsprogram, främst professionsprogrammen, har verksamhetsförlagd utbildning eller praktik. Inom exempelvis Medie- och kommunikationsvetenskap har alla utbildningsprogram på grundnivå praktik och de engagerar gästföreläsare som är

aktiva inom sina respektive branscher och det finns branschråd för alla program. Studenterna har i de flesta exjobb både hämtat problemställningar och sökt svar branschanknutet.

Entreprenörskapsprojektet utgör starten för ett långsiktigt och strategiskt arbete på Mittuniversitetet där syftet är att integrera entreprenörskap och affärsutveckling som en självklar del i utbildningarna och arbeta in en entreprenörsfrämjande kultur bland lärare, utbildningsansvariga och institutionsledning. Under året kartlades nio kvinnodominerade utbildningar och fyra utbildningar valdes ut för fortsatt samarbete, nämligen sjuksköterskeutbildningen, programmet för hälsa- och rehabilitering i arbetslivet, turismprogrammet samt informations- och pr-programmet. Sammanlagt 42 lärare och programansvariga deltog i uppstarts- och planeringsmöten.

Miun Karriär anordnade en exjobbsdag för teknikstudenter, där femton arbetsgivare och 150 studenter deltog. Miun Karriär var medarrangör vid PA-dagen, en dag med minimässa för personalvetarstudenter för att få samarbete vad gäller C-uppsatser. Dagen hade alumni-fokus med tidigare studenter inbjudna och alla föreläsare var alumner. Syftet var att inspirera studenternas karriärval och skapa samarbeten genom att bygga nätverk. Cirka 70 studenter och 8 arbetsgivare deltog.

Uppdragsutbildning

Alla institutioner bedrev uppdragsutbildning under året. Den samlade volymen var dock mindre än 2011. Offentlig sektor stod för 89 procent av omslutningen och näringslivet för 11 procent.

Under året påbörjades ett utvecklingsarbete för att finna former för en mer professionell hantering och ett effektivare arbetssätt för att på sikt öka volymen.

TABELL 19

**Uppdragsutbildning
Helårsstudenter och intäkter**

	2009	2010	2011	2012
Antal hst i poänggivande uppdragsutbildning	78	109	116	81
Intäkter av all uppdragsutbildning (tkr)	5 573	7 913	11 952	9 869

Uppdrag från Skolverket utgör 68 procent av uppdragsutbildningen. Lärarlyftet 2012 omfattade kurser som Historia för gymnasielärare, Matematik för 1-7 lärare, Svenska för lärare i mellanstadiet och Samhällsorienterade ämnen för lärare F-3. Söktrycket var högt, men få lärare fick möjligheten att delta på grund av att huvudmannens godkännande saknades.

Det hälsovetenskapliga området gav bland annat de poänggivande kurserna *Handledarutbildning inom vårdområdet* och *Rehabilitering och psykiatrisk omvårdnad för personer med psykiska funktionshinder*. Den senare har ett unikt upplägg, där brukare och vårdare utbildas inom ramen för samma kurs.

Inom Socialt arbete finns ett samarbetsorgan med regionförbund och landsting, FoU Jämt, där utbildningsbehov från intressenterna kan samordnas. Inom detta område genomfördes *Verksamhetsutveckling och evidensbaserad praktik i socialt arbete*.

Icke poänggivande kurser i *lean production* samlade mer än 50 deltagare.

2.6 Kvalitetsarbete inom utbildningen

Högskoleverkets utvärderingar

Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014 inleddes 2011 med de två första omgångarna. Resultaten från dessa redovisades under 2012. Mittuniversitetet fick omdömet mycket hög kvalitet i ämnet kulturgeografi (kandidatexamen), hög kvalitet i magisterutbildningen i folkhälsovetenskap samt kandidatutbildningarna i journalistik, medie- och kommunikationsvetenskap, psykologi och sociologi. Omdömet bristande kvalitet gavs till kandidat- och magisterutbildningarna i nationalekonomi, statsvetenskap och företagsekonomi, folkhälsovetenskap (kandidat) och sociologi (magister). Bristerna ska vara åtgärdade under 2013 och därefter kommer Högskoleverket att göra en ny bedömning.

Inom samtliga ämnen som fått omdömet bristande kvalitet tillsattes arbetsgrupper med uppgift att vidta åtgärder som ska säkra att examensmålen uppfylls.

En översyn av lärarresurser genomfördes för samtliga ämnen. Granskning av utbildningsplaner ledde bland annat till utökade ämnes- och metodkurser för att säkerställa att studenten får tillräckligt djupa kunskaper i vetenskaplig grund och metod. Granskning av kursers specifika innehåll ledde till inslag som progressivt ska förbättra studentens vetenskapliga skrivande och moment som litteratursökning. Användningen av vetenskapliga artiklar kommer att öka och examinationsformer reviderades för att ge träning i problemformulering, skriftlig framställning och analys. Examensarbetets bedömningskriterier förtydligades och kompletterades med en bedömningsmall.

Under 2012 ägde utvärderingarna i omgång tre rum och omfattade svenska språket, engelska och litteraturvetenskap. Resultatet för kandidatexamen i engelska redovisades strax före jul med omdömet bristande kvalitet.

En kvalitetsgrupp med vicerektor för kvalitetsarbetet som ordförande följer kontinuerligt arbetet med utvärderingarna. Syftet med gruppen är att sprida information och erfarenheter samt att lyfta aktuella problem och frågeställningar. All information kring arbetet med utvärderingarna finns samlad på en central hemsida för kvalitetsarbetet. Gruppen anordnar återkommande temadagar för erfarenhetsutbyte mellan de ämnen som genomfört sina utvärderingar och de som står i tur att börja. Vid den senaste temadagen redovisade företrädare för ämnet kulturgeografi hur man arbetat med framförallt självvärderingen och en person som deltagit i en av Högskoleverkets bedömggrupper redovisade exempel på hur bedömningsarbetet genomförs. En temadag för de ämnen som fått omdömet bristande kvalitet anordnades för att bland annat diskutera handlingsplanerna.

Förberedelser gjordes på båda fakulteterna inför de granskningar som Universitetskanslersämbetet, efterföljaren till Högskoleverket, ska genomföra 2013.

Under 2012 utvärderade Högskoleverket även kurser som inte omfattas av kursfordringarna för någon examen. En enda kurs från Mittuniversitetet ingick i utvärderingen, *Släktforskning, en introduktion*, historia på grundnivå. Kursen uppfyllde kraven i högskolelagen med slutomdömet att dess utgångspunkt är *en ordentlig akademisk förankring i historisk metod och ett källkritiskt perspektiv*.

Fakulteternas kvalitetsarbete

Fakulteten för humanvetenskap, HUV, har fastställt en plan för kvalitetssäkring av utbildningen. Planen omfattar extern och intern utvärdering och processer för att säkra kvalitet i utbildning.

Den årliga interna utvärderingen fokuserade på ämnesområden som inte ingår i Högskoleverkets/Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar. Även så kallade breddkurser granskades.

En temadag om utbildning anordnades för ämnesföreträdare, studierektorer och programansvariga inom humanvetenskaplig fakultet. Kortare föredragningar om kollegial granskning, erfa-

renhet från en av Högskolverkets bedömargrupper och Bolognaprocessen från vision till operationalisering följdes av gemensamma diskussioner.

Vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT, finns en funktion för kvalitetsstöd för att hantera kontakterna med Högskoleverket och för att stödja institutionerna i arbetet inför och under utvärderingarna i omgång 4. Under våren 2012 arbetade institutionerna och fakulteterna gemensamt med målmatriser för samtliga utbildningar inom naturvetenskap och teknik. Hösten 2012 påbörjades Högskoleverkets granskning. Arbetet med självvärderingarna för de 19 utvärderingsobjekten innebar en omfattande process med bland annat peer-reviewgranskning. Grundutbildningsrådet beslutade att alla huvudområden i aktuella och kommande utvärderingsomgångar ska gå igenom samma process med målmatriser, självvärdering och uppföljning eftersom arbetssättet uppfattas vara utmärkt för att följa upp kvaliteten.

Institutionernas kvalitetsarbete

Vid sidan av det löpande arbetet med utbildningens kvalitet genomförde institutionerna en rad kvalitetsförbättrande åtgärder inom ramen för utbildningsstrategin. En rad kurser och program införde inslag med arbetslivsanknytning och satsningar gjordes för att kompetensutbilda lärarpersonal i e-lärande. Kompetensutbildningar i engelska språket genomfördes också.

Institutionerna arbetade också med åtgärder för att förbättra genomströmningen. Exempel är mentorsprogram, studiehandedare och utveckling av examinationsformer och lärarlagsledda moment i undervisningen.

Satsningar gjordes för att utveckla och stärka examensarbeten på både grund- och avancerad nivå.Handledningsresurser har förstärkts och vid en institution erbjöds studenterna en förberedande kurs i *Självständigt arbete*. Samtliga institutioner har via ämneskollegierna arbetat med att utveckla lärandemål och progression för examensarbetena för att på så sätt stärka forskningsanknytning och studenternas analytiska förmåga.

Under året implementerades ett universitetsgemensamt nätbaserat kursvärderingssystem. Syftet är att öka kvaliteten och effektiviteten i de kursvärderingar som genomförs och systemet ska fungera som en samlande punkt för kursvärderingar. Svar på vissa frågor i kursvärderingssystemet ska bilda underlag för kvalitetsindex.

LRC

Lärande- och Resurscentrum, LRC, är sedan 2009 en del av universitetsbiblioteket och fungerar som en didaktisk stödverksamhet med uppgiften att samordna och utveckla lärandestödet till universitetets lärare och studenter. Verksamheten har successivt byggts upp och samordnar och interagerar idag med personer och verksamheter över hela lärosätet.

LRC hade för första gången koordinatörer på plats på alla campus och verksamheten samordnades med Mittuniversitetets strategi för e-lärande. En stor del av 2012 års uppdrag vid LRC har därigenom genomförts tillsammans med andra verksamheter och modellprojekt vid universitetet som helhet.

Från 2011 har LRC studentmentorer varit tillgängliga på campusbiblioteken. Det är studenter som redan läser vid universitetet och som kan ge andra studenter hjälp med frågor som rör allt från inloggning i studentportal eller lärplattform till frågor om uppsatsskrivning. Studentmentorererna fanns tillgängliga även under sommarens kurser både via universitetsbiblioteken och via nätet.

Sedan hösten 2011 har LRC givit matematikstöd i Sundsvall i samarbete med studenter och lärare. I utbildningsstrategiprojektet *Blended Learning* deltog LRC i arbetet med att kvalitetssäkra e-lärande genom att vidareutveckla riktlinjer och manualer för kursutveckling.

Ett av LRC:s uppdrag är att samordna introduktions- och avslutningsaktiviteter, en uppgift som genomförs i samverkan med studentkåren. Under 2012 gav LRC även stöd för studieteknik vid campus i Östersund och Sundsvall.

Det enskilt största projektet under 2012 var övergången till ny lärplattform. I det arbetet ingick att tillsammans med institutionerna skapa mallar för kurser, utarbeta manualer och workshops för lärare och studenter, samt att stödja institutioner, ämnen och lärare i arbetet att successivt flytta kurser till den nya lärplattformen. Arbetet slutfördes hösten 2012 och från våren 2013 har Mittuniversitetet endast en lärplattform för kurser såväl på campus som på distans.

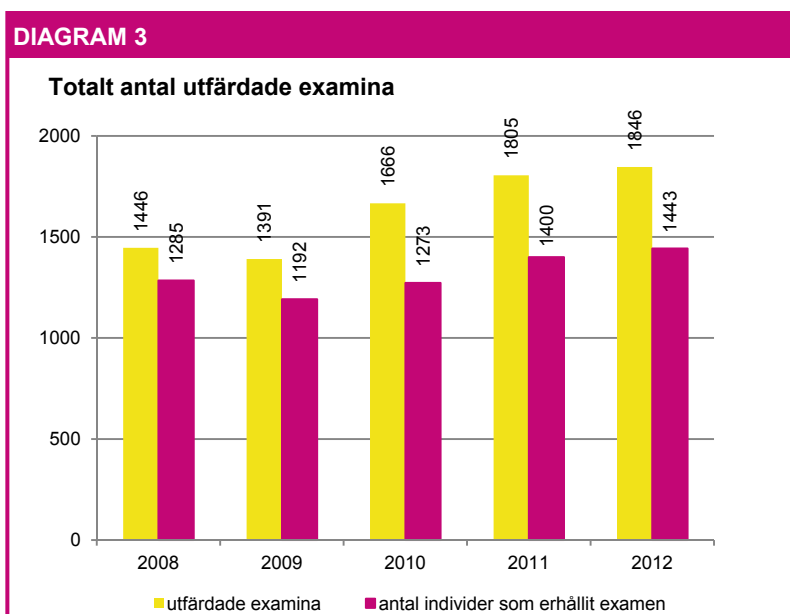
Hållbar utveckling inom utbildningen

Flera av utbildningarna har ett humankapitalperspektiv med fokus på hälsofrämjande frågor. Socionomutbildningens profilering utgår från att socialt arbete sker på ett globaliserat arbetsfält som vägleds av principer om mänskliga rättigheter, social förändring, social rättvisa och en hållbar utveckling. Miljömedvetandet och hållbarheten vävs in på ett naturligt sätt i undervisningen i lärarutbildningen, behovet av att hushålla med jordens resurser är en återkommande diskussion. I bildämnets lektioner visar bildlärarna hur man kan återanvända material som annars hamnar i återvinningen.

Inom samhälls- och entreprenörskap bedrivs studier inriktade på ekonomiskt hållbart och socialt ansvarsfullt entreprenörskap. Inom redovisning ges hållbarhetsredovisning, dvs hur företag och offentliga organisationer redovisar sitt arbete med hållbar utveckling i ekonomiska termer, allt större plats i utbildningen. I kulturgeografi, geografi och turismvetenskap är begreppet hållbar utveckling mycket centralt. Inom statsvetenskap studeras främst hållbar utveckling utifrån ett maktperspektiv där fokus ligger på samhällets styrformer och styrningsideal kopplat till hållbar utveckling. Hållbar utveckling är centralt i utbildningarna och forskningen inom miljövetenskap.

2.7 Examina

År 2012 utfärdade Mittuniversitetet 1 846 examensbevis till 1 443 personer. Det var det högsta antalet sedan Mittuniversitetet bildades. Liksom tidigare år utgjorde kvinnor drygt 70 procent av totalantalet. Antalet generella examina ökade medan antalet yrkesexamina minskade något. Bland generella examina ökade högskole- och kandidatexamina.

Cirka 400 studenter tog ut dubbla examina, samma antal som under 2010 och 2011. Två examina innebär oftast en kandidatexamen tillsammans med en yrkesexamen. Sjuksköterskor och socionomer är exempel på detta. Specialistsjuksköterskor kompletterar sin examen med en magisterexamen med ämnesdjup. Ett antal studenter tar också ut två kandidatexamina men i skilda ämnen.

TABELL 20**Totalt antal utfärdade examina**

Examina	2009	2010	2011	2012
Generella examina				
Högskoleexamen	48	61	91	116
Kandidatexamen	466	637	721	828
Magisterexamen med ämnesdjup	136	207	216	179
Magisterexamen med ämnesbredd	18	7	7	3
Masterexamen	6	15	60	68
Summa generella examina	674	927	1 095	1 194
Yrkesexamina	717	739	710	652
Totalt	1 391	1 666	1 805	1 486
Andel kvinnor	76%	75%	72%	72%
Andel internationella studenter	2%	3%	8%	6%

Färre internationella studenter tog examen 2012 jämfört med 2011. De läste företrädesvis på magister- och masternivå. Se avsnitt 5.2.

Generella examina

Antalet kandidatexamina ökade inom i alla huvudområdesgrupper utom *Teknik och tillverkning*. Gruppen *Samhällsvetenskap, juridik, handel och administration* ökade i särklass mest med 70 examina.

Antalet magister- och masterexamina minskade under 2012 med 33 till 250. Bland magisterexamina tas de flesta ut inom grupperna *Samhällsvetenskap m. m.* och *Hälso- och sjukvård m. m.* Bland masterexamina svarar huvudområdet *Teknik och tillverkning* för nära 70 procent. I den gruppen utfärdas 85 procent av alla examina till internationella studenter.

Yrkesexamina

Socionomexamen ökade bland yrkesexamina medan övriga examina minskade. Andelen kvinnor är i denna examensgrupp mycket högre än genomsnittet för Mittuniversitetet.

TABELL 21

Yrkesexamina

Examensbenämning	2009	2010	2011	2012
Civilingenjörsexamen	19	19	7	6
Högskoleingenjörsexamen	33	34	44	39
Lärarexamen	214	236	231	188
varav förskola, förskoleklass, grundskolans tidigare år, fritidshem	157	164	155	144
varav senare år, gymnasiet	57	72	76	44
Sjuksköterskeexamen	189	190	193	184
Socionomexamen	180	168	145	167
Specialistsjuksköterskeexamen	79	91	83	65
Övriga yrkesexamina*	3	1	7	3
Total	717	739	710	652
Andel kvinnor	80%	81%	81%	83%

* Här ingår, biomedicinsk analytikerexamen, social omsorgsexamen, yrkeshögskoleexamen samt yrkesteknisk högskoleexamen

Examensfrekvenser

Under året gjordes en uppföljning av examensfrekvenser på ett antal programutbildningar. Examensfrekvensen anger hur stor del av en nybörjarkull som tagit examen. Antagna höstterminen 2007 respektive höstterminen 2008 jämfördes med antalet uttagna examina för samma kohort i oktober 2012. En jämförelse gjordes också mellan uttagna examina och kvarvarande i årskurs 2.

Allmänt kan man notera att när mätningen baseras på kvarvarande studenter år 2 stiger examensfrekvenserna markant för flertalet program och slutar på 90–95 procent för till exempel sjuksköterskor och socionomer och kring 60 procent för till exempel examina från turismprogrammet, programmet beteendevetenskap med data och rehabiliteringsvetenskap. Då det gäller ingenjörsutbildning och journalistutbildning är det på riksnivå konstaterat att många slutför studierna men sedan inte tar ut examen. De får jobb ändå.

Institutionerna har kommenterat siffrorna och pekat på orsaker till otillfredsställande examensfrekvens. *Idrottsvetenskap* har en examensfrekvens på 52–54 procent vilket delvis kan bero på att det finns aktiva idrottare med fördröjd studietakt bland studenterna.

På *ekonomprogrammet* tar cirka hälften av studenterna ut examen. Studenter avslutar ibland utbildningen vid något universitet i ett område med en expansiv arbetsmarknad. Ett annat skäl är att många studenter arbetar extra och arbetsgivarna anställer dem, vilket gör att de inte avslutar sina studier.

Turismprogrammet var ensamt i sitt slag då det startade men ett ökat antal turismutbildningar i landet har medfört ett lägre söktryck. Motivation och färdigheter skiljer sig från tidigare studenter. Ett arbete för att utveckla programmet inleddes under året.

Programmet för *Personal- och arbetslivsfrågor* var ett av nio program i riket då det startade. Idag är det över 20 program som ger motsvarande utbildningar och studenter kan byta lärosäte inför exempelvis fördjupningskurser. På praktikplatserna erbjuds studenterna anställning och slutför därmed inte sina studier.

Socionomprogrammet har under de senaste åren haft en jämförelsevis låg genomströmning. En bidragande orsak har varit en hög andel studerande från södra Sverige som tidigt valde överflyttning till annat lärosäte eller avbröt studierna. Planeringstalet har nu sänkts.

Programmet *Nätverk/webbapplikationer* lades ner på grund av dålig genomströmning och delades upp i två program, *Nätverksdrift* respektive *Webbutveckling*, vilket tydliggjorde yrkesprofilerna. Programmen är nu några av de mest sökta på lärosätet.

Många av programmen inom data och elektronik har god genomströmning. Problemet är att studenterna inte tar ut examen.

3 Utbildning på forskarnivå

3.1 Utveckling och kvalitetssäkring

Mittuniversitetets forskningsstrategi för perioden 2012–2016 fastställdes 2011. I strategin lyfts utbildning på forskarnivå fram som en viktig komponent för en framgångsrik forskning. Målet för utbildningen på forskarnivå är i första hand att producera självständiga forskare. För att uppnå hög kvalitet i utbildningen krävs att den bedrivs i en god forskningsmiljö och att doktoranderna under sin utbildningstid får nödvändiga resurser i form av kurser, handledning och annat stöd för att slutföra sina studier.

I forskningsstrategin betonas också att utbildningen på forskarnivå bör bli mer internationellt orienterad och erbjuda fler doktorandkurser på engelska, liksom fler och längre ömsesidiga utbyten med universitet i andra länder. Utländska doktorander bidrar till att öka mångfalden, bredda kompetensen och stärka kvaliteten i Mittuniversitetets forskarutbildningar.

Aktiviteter som följs upp årligen, är:

- Utarbeta rutiner för att uppnå hög kvalitet i utbildningen på forskarnivå.
- Systematisera och höja kvaliteten på handledarutbildning.
- Stärka samverkan över ämnes- och fakultetsgränser när det gäller forskarutbildningskurser.
- Stödja initiativ till samverkan med andra universitet.
- Stärka doktorandernas internationella kontakter under forskarutbildningen.
- Erbjuder fler forskarutbildningskurser på engelska och utbyte på forskarutbildningsnivå.

Under 2012 genomfördes vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT, flera nya doktorandkurser. Kurserna var resultatet av en satsning för att bredda utbudet av forskarutbildningskurser inom fakulteten. Kurserna har utvecklats så att de kan anpassas till att fungera för såväl stora som små studentgrupper och kursmaterialet är utformat för att kunna möjliggöra studier i individuell takt.

Fakultetsnämnden för humanvetenskap, HUV, beslutade 2012 att inrätta omvårdnad som ett nytt ämne på forskarnivå. Ämnet var tidigare en del i ämnet hälsovetenskap där även folkhälsovetenskap, idrottsvetenskap, kriminologi och rehabiliteringsvetenskap ingick. Omvårdnad hade flest forskarstuderande och bedömdes att omvårdnad snarast stärktes av att vara ett eget ämne. Kvarvarande ämnen inom hälsovetenskap bedömdes vara tillräckligt bärkraftiga för att hälsovetenskap skulle vara kvar på forskarnivå. Granskningen gjordes av en extern granskare och två, inom fakulteten, interna granskare.

Modeller och rutiner för att uppnå hög utbildningskvalitet

Arbetet för att kvalitetssäkra forskarutbildningen har pågått sedan 2001 och idag finns en väl fungerande struktur med etablerade regelverk för disputationer, licentiatseminarier, individuella studieplaner, allmänna studieplaner, kurser på forskarnivå med mera. Under 2012 utarbetades bland annat en lärosätsgemensam handläggningsordning för indragning av resurser för handledning.

De individuella studieplanerna hanteras elektroniskt i en forskningsdatabas som också hantear artiklar, deltagande i konferenser, CV och annat av intresse att dokumentera kring forskning och utbildning på forskarnivå. Därigenom kan fakulteterna på ett strukturerat och systematiskt sätt över tid granska, bedöma och jämföra studieplaner. Alla individuella studieplaner följs regel-

mässigt upp en gång per år och en sista avstämning görs i samband med att examina utfärdas. Student och handledare går tillsammans igenom uppnådda resultat, stämmer av och reviderar vid behov den fortsatta planeringen. De måste var för sig godkänna studieplanen innan den kan skickas vidare till fakulteten för granskning. Granskningen av de individuella studieplanerna har för fakulteterna inneburit en ökad kontakt med handledarna i arbetet med uppföljning av progressionen för de enskilda doktoranderna.

Mittuniversitetet har som krav att såväl granskare av licentiatavhandling som opponent vid disputation ska vara professor eller docent. En majoritet av ledamöterna i betygsnämnden vid disputationer ska vara docent eller professor. Minst två externa ledamöter ska ingå i betygsnämnden.

Under senare år har antalet forskarstuderande med utländsk examen ökat. Det rör sig både om överflyttningar från andra lärosäten, i första hand Karolinska institutet, och ansökningar direkt till Mittuniversitetet. Hanteringen av ansökningarna liksom kraven på behörighet och finansiering för hela studietiden är desamma oavsett om de riktas direkt till Mittuniversitetet eller kommer via något annat lärosäte. Mittuniversitetet tillämpar en standardiserad lönetrappa för lönesättning. Lämpligheten bedöms i det ämne de antas till. Om osäkerhet råder vid bedömning av behörighet tas kontakt med andra svenska lärosäten som har kunskap i liknande ärenden. I ett par fall, där de forskarstuderande finansieras med medel från Pakistanska staten i samarbete med SIDA, har Pakistan i ett första steg godkänt ansökningarna som sedan skickats vidare till Mittuniversitetet för bedömning och beslut.

Alla doktorander vid NMT har, förutom sina handledare, även en mentor. Mentorns roll är att vara ett komplement till handledarna, någon som inte har en direkt koppling till den egna problemställningen och projektet utan som kan tillföra ett annat perspektiv in i diskussioner och funderingar som doktoranden kan ha. Det är upp till varje enskilt doktorand-mentor-par att komma fram till hur ofta de ska träffas, vilka frågor som ska diskuteras etc. Under 2012 gjordes en översyn av mentorsprogrammet och fler handledare engagerades som mentorer. Antalet doktorander per mentor ska hållas lågt och mentorn ska inte ingå i samma forskargrupp eller ha arbetsgivarroll gentemot doktoranden. En doktorand ska endast ha en mentor.

Uppföljning av utbildningarna på forskarnivå

Kraven har skärpts på hur avhandlingspoäng ska redovisas i de individuella studieplanerna. Detta har lett till att tydliga modeller har utarbetats för hur avhandlingspoäng kan hanteras. Från och med 2012 registreras avhandlingspoängen i Ladok.

En översyn av kurserna på forskarnivå genomfördes, vilket innebar att alla allmänna studieplaner reviderades.

HUV har tidigare beslutat att ämnesmiljöerna med utbildning på forskarnivå ska följas upp varje år. Vart tredje år ska en mer utförlig uppföljning göras. Under 2012 utarbetades en enkät som täcker områden som miljöns forskare, tjänstgöringsgrad och publiceringsstatistik, samarbeten med externa aktörer, doktorandernas medverkan vid nationella och internationella konferenser, antal disputationer under året, antal genomförda kurser på forskarnivå och antal högre seminarier som har genomförts. En beskrivning ska även göras om och hur ämnet har organiserat ett handledarkollegium, i vilken grad de forskarstuderande har inflytande över utbildningen, hur företagsdoktorander och doktorander med utländsk bakgrund integreras i miljön. Slutligen ska ämnesmiljöns framtidsplaner följas upp; hur vill man utveckla utbildningen på forskarnivå och vilka prioriterade behov finns? En stor del av uppföljningen fokuserar på examensmålen och hur de uppfylls.

Även NMT beslutade om uppföljning av forskarutbildningen. Under 2012 inleddes en kartläggning med syfte att följa upp kvalitén i studiemiljön.

HUV har betonat vikten av att utveckla kompletta miljöer; miljöer som både har en stark utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå och som har en etablerad forskning. Ämnesmiljöns koppling till utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska därför också redovisas.

Syftet med uppföljningen är dels att hjälpa de enskilda ämnesmiljöerna att stärka det egna kvalitetsarbetet, dels att ge fakultetsnämnden ett underlag för beslut om särskilda satsningar.

Handledning och handledarutbildning

Handledarutbildning har bedömts som mycket viktig för en forskarutbildning med god kvalitet. Mittuniversitetet har därför som krav att alla huvudhandledare ska ha handledarutbildning. I ett antal ämnen krävs att även den biträdande handledaren har handledarutbildning.

Sedan 2002 genomförs handledarutbildningen varje år med ett stort antal deltagare, även handledare från Mittuniversitetets externa partners deltar. 2012 var det 31 personer varav 9 kvinnor som deltog i utbildningen.

Samarbete i nationella och internationella nätverk

För att stärka forskningsmiljöerna inom befintliga forskarutbildningsämnen och säkerställa en långsiktig uthållighet krävs en stabil bas av doktorander och handledare inom de 22 ämnen som bedriver utbildning på forskarnivå vid Mittuniversitetet. Samarbeten i nationella och internationella nätverk är exempel på åtgärder för att säkerställa detta.

Det finns ett strukturerat samarbete för sjuksköterskor mellan Mittuniversitetet och Högskolorna i Nord- och Sör-Tröndelag. Doktoranderna är anställda vid högskolorna i Norge men antagna till utbildning på forskarnivå vid Mittuniversitetet. Handledarna kommer från alla tre lärosätena.

Mittuniversitetet inledde 2012 ett samarbete med Umeå universitet i ämnet pedagogik. I första hand ska kurser på forskarnivå samläsas. Det finns många fördelar med samarbetet; doktoranderna träffas i större grupper och gemensamma kurser blir ekonomiskt bärkraftiga att genomföra.

Historia ingår sedan hösten 2012 i en forskarskola initierad av Lunds universitet. Doktoranderna byter under några veckor skrivbord med varandra.

Forskarskolor

Deltagandet i forskarskolor har varit betydelsefullt för Mittuniversitetets utveckling och kvalitets-säkring. Mittuniversitetet deltar sedan 2003 i forskarskolan *FPIRC – Forest Products Industry Research College*, som samordnar utbildning och fortbildning med vetenskapligt fokus inom pappers- och massaområdet. Övriga forskarskolor som Mittuniversitetet under 2012 deltagit i är *Forskarskolan i matematik och beräkningsvetenskap* respektive *Forskarskolan avancerade material för 2000-talet* med Uppsala universitet som huvudman, *Nationella forskarskolan i socialt arbete* vid Göteborgs universitet, *Nationella forskarskolan i vård och omsorg* vid Karolinska Institutet samt *Nationella forskarskolan i naturvetenskapens matematik och teknik och dessa ämnens didaktik*, LicFontD.

Inom statsvetenskap samarbetar Mittuniversitetet med Åbo Akademi i Åbo, Åbo Akademi i Vasa och Helsingfors Universitet inom ramen för Finlandssvenska forskarskolan. Samarbetet innebär att forskarstuderande från Mittuniversitetet kan lägga fram papers vid de återkommande seminarierna och kan delta i forskarutbildningskurser. En forskarstuderande i litteraturvetenskap är antagen vid Åbo akademi men verksam vid Mittuniversitetet.

Mellan 2006 och 2011 var Mittuniversitetet huvudman för *Forskarskolan i mekanisk massa*, en forskarskola för industridoktorander finansierad av KK-stiftelsen och nio företag. Tre doktors- och elva licentiatexamen har hittills utfärdats och ytterligare två licentiatexamen och fem doktorsexamina planeras till 2013/14. Forskarskolan slutrapporterades 2012.

Internationalisering av forskarutbildningen

I forskningsstrategin är internationalisering ett uttalat mål för att utveckla och stärka utbildningen på forskarnivå. Internationella kontakter och möjligheter att få delta i internationella forskningskonferenser är delar av detta. Publicering i internationella tidskrifter är den form där man med

störst impact kan nå ut med sin forskning. De flesta forskarstuderande publicerar redan idag på engelska vilket ökar möjligheten till internationell spridning. I flertalet allmänna studieplaner ställs krav på deltagande i internationella konferenser och publicering i internationella tidskrifter.

Institutionerna genomför olika insatser för att öka den internationella kontakten bland annat att bjuda in föreläsare och att avsätta resurser för konferensresor. Det slutgiltiga ansvaret är huvudhandledarens. I flera ämnen uppmanas de forskarstuderande att förlägga en del av sin utbildning vid ett utländskt lärosäte.

Det internationella utbytet genomförs oftare av forskare än av forskarstuderande eftersom utbytet ofta innehåller en undervisningsdel och att utbildningen på forskarnivå är tidsbegränsad vilket försvårar en längre vistelse vid annat lärosäte. Forskarstuderande läser kurser vid andra lärosäten, samlar empiri i andra delar av världen, deltar vid seminarier vid andra lärosäten och inte minst deltar de vid internationella konferenser.

Kurser på engelska på forskarnivå är inget självändamål. I de fall föreläsaren eller någon forskarstuderande inte är svensktalande genomförs de på engelska. År 2012 genomfördes de ofta inom ramen för samarbeten med utländska lärosäten. De forskarstuderande uppmuntras att läsa kurser på engelska vid utländska lärosäten.

3.2 Forskarstuderande och examina

Utveckling av antalet forskarstuderande

Antalet aktiva forskarstuderande ökade något under 2012. Därutöver fanns ett fåtal som var föräldralediga eller vars finansiering tagit slut och dessa ingår inte i redovisningen.

Företagsdoktorander finansieras av och arbetar på till exempel företag, sjukhus, kommuner eller i en organisation. De ingår i en forskningsmiljö på Mittuniversitetet och handleds där i sina forskarstudier

TABELL 22

Antal forskarstuderande antagna vid Mittuniversitetet

Nämndområde	2009	2010	2011	2012	Därav	
					Företagsdoktorander	finansierade av andra lärosäten
Humanvetenskap	79	97	109	117	11	8
Naturvetenskap, teknik och medier	121	129	134	118	26	1
Lärarytelse	12	14				
Totalt	212	240	243	235	37	9
Därav kvinnor	114	131	135	130	5	8
Medelaktivitet*	68%	73%	72%	73%		

fr.o.m 2011 ingår Lärarytelsen i Humanvetenskap

* genomsnittlig aktivitetsgrad för aktiva forskarstuderande

Andelen kvinnor bland aktiva doktorander är fortsatt drygt hälften, 55 procent. Jämfört med 2011 antogs procentuellt sett färre kvinnor 2012, en tredjedel av de nyantagna mot hälften 2011. Sett till faktiska siffror är dock skillnaden inte särskilt stor.

Medelaktiviteten (medelaktivitetsgrad under aktiva terminer) har stigit något de senaste åren. En ökad aktivitetsgrad är ett mått på att de forskarstuderande genomför utbildningen på kortare tid. Ökningen kan ha flera orsaker: andelen forskarstuderande med utländsk bakgrund har ökat. De har i mindre utsträckning undervisning eller annan institutionstjänstgöring. Den ökade andelen extern finansiering kan också förklara att medelaktiviteten ökade. Externt finansierade projekt ska genomföras under en begränsad tid vilket svårigen ger tid för undervisning.

År 2012 antogs färre forskarstuderande än 2011 vid NMT. En övervägande del av fakultetens forskarutbildning finansieras med medel från externa finansiärer och antalet nyantagna doktorander varierar därför med dels tillgången till medel, dels tidpunkten för större utlysningar. 2012 ligger mitt i tilldelningsperioden för flera av de externa finansiärer som beviljar medel för längre perioder, en förutsättning eftersom endast sökande som har en beviljad finansiering för hela studietiden antas till forskarstudier. Vid HUV antogs ungefär samma antal som 2011.

TABELL 23**Antal personer som antagits till forskarutbildning vid Mittuniversitetet 2012**

Nämndområde	Totalt antal som antogs till forskarutbildning 2012	varav antagits till studier för lic.examen
Humanvetenskap*	15	3
därav kvinnor	7	-
Naturvetenskap, teknik och medier**	20	9
därav kvinnor	5	2
TOTALT	35	12
därav kvinnor	12	2

* inkl. vårdämnena

** inkl. teknik

Examina inom forskarutbildningen

Totalt utfärdades under året 35 examina på forskarnivå. Elva av de examinerade var kvinnor.

Av utfärdade examina är 21 licentiatexamina och 14 doktorsexamina. Flertalet, 28 stycken, utfärdades inom NMT, de flesta inom ämnet elektronik. I övrigt var fördelningen av examinerade bland ämnena jämn.

TABELL 24**Examina inom forskarutbildningen, antagna vid Mittuniversitetet**

Nämndområde	2009		2010		2011		2012	
	Lic	Dr	Lic	Dr	Lic	Dr	Lic	Dr
Humanvetenskap*	1	3	1	8	1	9	1	6
Naturvetenskap, teknik och medier	7	13	6	12	16	15	20	8
Total	8	16	7	20	17	24	21	14
andel kvinnor	75%	63%	43%	40%	47%	33%	10%	64%

* inkl. Läroarbete

Breddad rekrytering inom forskarutbildningen

Breddad rekrytering rör även rekrytering till forskarstudier. Tanken är att satsningar som görs för att bredda rekryteringen till utbildning på grundnivå ska generera studenter till forskarstudier från Mittuniversitetets egna led.

Internationell rekrytering till forskarutbildningen är också en aspekt på breddad rekrytering. Mittuniversitetet har, som de flesta andra svenska lärosäten, en ökad andel forskarstuderande som kommer från andra länder.

I början av 2011 jämfördes doktorandnybörjare under 35 år som antagits på olika lärosäten 2004/05–2008/09, exklusive utländska doktorander. Mittuniversitetets nybörjare hade i lika stor

utsträckning som i riket föräldrar med eftergymnasial utbildning. En lägre andel hade dock föräldrar med forskarutbildning.

4 Forskning

4.1 Mekanisk massa, skolutveckling och amorf metall

Mittuniversitetet har såväl ämnesforskning som profilerad forskning. Forskningen har koppling till universitetets utbildningar och förankrar dessa i aktuella vetenskapliga rön och frågeställningar. En övervägande del av forskningen genomförs i samarbete med eller i partnerskap med företag, myndigheter och organisationer i regionen och på nationell nivå.

Mittuniversitetets vision *Skog och fjäll som resurser för näringsliv och livskvalitet* samlar fyra profilerade forskningsområden, *Skogen som resurs*, *Industriell informationsteknologi och digitala tjänster*, *Hälsa, idrott och sportteknologi* och *Turism och upplevelser*. Till detta kommer forskningscentra med forskning kring risk och kris, media och politisk kommunikation respektive ekonomiska relationer. Det bedrivs forskning knuten till de volymmässigt tunga utbildningarna inom välfärdssektorn och naturligtvis ämnesforskning.

Det är bara sju år sedan Mittuniversitet blev universitet och både inför och efter det har forskningen vuxit i snabb takt. Den redovisas här dels utifrån ett strukturmässigt perspektiv, dels genom exempel på uppmärksammade resultat och nyttiggörande 2012.

ROAM – Research on Outdoor and Mobility

Under 2012 formerade profilområdena *Turism och upplevelser* med turismforskningsinstitutet ETOUR och *Hälsa, idrott och sportteknologi*, med Nationellt vintersportcentrum, NVC, och Sports tech en gemensam vision: *Research on Outdoor and Mobility*.

I *Outdoor* ingår centrala faktorer för regionens profilering mot livskvalitet och vintersport. *Mobility* syftar på rörelse dels som i idrott och fysisk aktivitet, dels som resande. Forskningen spänner mellan elitidrott och rehabilitering. Den andra huvudbetydelsen av mobility är resande. Turismen utgör en av de snabbast växande näringarna.

NVC – Nationellt vintersportcentrum

NVC, på Campus Östersund startade som ett testcenter för idrottsaktiva och utvecklades därefter till ett forskningscentrum med fokus på skidåkare och skidåkning. Forskningsprofilen har en fysisk inriktning som kompletteras bland annat av biomekanik och GPS-baserade system.

Flera forskningsresultat vid Vintersportcentrum har kunnat kommersialiseras. Forskningen har också lett till en utveckling av olika träningskoncept och sportutrustningar. En forskningsstudie om kost och fysisk aktivitet innebär att det nu finns en tjänst, dokumenterad i en manual, som utgör en vetenskaplig grund för vikttnedgång. SICs (Swedish Institute of Computer Science) och Vintersportcentrum inledde 2012 ett samarbete för att utveckla nya, forskningsbaserade träningsmetoder. Den första prototypen som mäter hur längdåkaren rör sig och hjälper till att optimera träningen började testas 2012.

Forskargruppen EPG (Enviromental Physiology Group) visade att mjälten har en betydande förmåga att dra sig samman på hög höjd och vid behov ge en "naturlig bloddopning". Det visar forskning på bergsbestigare vid Mount Everest. Upptäckten kan bli till stor framtida hjälp för både idrottsmän och för patienter inom sjukvården. Samma forskargrupp har också kunnat visa att nitrat, som exempelvis finns i rödbetsjuice, bidrar till att sänka kroppens syreförbrukning och förbättra förmågan att bära syre i kroppen.

ETOUR

Turismforskningsinstitutet ETOUR utvecklar och kommunicerar kunskap om turism och resande. Verksamheten innefattar forskning, utbildning, samt dialog och samverkan med turistnäringens aktörer. *Digital Destinations* och *Nature-based tourism* är prioriterade forskningsteman. Forskare fick stort genomslag i media med sin expertkunskap i arbetsmarknadsfrågor inom turismsektorn.

ETOUR arrangerade under året en internationell forskningskonferens kring friluftsliv med 250 deltagare från 30 länder. Den arrangerades inom ramen för forskningsprojektet *Friluftsliv i förändring* som avslutas under 2013. Resultat från denna forskning visar att tidsbrist, pengar och partner hindrar svenska folket att komma ut i naturen samt att utrustning och kläder blivit allt viktigare i friluftslivet.

Under 2012 utvecklades ett verktyg för att stödja Åres utveckling som turistdestination. Verktöget samlar information om turisternas köpvanor och önskemål och gör denna kunskapsbas tillgänglig för turistföretagarna i Åre. Det är ett resultat inom det KK-stödda projektet *Kunskapsdestinationen Åre*.

Sportstech

Utrustning för sport och friluftsliv är en miljardindustri och behovet av bättre konstruktioner och nya material är stort. *Sportstech* bedriver forskning och utveckling i samarbete med världsledande företag i friluftsliv- och sportsektorn.

En grupp forskare vid Sportstech utvecklade under 2012 samarbete med flera universitets-sjukhus och Jämtlands läns landsting för tillverkning av individanpassade implantat genom så kallad additiv tillverkning. Den fortsatta forskningen inom tillverkningstekniken ledde också till att världens första större detalj av amorft stål kunde tillverkas. Det var ett genombrott för den speciella tillverkningstekniken, elektronstrålesmältning, och för tillverkning av amorft stål – som är betydligt mer hållbart och elastiskt än vanligt stål.

Det nya laboratoriet för textilier var basen för samverkan med ett 25-tal outdoorföretag, både lokalt och nationellt. Kopplat till detta utarbetades planer för nya forskningsprojekt vilka bygger på företagets behov. Inom området pågick också ett samarbete med en forskargrupp i världsklass från Münchens Tekniska Universitet. Målet var att överföra kunskap om strukturmekanik för textila material.

Ett antal forskningsresultat ledde också till patent och produkter 2012. Mest iögonfallande är den första "bakhala" rullskidan som testats under längre perioder av svenska landslagsåkare.

TIE – Transforming the Industrial Ecosystem

Under 2012 formades en gemensam vision och strategi för de båda profilområdena *Skogen som resurs* och *Industriell informationsteknologi och digitala tjänster* med de två centrumbildningarna FSCN och STC. Fokus ligger på forskning och utveckling för att bidra i förnyelsen av det industriella ekosystemet. I strategin länkas kompetens inom industriell IT och digitala tjänster till kompetens inom fiber och massateknologi, vattenkemi, hållbar processteknologi och innovativa nya pappersbaserade material (ambitionen att ersätta fossila material).

Målet är att med tillgänglig kompetens bidra till en hållbar industriell utveckling i regionen och att transformera kompetensklustret så att det kan möta ett växande behov av, och marknad för, hållbara och gröna produkter, tjänster, processer och teknisk system. Arbetet görs i samverkan med ledande företag inom både material, process och industriell IT.

FSCN – Fibre Science and Communication Network

FSCN är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum inriktat på att förbättra lönsamheten för pappersindustrin och hitta nya sätt att använda skogen som resurs. FSCN utvecklar processer för att urskil-

ja och förfinat flöden för material som baseras på förnyelsebar råvara och utvecklar nya användningsområden för träfibrer, papper och kartong.

Ett resultat är en miljövänlig och effektiv metod för att återvinna metaller som mangan, koppar och järn ur pappersmassa. Metallerna gör framställningen av pappersmassa både svår, dyr och skadlig för miljön. De återvunna metallerna kan ge inkomster på flera miljoner kronor till ett pappersbruk. Det går också att avskilja naturliga substanser från processvatten vilket ger möjligheter att tillverka värdefulla biokemikalier. Metoden har resulterat i företag med patent på den nya tekniken. Forskningen gav en snabb, effektiv och miljövänlig metod för att utvinna nyttiga antioxidanter ur granbark, som är en vanlig restprodukt i massaindustrin.

Vid FSCN finns sedan 2011 forskningsprofilen *e2mp* (*Energy Efficient Mechanical Pulping*). Målet är att bygga upp och vidmakthålla världsledande forskning inom det för massa och pappersindustrin viktiga teknikområdet Mekanisk Massa och att hjälpa skogsindustrin att ta fram teknik som minskar elenergiebehovet i tillverkningsprocesserna med 50 procent. Under 2012 startade fem projekt i samarbete med skogsindustrieföretagen. Resultat från projekten har redan på olika sätt påverkat industrins metoder.

En del av FSCN:s verksamhet är forskning och utveckling vid Digital Printing Center. Där har man bland annat utvecklat en unik tryckmetod där man kontrollerar utseende av färger på olika ytor och i olika belysningar.

STC – Sensible Things that Communicate

Forskningscentrat STC arbetar med sensorbaserade system och tjänster genom att kombinera innovation och tvärvetenskaplig teknologi inom elektronik och datateknik. Centrat har nio forskargrupper inom områdena sensorteknologi, inbyggda mätsystem, trådlösa sensornätverk och sensorbaserade tjänster. STC finansierades under sex år i en profilsatsning från KK-stiftelsen. Efter goda utvärderingar förlängde KK-stiftelsen sin satsning med ett tvåårigt projekt på 25 miljoner, vilket startade 2012.

Forskarna producerade under 2012 ett antal artiklar och konferensbidrag och uppmärksammades i olika sammanhang. En forskare deltog i idétävlingen Venture Cup Nord och kvalade med en tredjeplats där in till Venture Cups Sverigefinal. En annan doktorand, som deltog i en forskningskonferens i USA, fick Best Student Paper Award för sitt konferensbidrag. En tredje fick ett stipendium för sin forskning om trådlösa sensorsystem för miljöövervakning.

STC avslutade 2012 ett flerårigt projekt i kraftelektronik. Ett konkret resultat är utvecklingen av världens första isolerade spänningsomvandlare med en switchfrekvens på över 3 MHz och hög verkningsgrad. Resultat av projektet är också ett intensivt samarbete med företag i regionen och ett flertal patentansökningar. En av doktoranderna inom området fick en utmärkelse för sin forskning på den mest prestigefyllda konferensen inom området.

Mittuniversitetet har sedan lång tid ett samarbete med elektronikgruppen vid CERN inom MEDIPIX-konsortiet, där en av universitetets forskare är *deputy spokesman*. Två doktorander i elektronik verksamma vid CERN har examinerats och hösten 2012 fick en doktorand ett treårigt stipendium för forskarutbildning där. Mittuniversitetet har adjungerat den ledande detektorforskaren vid DESY i Hamburg och universitetets forskare ingår i den tekniska kommittén för utveckling av detektorer vid Europas synkrotroner.

Forskning för välfärdssektorn

Knappt 50 procent av Mittuniversitetets programutbildningar, mätt i helårsstudenter, finns inom välfärdssektorn, dvs. vård, skola och omsorg. Utbildningarna stöds av forskning inom en rad områden.

Skola

Flera forskningsprojekt inom skolans område uppmärksammades under 2012. Utvecklingen av en ny modell för skolinspektion och självvärdering innebar en mer utvecklande roll för *Skolinspektionen*. Målet med projektet, som stöddes av Vetenskapsrådet, var att hitta förbättringsområden i skolan. Universitetets roll var att knyta samman Skolinspektionens granskningar med de självvärderingar som skolor i Mittregionen utarbetade. Arbetsmodellen sprids nu på nationell nivå.

Under 2012 valdes tre skolor i Mellannorrland ut för ett utvecklingsprojekt som fokuserar på betydelsen av tydligt ledarskap och interna förbättringar för att nå bättre resultat i utbildningen. Forskning knuten till projektet kommer att generera ny kunskap inom området.

Utbildningsvetenskaplig forskning har visat att rolig och relevant naturvetenskap är en bristvara i skolan. Eleverna är intresserade av naturvetenskap, men undervisningen i NO-ämnena handlar i stor utsträckning om vetenskapliga fakta med svag koppling till både samhälle och yrkesliv. Forskningsresultaten har uppmärksammats och fått stor spridning.

Vård och omsorg

Under 2012 avslutades ett flerårigt forskningsprojekt med stöd av bland andra Vetenskapsrådet tillsammans med Landstinget i Västernorrland där hälso- och sjukvården har fått ny kunskap om graviditet och förlossning. Exempelvis har man kunnat visa att förlossningsrädsla kan "botas" genom en ökad kommunikation och samarbete mellan förlossningspersonal och den födande. Totalt har forskningsprojektet resulterat i 27 publicerade artiklar och ny kunskap som ligger till grund för den framtida planeringen av vården.

Ett forskningsprojekt undersöker värden och effekter av *human patient simulation*, HPS, för utveckling av klinisk bedömningsförmåga hos sjuksköterskestudenter. HPS med hjälp av datoriserade dockor, gör det möjligt för en student att på ett patientsäkert sätt utveckla och testa sin skicklighet i olika, simulerade vårdssituationer. Se också avsnitt 2.3.

En stor studie av sambanden mellan husdjur och hälsa bland äldre personer genomfördes vid Mittuniversitetet och Högskolan i Nord-Trøndelag. Studien visade att äldre hundägare har bättre hälsa än såväl äldre kattägare som de som saknar husdjur.

Forskning om hur sjukdom och långtidssjukskrivning påverkar och förändrar sociala nätverksrelationer pekar på två olika mönster. Å ena sidan ökade närheten och mobiliseringen av stödresurser inom familjen och nya relationer inkluderades i nätverket. Å andra sidan distanserades den sjukskrivne från sina sociala relationer, ofta arbetskamrater.

Andra profiler

RCR – Risk and Crisis Research Center

RCR studerar och sprider kunskap om risker och kriser i samhället. Forskningsresultat visar bland annat hur människor bedömer risker, organisationer hanterar kriser och vad som påverkar samhällets sårbarhet.

Under 2012 anordnades *Are Risk Event* om framtidens riskkommunikation med 170 deltagare från Europa och USA. Konferensen samlade såväl forskare, företagare och politiker som representanter för offentliga och frivilliga organisationer.

En gästforskare från USA studerade risk- och krisforskning i Sverige. Hans forskning avser händelser som naturkatastrofer och större olyckor och främst hur insatser organiseras och vad som avgör hur effektiva de blir. Han ville ha svar på frågan hur det kommer sig att så mycket forskning bedrivs i ett land med så få egna större kriser.

Inom ramen för två Interreg-projekt anordnades en krisövning som leddes av forskare från RCR. Deltagande myndigheter kom från både Sverige och Norge. Fokus låg på aktörernas informationsbehov och behovet av samordning.

I anslutning till det nationella arrangemanget *Forskarfredag* i september genomförde en forskare vid RCR ett landsomfattande experiment kring barns risker. Barn och ungdomar dokumenterade risker i sin vardag genom att fotografera. Resultaten kan användas för att ta fram en mer effektiv riskkommunikation.

DEMICOM

DEMICOM forskar om utvecklingen inom mediebranschen, om kommunikationen i organisationer samt om politisk kommunikation mellan medborgare, medier och partier.

En forskargrupp fick i uppdrag att under åren 2013–2015 granska hur den nya digitala mediemiljön påverkar kommunikationsmönster i samband med samhällsrelaterade kriser och ytterst förtroendet för samhällets institutioner och för demokratin. Inom ramen för projektet kommer bland annat svenska myndigheters kriskommunikationsstrategier, medborgares medieanvändning och samspelet mellan traditionella medier och sociala medier vid kriser att uppmärksammas. Forskargruppen kommer att arbeta i nära samverkan med ett 20-tal svenska myndigheter.

Tre professorer inom DEMICOM blev under året kallade som ledamöter i stora statliga utredningar.

CER – Centrum för forskning om ekonomiska relationer

CER bedriver forskning om företags och individers ekonomiska relationer i ett långsiktigt perspektiv. I verksamheten ingår branscherna bank, fastigheter, försäkring, pension och revision samt deras leverantörer och kunder.

CER avrapporterade under året närmare tjugo forskningsprojekt och påbörjade ungefär lika många. Den första licentiatavhandlingen lades fram och åtta nummer i en populärvetenskaplig rapportserie gavs ut. I ett projekt gjordes en kartläggning av sysselsättningen i Sundsvall inom CER:s fem branscher med jämförelser med andra svenska städer. CER-nätverket genomförde ett 50-tal aktiviteter, bl.a. branschseminarier och frukostträffar riktade till samarbetspartners.

CER ordnade även gästföreläsningar och erbjöd studenterna på ekonomiprogrammet praktikplatser, timanställningar under utbildningen, med mera. Besök vid länets gymnasieskolor resulterade i att ansökningarna till ekonomiprogrammet ökade med 48 procent jämfört med 2011.

Genusvetenskap – FlickForsk!

Nordic Network for Girlhood Studies

Nätverket *FlickForsk!* samlar sedan 2008 forskare från de samhällsvetenskapliga och humanistiska kunskapsområden som utifrån olika perspektiv forskar om flickor, tjejer, brudar, tjejer och/eller unga kvinnor – samt om hur dessa begrepp används och skapar olika betydelser. Det primära vetenskapliga målet med *FlickForsk!* är att skapa förutsättningar för en högkvalitativ forskning om flickors historia, kultur, liv och villkor. Syftet med nätverket är att möjliggöra dialog mellan forskare inom fältet för att på så sätt synliggöra och stimulera flickforskningen och forskningssamarbeten, främst i Sverige och i Norden men även internationellt. Nätverket finansieras bland annat av Riksbankens jubileumsfond.

Medlemmarna i *FlickForsk!* har under nätverkets drygt fyra år publicerat avhandlingar, bokkapitel, artiklar och populärvetenskapliga texter. Den nordiska flickforskningen är på väg att få en stark position och röst internationellt.

4.2 Vetenskaplig produktion

I tabell 25 redovisas utvecklingen av refereegranskade vetenskapliga publikationer åren 2009–2012. Se också väsentliga uppgifter.

I vetenskapliga publikationer ingår artiklar i tidskrifter enligt ULRICH, refereegranskade forskningsöversikter samt refereegranskade konferensbidrag. Övriga publikationstyper är bland annat vetenskapliga böcker och bokkapitel. De siffror som redovisas är preliminära. Artiklar som publicerats 2012 och tidigare år kommer att registreras också under 2013.

TABELL 25

Publikationer 2009-2012

Publikationstyp	2009	2010	2011	2012*
Refereegranskade publikationer				
Vetenskapliga artiklar	198	208	289	341
Forskningsöversikter	4	4	9	11
Konferensbidrag	191	178	167	150
Totalt	393	390	465	502
Andra publikationstyper				
Vetenskaplig bok	15	5	9	5
Bokkapitel i vetenskaplig antologi	96	47	100	79
Övrig vetenskaplig rapport	28	24	30	33
Redaktör vetenskaplig antologi	11	10	14	9

*Preliminära siffror

Antalet refereegranskade artiklar fortsatte att öka medan antalet konferensbidrag minskade 2012 jämfört med 2011.

Fakulteten för humanvetenskap, HUV och fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT, har olika publiceringsmönster. NMT hade nästan dubbelt så många konferensbidrag 2012 som HUV, 91 jämfört med 59 medan det motsatta gällde för bokkapitel, 26 respektive 54.

HUV nådde 203 vetenskapliga artiklar och forskningsöversikter och NMT 148. Se också kapitel 7.

Vetenskaplig produktion och citeringar

Vetenskapsrådet har regeringens uppdrag att ta fram underlag för beräkning av indikatorn vetenskaplig produktion och citering. Underlaget används för tilldelning av en viss del (just nu 5 procent) av det totala statliga anslaget för forskning och forskarutbildning.

Vetenskapsrådet räknar fram varje lärosätes bibliometriska index. Detta tal byggs på antalet articles, reviews och letters med minst en författare från lärosätet som indexerats i databasen Web of Science och antalet citeringar dessa publikationer har fått under en fyraårsperiod.

Till sist beräknas varje lärosätes andel av de totala bibliometriska indexen från alla lärosäten. Den andelen utgör ett lärosätes andel av de avsatta resurserna.

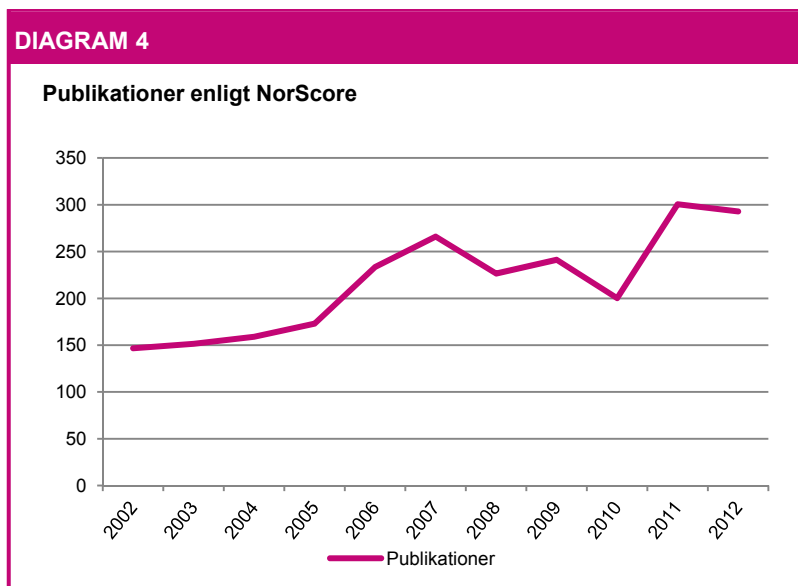
Mittuniversitetets bibliometriska index ökade från 328 i fördelningsunderlaget för budgetåret 2012 till 344 i underlaget för budgetåret 2013. Mittuniversitetets andel av de totala bibliometriska indexen för alla lärosäten var 0,85 procent. Mittuniversitetet ligger på plats 13 bland de 29 lärosäten som ingår i materialet en bättre placering än året innan.

Den norska modellen

I utredningen *Prestationsbaserad resurstilldelning för universitet och högskolor* beskrivs Norges modell för resursfördelning. Norges system för publikationer är unikt genom att databasen byggs upp av

institutionerna själva. Alla publikationer från lärosätena registreras i en nationell databas. Därefter poängsätts de, poängen summeras och publiceras. Systemet är transparent och ger dels lärosätena full insyn, dels en överblick över den forskning som bedrivs i landet.

I diagram 4 redovisas antalet publikationer enligt den norska modellen, i vilken publikationerna delas in i olika nivåer. Även med denna metod har antalet artiklar ökat de senaste åren men den stora variationen mellan åren vad gäller antalet publicerade böcker och bokkapitel redovisade i tabellen ovan, påverkar kurvan.

4.3 Forskningskompetens och forskningsresurser

Forskningskompetens

Antalet professorer vid Mittuniversitetet ökade åter, mätt i personår, och utgjorde 2012 tillsammans 18 procent av lärarkategorin mot 17 procent året innan.

TABELL 26

Antal professorer, personår				
Nämndområde	2009	2010	2011	2012
Humanvetenskap	23	21	31	31
Naturvetenskap, teknik och medier	35	41	39	41
Lärarytbildning	2	2		
Summa personår	60	64	70	72
Antal individer	70	80	86	93
Därav antal kvinnor	12	12	20	23
Andel kvinnor %	17%	15%	23%	25%

Vid årsskiftet 2012/2013 var 23 av professorerna kvinnor, en ökning jämfört med föregående år.

Docenter är en handledarresurs i forskarutbildningen och de är också presumtiva professorer. Mittuniversitetet hade vid utgången av året 56 docenter varav 41 inom fakulteten för humanvetenskap, HUV, och 15 inom fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, NMT. Nära 40 procent av docenterna är kvinnor, huvuddelen av dem verksamma inom HUV.

Nämnderna avsätter medel för forskande kvinnors meritering, vilket på sikt ökar antalet kvinnor bland professorer och docenter. Se också avsnitt 5.5, kompetensförsörjning.

Andel kvinnor bland nyanställda professorer

ÅRK

Regeringen har satt upp mål för andelen kvinnor bland nyanställda professorer. Målet avser perioden 2012–2015 och är för Mittuniversitetet satt till 32 procent. 2012 uppnåddes 40 procent.

Mittuniversitetet har många unga kvinnor som nått upp till docentnivå vilket pekar mot att målet bör vara möjligt att nå även med avseende på kommande pensionsavgångar.

TABELL 27

Antal nyanställda professorer samt antal kvinnor bland dessa

	Humanvetenskap	Naturvetenskap teknik och medier	MIUN
Nyanställda professorer 2012	5	5	10
Därav kvinnor	4	-	4
Andel kvinnor bland nyanställda professorer			
Mål 2012–2015		32%	
Utfall 2012		40%	

Forskningsresurser

Det statliga forskningsanslaget ökade 2012 endast med pris- och lönekomensationen. Därtill fick Mittuniversitetet ett mindre tillskott genom den årliga kvalitativa omfördelningen. Forskningsvolymen ökade också genom att medel ur myndighetskapiet för forskning satts i arbete bland annat genom anställning av doktorander. Ansträngningar görs för att attrahera externa medel.

Andelen extern finansiering av Mittuniversitetets forskning ökade till 47 procent 2012. Bidragen från svenska forskningsstiftelser och organisationer ökade med 13,5 miljoner eller 54 procent medan bidrag från svenska företag och EU-medel minskade. Se avsnitt 6.

NMT har, tack vare ett stort intresse från industrin att delfinansiera och delta i forskningen, under åren legat på en högre nivå för externa medel än HUV. I regionen finns en uttalad vilja att samarbeta med universitetet för att skapa bästa möjliga förutsättningar för långsiktig tillväxt genom forsknings- och utvecklingsinsatser.

I tabellen redovisas kostnader för forskning för att i någon mening ge en bild av volymen. I tabellen finns dels kostnader för forskning som enbart är anslagsfinansierad, dels för forskning som bedrivs med externa medel och där inräknas också samfinansiering från Mittuniversitetet. Båda fakulteterna ökade sin externfinansierade och samfinansierade forskning under året.

Som framgår i avsnitt 6 överstiger kostnaderna för anslagsforskning årets anslag med 17 miljoner kronor, eftersom tidigare sparade medel satts i arbete.

TABELL 28

Kostnader* för forskning 2011 och 2012

	2011	2012	Andel
	tkr	tkr	2012
HUV			
Anslagsforskning	85 338	82 681	
Externfinansiering inkl. samfinansiering	79 411	85 596	51%
NMT			
Anslagsforskning	71 207	68 092	
Externfinansiering inkl. samfinansiering	141 878	151 749	69%

* Universitetsgemensamma forskningskostnader har schablonmässigt fördelats på fakulteterna

Drygt 30 procent av de externa bidragen för forskning kommer från olika EU-program och fonder. Under 2012 startade förberedelserna inför EU:s budgetperiod 2014 - 2020 och universitetet arbetar långsiktigt med syftet att i programskrivningarna för de regionala programmen tydliggöra förutsättningarna för att driva projekt med fokus på forskningsbaserade innovationer. Forskning av hög vetenskaplig kvalitet som leder till innovationer i regionen ger regional tillväxt och utveckling såväl direkt som indirekt genom den kompetenshöjning som verksamheten innebär.

En förutsättning för en framgångsrik forskningsverksamhet med hög grad av extern finansiering är att forskargrupperna har tydliga strategier för sin verksamhet och långsiktig arbetar mot sina strategiska mål. Under året har ett strategiarbete, inspirerat av det som krävs inom KK-miljön, startat inom flertalet ämnen och forskargrupper.

KK-stiftelsen beviljade 2011 Mittuniversitetet en så kallad KK-miljö för två forskningscentra, FSCN och STC. KK-miljön innebär att lärosätet istället för att söka medel i de öppna utlysningarna bedömer och förhandsgranskar projekt och planer genom sitt interna kvalitetssystem. Därefter görs ansökan om finansiering för en färdig portfölj av strategiskt viktiga projekt. Satsningen är 10-årig och omfattar cirka 150 miljoner över perioden.

Processen innebär ett successivt urval utifrån en lista med ett tjugotal projekt, av vilka sex slutligen lämnades in till KK-stiftelsen. Som ett led i arbetet kvalitetsbedömdes såväl projekt som långsiktiga strategier av internationella experter enligt fastställda kriterier. Av de inlämnade sex förslagen beviljades fem på tillsammans 9 miljoner kronor. I de flesta fall motfinansieras projekten med motsvarande belopp av partners inom näringslivet.

I kvalitetsprocessen inkluderades under 2012 även ETOUR och NVC samt Sportstech, vilka strävar mot att inkluderas i KK-miljön. Till dess så sker söker de medel i KK-stiftelsens ordinarie utlysningar.

Forskningsprofilen *E2MP* (Energy Efficient Mechanical Pulping) är i dag det finansieringsmässigt största forskningsprojektet och pågår fram till 2015. Delprojektet *E2MPi* finansieras av Energimyndigheten tillsammans med företagen med totalt 75 miljoner kronor. Delprojektet *E2MP-rp* finansieras av KK-stiftelsen, Mittuniversitetet och deltagande företag med totalt 84 miljoner kronor, och delprojektet *E2MP-ox* har en total budget på 26 miljoner norska kronor och bedrivs tillsammans med bland andra Norske Skog och PFI, *Paper and Fibre Research Institute* i Trondheim..

Exempel på ny externfinansiering 2012

Mångmiljonprojekt om digitala medier vid kriser

En forskargrupp, ledd av professor Lars Nord vid Mittuniversitetets forskningscentrum DEMICOM, har fått 5,8 miljoner kronor ur regeringens särskilda anslag för krisberedskap.

Inom ramen för projektet kommer bland annat svenska myndigheters kriskommunikationsstrategier, medborgares medieanvändning och samspelet mellan traditionella medier och sociala medier vid kriser att uppmärksammas.

– Samhället behöver ökade kunskaper om hur ett allt mer fragmentariskt medielandskap påverkar möjligheterna till förtroendeskapande kommunikation i samband med kriser. Det finns fortfarande alltför många myter och alldeles för lite fakta kring de digitala mediernas roll i detta sammanhang, säger professor Lars Nord.

Pressmeddelande 2012-12-20

Mittuniversitetet får tio miljoner till utvecklingsprojekt

Mittuniversitetet får tio miljoner kronor av Länsstyrelsen i Västernorrland, Regionförbundet i Jämtlands Län och näringslivet.

Pengarna ska användas till utvecklingsprojekt i skolan i de båda länen.

- Vi kommer att använda Mittuniversitetets kompetens och resurser dels för att bistå skolorna i deras utvecklingsarbete, dels för utvärdera arbetet och ge erfarenheterna spridning, säger Anders Söderholm, rektor på Mittuniversitetet.

- I näringslivet blev vi bekymrade över att Jämtland och Västernorrland hade en lägre utbildningsnivå än andra delar av landet och att alltför få av studenterna på Mittuniversitetet kommer från och stannar i regionen, säger Björn Lyngfelt, ordförande i Mitt Norrland Utbildning.

Initiativet till projektet kommer från föreningen Mitt Norrland Utbildning, MNU. Föreningen har bildats av kommuner och företrädare för näringslivet i Jämtland och Västernorrland och har till syfte att utveckla utbildning och kompetens i regionen.

Pressmeddelande 2012-06-12

Forskning om behovsdriven utveckling

Forskaren Katarina L Gidlund vid Mittuniversitet har beviljats 2,1 miljoner kronor av Vinnova för att leda ett forsknings- och utvecklingsprojekt om behovsdriven utveckling av offentliga e-tjänster

En utveckling av offentliga e-tjänster som drivs av behoven hos medborgarna väcker frågor om vilka som är med, vilka som får vara med, hur de ska vara med och vilka förändringar som krävs i offentlig sektor för att arbeta på det sättet.

- Oavsett vad tanken om behovsdrivna utvecklingsprocesser vilar på, konkurrens eller delaktighet, så behöver vi förstå hur det ska göras i praktiken. Annars blir det bara vackra ord som florerar i tal och skrift men aldrig får någon egentlig effekt, säger Katarina L Gidlund, docent, Mittuniversitetet.

Pressmeddelande 2012-08-08

Ny laserteknik för regionens företag

Tillväxtverket har beviljat Mittuniversitetet medel för att utveckla innovationer inom fiberoptik och laserteknik för industriella tillämpningar i ett nytt projekt som sträcker sig till 2014.

- Genom att kombinera fiberoptik med laserteknik kan man exempelvis skära tunnare och finare snitt med bättre precision i stål, plåt och plast, säger Magnus Engholm, forskare vid Mittuniversitetets forskningscenter Sensible Things that Communicate, STC.

Projektet syftar till att stärka och bredda kunskapen inom fiberoptik och laserteknik i regionen. Det ska stärka konkurrenskraften och bidra till ökad tillväxt.

Pressmeddelande 2012-01-03

4.4 Kvalitetssäkring av forskningen

Det övergripande målet för Mittuniversitetets forskning är att den ska ha hög akademisk kvalitet och vara av relevans för det omgivande samhället. Förutom vetenskaplig excellens ska forskningen även präglas av profilering, internationalisering och samverkan. Mittuniversitetet arbetar kontinuerligt med att kvalitetssäkra förutsättningar för att dessa mål ska kunna uppnås.

Ett fungerande system för uppföljning och utvärdering av lärosätets forskning är centralt för att kontinuerligt följa hur verksamheten utvecklas och för att kunna avgöra om insatserna ger önskade resultat. Sedan 2008 har Mittuniversitetet arbetat med att utveckla interna kvalitetsindex för i första hand utbildning, forskning och biblioteksverksamhet. Inom verksamhetsområdet forskning har indikatorer tagits fram för att mäta publicering och volymen extern finansiering. Analyserna avses behandla en rullande femårsperiod. Se vidare i kapitel 7, *Verksamhetens resultat*.

Profilering speglar Mittuniversitetets roll i forskningslandskapet. Som ett mindre universitet ska Mittuniversitetet koncentrera resurserna och samarbeta i nätverk med andra forskningsaktörer. Mittuniversitetet har definierat nio profilområden för forskningen.

Mittuniversitetet har sju forskningscentra knutna till profilområdena. De är både en arena för samverkan med företag, organisationer och myndigheter och en spjutspets inom respektive område. Riktlinjer för dessa centra definierar ansvar och verksamhetsmål. En styrgrupp med anställda vid Mittuniversitetet och representanter från näringsliv och/eller offentlig förvaltning garanterar att forskningen kommer omgivande samhälle till godo.

Inom ramen för arbetet med KK-miljön har Mittuniversitetet utvecklat ett system för kvalitetssäkring av forskning, som ska säkerställa att såväl strategier som forskningsprojekt svarar mot högt ställda vetenskapliga krav och är väl förankrade hos externa partners. Initialt är processen utvecklad för att användas för forskningsprojekt i samarbete med KK-stiftelsen med motfinansiering från näringsliv. Systemet innehåller komponenter för strategiarbete, projektinitiering, projektbedömning och projektuppföljning. Externa bedömare säkerställer en oberoende granskning.

Under 2012 inleddes implementeringen av forskningsstrategin med prioritering bland de cirka 50 åtgärder som föreslås. I oktober genomfördes en workshop med gästföreläsare dit alla disputerade forskare vid lärosätet var inbjudna. Totalt deltog cirka 100 personer och forskarna lämnade synpunkter på det fortsatta arbetet med kvalitetsfrågor, på hur starka forskargrupper byggs och på det kollegiala ledarskapet. Som underlag fanns bibliometrisk analys av universitetets ämnen och material om finansiering.

Under 2012 utarbetades indikatorer inför en kommande utvärdering av universitetets forskning, en Research Assessment Exercise (RAE). Den ska genomföras 2013 och innefatta utvärdering av vetenskaplig kvalitet, samproduktion och framtidsstrategier inom lärosätets ämnen och centrumbildningar. Syftet är att lägga grunden för framtida beslut om resursallokering och profilering, liksom att utveckla kvaliteten, särskilt inom forskarutbildningsämnen.

En viktig faktor för en hög kvalitet är goda förutsättningar för forskare att meritera sig. I detta ingår bra förutsättningar att samverka, att delta i konferenser, att söka forskningsanslag och att publicera forskningsresultat.

Ett av de prioriterade målen i Mittuniversitetets kompetensförsörjningsplan är att etablera ett karriärsystem för lärarpersonalen. Mittuniversitetet ska aktivt stötta de forskarstuderande och forskare vars målsättning är att nå den högsta av lärosätets befattningar, professor.

Mittuniversitetet har i den nya anställningsordningen strävat efter att ge goda förutsättningar för forskares karriärvägar genom att garantera alla rätten till befordran. Vid rekryteringar utgör den externa sakkunniggranskningen garanten för att kvalificerade forskare rekryteras.

Vid fakulteten för humanvetenskap görs ett proaktivt kvalitetsarbete genom medelsfördelning till lektorsforskning. Lektorerna söker medel i konkurrens och interna sakkunniga granskar ansökningarna. Särskilda medel avsätts för forskare av underrepresenterat kön och dessa ansökningar granskas av externa sakkunniga. De senaste åren har det även avsatts medel (ca 5 procent av fakultetens forskningsanslag) för språkgranskning/översättning av artikel, bok/avhandling, bidrag till open access-publicering samt bidrag till publicering av bok. Fakultetsnämnden beslutar om omDispositionering av oförbrukade medel på förslag från institutionerna.

Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier har utvecklat en ny modell för fördelning av forskningsmedel. Av fakultetens resurser går cirka 70 procent till forskning inom Mittuniversitetets profilområden. Återstående 30 procent används för att säkerställa forskningsanknytning av grundutbildning utanför profilområdena. Fakultetens forskningsanslag ska i större utsträckning finansiera forskning inom ramen för en strategisk forskningsplan för varje institution. Fördelningen baseras på prestationer samt på en strategisk del för varje verksamhet.

Hållbar utveckling

De sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling speglas i Mittuniversitetets verksamhet inom både utbildning och forskning.

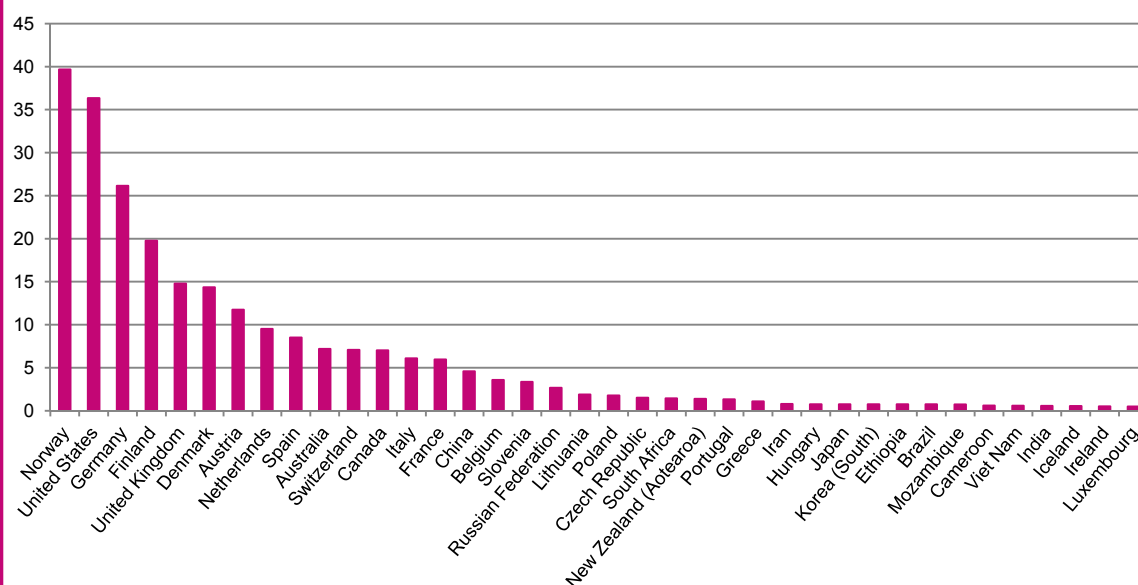
Bredare ämnesforskning direkt kopplad till grundutbildningsmiljöerna och forskningsprofiler bidrar tillsammans med arbetslivet till en bättre värld. Den profilerade forskningen som bedrivs i samverkan med internationellt ledande kunskapsmiljöer ger ofta vinster både för miljön och för företagens effektivitet, allt från minskad elförbrukning inom skogsindustrin till att rena vatten från tungmetaller.

Internationella kontakter

Forskningen är till sin natur internationell och forskare har kontakter över hela världen. Följande diagram ger en bild av var de internationella kontakterna är täta. Materialet bygger på bearbetning av databasen DiVa.

DIAGRAM 5

Hemvist för medförfattare till Miun-författare (alla publikationer 2010-2012). Värdena är fraktionerade.

Mittuniversitetets forskare sampublicerar mest frekvent med USA och med länder i Europa.

Perioden 2010–2012 låg universiteten i Trøndelag etta på sampubliceringslistan. Norges teknisk-naturvetenskapelige universitet, NTNU och högskolorna i Nord- respektive Sör-Trøndelag ligger geografiskt nära med samarbeten inom flera områden. Den betydande samproduktionen med Norge kan således ses som en effekt av regional samverkan.

4.5 Innovation och nyttiggörande

Framgångsrikt arbete med forskningsdriven innovation kräver en stark förankring i det internationella vetenskapssamhället kombinerat med en förmåga att samtidigt se potentialen i de forskningsresultat som genereras. Det kräver också tillgång till olika typer av finansiering – från grundforskningsinriktad finansiering till innovationsinriktad finansiering. Detta är också något som tydligt betonas av EU-kommissionen i skrivningarna om synergier mellan HORIZON 2020 och strukturfonderna.

Generellt har Mittuniversitetets förmåga att skapa innovationer ur forskning uppmärksamats nationellt under året. Universitetet hade framträdande roller vid två stora event kring lanseringen av den nationella innovationsstrategin.

Exempel på innovationer från olika forskningsprojekt finns redovisade i avsnitt 4.1.

Kunskapstriangeln

Under 2012 inledde Vinnova en dialog med lärosätena kring kunskapstriangeln. Mittuniversitetet anser att en implementering bör genomföras vid svenska lärosäten enligt EU:s direktiv. Vid Mitt-

universitetet är frågan levande, och många initiativ genomförs i kunskapstriangelns anda. Intentionerna finns i Mittuniversitetets strategiska dokument.

Mittuniversitetet önskar att bygga en strategisk samverkan med Vinnova kring kunskapstriangelns insatsområden och föra en övergripande diskussion för att hitta gemensamma områden att prioritera. Mittuniversitetet ser också positivt på att driva pilotprojekt inom området och att delta i gemensamma utvecklingsinsatser med andra lärosäten med stöd av och koordination från Vinnova.

Mittuniversitetet har kommit relativt långt när det gäller kopplingen mellan forskning och innovation. En betydande del av forskningen bedrivs i samverkan med externa parter. Inom utbildningsområdet görs insatser för kunskapsöverföring. Mittuniversitetets främsta och övergripande utmaning består i att skapa en sammanhållen strategi för insatser kring kunskapstriangeln. Utbildnings- och forskningsstrategierna är vägledande för de aktiviteter som genomförs.

MIUN Innovation

Mittuniversitetet bedriver sin innovationsstödjande och nyttiggörande verksamhet under namnet MIUN Innovation. Uppgiften är att stimulera och stödja studenters och forskares företagande och nyttiggörande av forskning. Innovationskontoret Fyrklövern är en del av MIUN Innovation.

2012 var ett spännande år med hög utvecklingstakt. Sedan starten 2009 har MIUN Innovation stöttat idéinnehavare i utveckling och start av drygt 60 företag. Betydligt fler än så har fått coaching och mer än 4 200 deltagare har deltagit i olika aktiviteter.

MIUN Innovation beviljades projektmedel från EU:s Regionala Strukturfond för projektet *MIUN Innovation – för kunskap och forskningsbaserad tillväxt i Mittregionen*. Under året startades även *Mittsvenska innovationsnätverket*, vilket samlar ett femtontal centrala innovationsaktörer i Jämtland och Västernorrland.

Basverksamheten för forskare omfattar kunskapsbyggande och coachande insatser. Under året genomfördes innovationsworkshops på olika institutioner och forskardagar för medarbetare på universitetets forskningscentra.

Under 2012 fick MIUN Innovation kontakt med ungefär 90 nya idéinnehavare. Flertalet var studenter som tog del i verksamhetens coachningsprocess och av dessa har hittills 14 startat företag.

Innovationskontoret Fyrklövern

ÅRK

Mittuniversitetet är huvudman för det innovationskontor, Fyrklövern, som drivs gemensamt med Karlstads universitet, Linnéuniversitetet och Örebro universitet. Innovationskontorets övergripande mål är att:

- öka den nationella tillväxten
- öka antalet innovationer som nyttiggörs från forskningsmiljöer, samt
- att göra innovationskontoret nationellt ledande avseende stöd runt tjänsteinnovationer.

Målen ska uppnås genom att *öka idéflödet* från universitetet, *stärka idéprocessen* och bygga en *struktur* för arbetet. Konkret innebär det att innovationskontoret stöttar forskare med allmän rådgivning kring innovationer och nyttiggörande. Denna rådgivning erbjuds alla forskare och lärare oavsett vilken fakultet eller institution man tillhör. Innovationskontoret bistår även med expertstöd kring tjänsteinnovation, immaterialrättsligt skydd och vid tecknande av olika avtal.

Fyrklövern har utarbetat indikatorer för att följa utvecklingen. Exempel är antal utvärderade idéer, antal startade företag, antal sökta IPR/patent och antal erhållna verifieringsmedel. Dessa indikatorer redovisas i kapitel 7, där det framgår att antalet idéer som fick verifieringsmedel 2012 ökade i förhållande till tidigare år.

Under 2012 tilldelades Innovationskontoret medel från Vinnovas program *Verifiering för tillväxt*. Dessa medel stärkte möjligheterna att snabbt kunna verifiera kommersiell potential i forskarresultat. Verifieringsmedlen gav en tydlighet i kommunikationen med universitetets forskare då kopplingen mellan rådgivning och finansiering är uttalad från finansiären.

En annan fördel med medlen från *Verifiering för tillväxt* är, att det gör det möjligt att också stödja studenters idéer. Det görs i samarbete med MIUN Innovation och fokus ligger på unika idéer med stort kunskapsinnehåll.

Även 2012 genomfördes en *universitetsgemensam doktorandkurs i nyttiggörande av forskning*. Söktrycket var högt med ett stort intresse från humaniora och samhällsvetenskap. Totalt deltog 22 doktorander från innovationskontorets fyra universitet i kursen. Utvärderingen visade att alla doktorander tyckte att det var bra att kursen var tvärvetenskaplig, eftersom detta gav deltagarna nya insikter och ett nytt kontaktnät.

Under året genomfördes en *seminarieserie om nyttiggörande av forskning*. Målgruppen var forskningsledare och chefer på de fyra universiteten. Seminarierna handlade om:

- Introduktion – vad nyttiggörande och innovation innebär.
- Nyttiggörande – idé och utvecklingsprocesser i ett internationellt perspektiv.
- Värdegrund – att skapa förutsättningar för nyttiggörande och entreprenörskap.
- Regelverk – vilka regler, policydokument och rekommendationer gäller på universiteten.

Arbetet med att ta fram en *policy för immateriella rättigheter* och nyttiggörande av forskning fortsatte under året. Behovet blev tydligt i samband med seminarieserien då en rad frågeställningar i samband med nyttiggörande och kommersialisering av forskningsresultat kom upp.

Organisation

Innovationskontorets verksamhet integreras med andra insatser på respektive universitet. Mittuniversitetet har Mål-2 projektet *MIUN Innovation* (stöd till forskare och studenter), *Entreprenörskap i utbildning* och medverkar i Vinnova-finansierade Vinnväxt-projekten *Peak Innovation* och *Fiber Optic Valley*. Karlstads universitet bedriver projekt inom Vinnovas *Nyckelaktörsprogram*. Linnéuniversitetet driver strukturfondsprojektet *Kunskap & Innovation i Småland* (stöd till forskare, studenter och externa relationer). Örebro universitet driver projektet *Målstyrd innovation*. Dessa insatser förstärker effekten av innovationskontorets arbete.

Innovationskontorets styrgrupp, universitetens rektorer, hade tre fysiska möten under året. Den operativa verksamhetens ledningsgrupp bestående av innovationsansvarig vid respektive universitet, hade tolv möten. Till detta kommer gemensamma arbetsgruppsmöten (fysiska, video, Skype, telefon) för att utarbeta gemensamma arbetsmetoder och kompetensöverföring.

Fyrklöverns arbete kommande år kommer att i ökande grad fokusera på *Idébanken* (se nedan) och extern verksamhet i samarbete med övriga aktörer i innovationsstödsystemet regionalt och nationellt.

Innovationsstödsverksamheten vid de fyra universiteten har gynnats av samarbetet såväl vad gäller kvalitet som effektivitet. En fördel är att den samlade organisationen ger innovationskontoret tillgång till fler spetskompetenser och en större organisation för att genomföra aktiviteter som de "lokala" innovationskontoren har nytta av.

MIUN Holding AB

Under 2012 beslutade Regeringen att tillskjuta kapital för bildande av ett holdingbolag. Kammarkollegiet betalade ut 1 000 000 kronor till Mittuniversitetet i kapitaltillskott varav 100 000 avsåg aktiekapital och 900 000 kronor som kapitaltillskott i MIUN Holding AB under 2012.

Under senare delen av 2012 bildades ett dotterbolag, MIUN Venture AB med ett aktiekapital på 50 000 kronor. Bildandet av holdingbolag ökar möjligheterna att stödja kommersiella forskningsresultat. Holdingbolagen kan investera i bolag som bildas för att kommersialisera forskning. I

ett bolags tidiga fas är stöd i form av både kompetens och kapital värdefull, bland annat eftersom tillgången på riskvilligt kapital är låg. Holdingbolagen kan därtill tillföra affärskompetens.

Regeringen beviljade 2012 MIUN Holding AB idébanksmedel med 2 250 000 kronor vilket Vinnova utbetalade direkt till MIUN Holding AB. Kapitaltillskottet ska finansiera uppbyggnaden av så kallade idébanker. Idébanksmedlen söktes i konkurrens och ska användas för att öka antalet nyttiggjorda forskningsresultat och bakgrunden är Easy Access IP, som använts på universitet i Storbritannien sedan 2010. Easy Access IP innebär att licenser är gratis för företag och organisationer utanför universiteten förutsatt att licenstagaren kan visa vilken samhällsnytta man skapar med hjälp av den licensierade immaterialrätten.

Tanken är att idébanken ska utarbeta metoder, modeller och avtal som underlättar för forskare som inte själva vill kommersialisera eller nyttiggöra sina resultat. Forskarna kan överföra de immateriella rättigheterna till holdingbolaget, som i sin tur kan licensiera den vidare till företag och organisationer. Initialt sköts arbetet från MIUN Holding AB med målsättningen att under 2013 implementera metoder och arbetssätt så att alla universitet inom Fyrklövern har en idébank 2013.

Senast den 1 september årligen skall holdingbolaget redovisa bolagets resultat till Utbildningsdepartementet. Redovisningen ska omfatta holdingbolagets verksamhet och dess uppfyllande av sina finansiella mål till exempel lönsamhet och kapitalstruktur. Av redovisningen ska det framgå på vilket sätt holdingbolaget arbetar tillsammans med lärosätet det är knutet till och hur gränsdragningen ser ut mellan de båda.

Se också not 10 och not 14 i den ekonomiska redovisningen.

5 Gemensamt för utbildning och forskning

5.1 Studentmedverkan

Mittuniversitetet har tre studentkårer, en på varje campus. Tillsammans hade de tre kårerna 1 227 medlemmar höstterminen 2012 vilket är något färre än 2011. Femton procent av de studenter som läste mer än halvtid hösten 2012 var kåranslutna.

Studentkåren har två huvudsakliga finansieringskällor, det statliga bidraget som betalas ut via lärosätet, samt det bidrag som därutöver ges av lärosätet. Under 2012 innebar det 921 respektive 1 580 tusen kronor. Vid sidan av dessa direkta bidrag har Mittuniversitetet ansvar för studenthälsovården och studentkårens *Buddyprogramme*, fadderverksamhet för internationella studenter, vilka båda finansieras inom förvaltningsramen.

Sedan kårobligatoriet avskaffades den 1 juli 2010 har kårerna arbetat för att finna former för att dels kvalitetssäkra medlemsrekryteringen till studentkåren, dels fullfölja sina uppgifter. Den mest betydelsefulla är utbildningsbevakning men också mottagning av nya studenter, enskilda studentärenden, studiemiljö och nöjesarrangemang.

Studentkåren har, jämfört med tiden före reformen, lägre medlemsintäkter och därmed, trots de båda bidragen, ett mindre ekonomiskt utrymme för sin verksamhet. De har färre antal anställda och färre arvoderade uppdrag. En direkt följd är att kårerna inte erbjuder verksamhet i samma omfattning som tidigare.

Enligt Högskolelagen har studenterna rätt att vara representerade när beslut fattas eller bereds. I näst intill samtliga relevanta organ finns, vid en enkätförfrågan, en studentrepresentant namngiven men kanske inte alltid närvarar. På central nivå och i vissa fakultetsorgan fungerar studentrepresentationen men programråd på institutionsnivå har haft svårt att få en kontinuerlig representation. Vakanser och avhopp inom ramen för mandatperioden är vanligare på institutionsnivå än central nivå.

För Mittuniversitetet är studentmedverkan en viktig komponent i arbetet med kvalitetssäkring av utbildning, både på grundnivå och forskarnivå. I arbetet med utbildningsstrategin har studenter aktivt deltagit i implementeringsprocessen på olika nivåer i frågor som exempelvis arbetslivsanknytning, kursvärderingar och kursplaner samt distanspedagogik.

Kårens svårigheter att attrahera medlemmar och upprätthålla en bred verksamhet reser frågor kring framtida studentrepresentation. Det är viktigt att ha engagerade studentrepresentanter i beredande och beslutande organ, att säkerställa studentmedverkan i programråd, ämneskollegier, grundutbildningsråd och forskningsråd. Mittuniversitetet har många distansstudenter och det är en utmaning att attrahera och engagera dem i studentkåren. Även campusstudenter kan vara svåra att nå för studentkåren.

Representation innebär att en person ger en annan person auktorisation att i dennes namn framföra åsikter och fatta beslut i organisationens namn. Det föreligger en legitimitet i att "ge" och att "få" rätt att representera. Om medlemsantalet i kårerna försätts att minska är frågan hur få medlemmar studentkåren kan ha och ha kvar sin legitima status som representant.

En studentkår med få men aktiva medlemmar kan ha större legitimitet än en studentkår med många medlemmar och låg aktivitet. Faran är en utveckling som resulterar i en studentkår med få medlemmar och låg aktivitet. Frågan om legitimitet är en aktuell fråga för alla lärosäten och bör diskuteras nationellt.

5.2 Internationalisering

Internationella inslag i utbildning och forskning är en kvalitetsaspekt. I Mittuniversitetets utbildningsstrategi anges som mål att *internationalisering ska vara integrerad i all verksamhet. Den ska vara tydlig och synas på många nivåer internt och externt, offensivt och operativt.*

Insatser 2012

Arbetet under året inriktades på att etablera och fördjupa strategiska samarbeten med utländska lärosäten och på att internationalisera studiemiljöerna på campus. Satsningar har även gjorts inom marknadsföring och rekrytering. Genomförandet följer en universitetsövergripande handlingsplan för internationalisering.

Inom det fakultetsgemensamma projektet *Internationalisering – allianser, partnerskap, och rekrytering*, ett modellprojekt för att fördjupa partnerskap med ett antal utländska universitet, genomfördes ett två veckor långt *Summer University* med studenter och lärare från fyra partneruniversitet.

I *Internationalisering av studiemiljöerna* ingick åtgärder för att ge engelskspråkiga studenter bättre tillgång till information. Webben utvecklades och lärare, studenter och administrativ personal erbjöds språkstöd i engelska, bland annat en specialanpassad kurs i engelska för IT-personal.

Resultaten från IBS, *International Student Barometer*, 2011 redovisades under 2012. Satsningen på servicefunktionen *International Desk* gav Mittuniversitet en förstaplats bland de svenska universiteten när det gällde att välkomna utländska studenter.

I projektet *Internationell antagning, fokusländer* utarbetades så kallade *Landblad* med information för att presumtiva programstudenter i dessa länder ska få den information de behöver för att kunna söka hit.

Satsningar gjordes också inom marknadsföring och rekrytering, däribland en marknadsföringsfilm för inresande studenter samt ett avsnitt om Mittuniversitet i en kinesisk dokumentärserie. Internationella studentambassadörer representerade Mittuniversitetet på mässor i de olika länderna.

Mittuniversitetet har bilaterala samarbetsavtal med cirka 150 universitet för utbyte av studenter och personal. Utöver dessa bilaterala avtal ingår lärosätet i ett antal nätverk för mobilitet av studenter och lärare, såsom nätverken North2north och Nordlys, samt ett antal institutionsknutna Nordplussnätverk. Totalt har Mittuniversitetet över 200 partneruniversitet.

Studentmobilitet

Under 2012 valde 104 studenter att studera utomlands, varav 42 åkte till något av partneruniversitetet och 60 gjorde utlandspraktik. Nationellt sett ligger Mittuniversitetet långt efter de bästa universiteten då det gäller andel utresande registrerade studenter. Utöver det som redovisas i tabellen finns studenter som gör kortare praktikperioder utomlands, exempelvis inom vårdutbildningen.

TABELL 29

Ut- och inresande studenter, individer

Utresande	2009	2010	2011	2012	Inresande	2009	2010	2011	2012
EU-program	31	9	29	23	EU-program	204	234	244	261
Linnaeus	-	-	-	-	Linnaeus	2	2	2	2
Nordplus	-	2	-	-	Nordplus	17	1	1	2
Nordsam	-	2	-	-	Nordsam	-	-	-	1
North2North	2	-	-	1	North2North	3	2	4	1
Övriga bilaterala avtal	9	6	15	18	Övriga bilaterala avtal	63	72	92	47
Praktik	63	53	53	60	Praktik	2	-	-	-
Freemover*	7	5	4	2	Freemover*	283	672	626	326
Summa	106	77	101	104	Summa	574	983	956	629
Därav kvinnor	90	60	77	68	Därav kvinnor	190	291	301	226

* studenter utanför utbytesprogram

** om samma student finns i flera utbytesprogram räknas den bara en gång i summeringen

Under samma tid tog Mittuniversitetet emot 314 utbytesstudenter från partneruniversitet vilket var färre än 2011. Antalet *free movers*, i första hand tredjelandsstudenter, minskade kraftigt från 626 till 326 studenter. Denna kraftiga nedgång är en följd av att studieavgifter införts.

Insatser för att rekrytera internationella studenter redovisas i avsnitt 2.2.

Det akademiska utbytet och lärarnas engagemang är kärnan i utbytesverksamheten. För undervisningsuppdrag vid partneruniversitet inom Europa kan lärare erhålla stipendier via Erasmusprogrammet och 2012 åkte 13 lärare ut. Därutöver åkte tre administratörer för språkfortbildning.

Stipendieprogrammet *Minor Field studies* ger studenter möjlighet att samla material till examensarbete eller uppsats i ett utvecklingsland. Mittuniversitetet tilldelades och utdelade fem stipendier 2012.

Studieavgifter för tredjelandsstudenter

ÅRK

Arbetet med införandet av studieavgifter för utomeuropeiska studenter fortsatte 2012 i enlighet med förordningen om anmälnings- och studieavgift vid universitet och högskolor, SFS 2010:543.

Antal avgiftsskyldiga studenter

Inför vårterminen 2012 antogs 19 studenter till ett internationellt program. Nio av dessa var avgiftsskyldiga. Endast en student betalade studieavgift och fick ett stipendium som reducerade studieavgiften.

Inför höstterminen 2012 antogs 197 studenter till internationella program. Av dessa var 76 avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter och inledningsvis betalade 30 av dem studieavgiften. En lämnade återbud och studieavgiften återbetalades. Av de betalande studenterna valde sju studenter samhällsvetenskapliga och tolv naturvetenskaplig-tekniskt inriktade utbildningar. En student läste på bachelornivå och 26 på masternivå.

När höstterminen 2012 hade börjat var 27 nyantagna studieavgiftsskyldiga studenter registrerade vid Mittuniversitetet. Av dessa fick nio stipendier med 100-procentig nedsättning av avgiften. Arton av de registrerade betalade hela studieavgiften. Därutöver betalade två studenter hela avgiften men registrerade sig aldrig och återkrävde heller inte avgiften.

Stipendier

Mittuniversitetet fick 464 000 kronor läsåret 2012/2013 till stipendier för avgiftsskyldiga studenter. Tillsammans med ej utnyttjade medel från läsåret 2011/2012 fanns 780 000 kronor att dela ut.

Totalt beviljades nio studenter stipendier om vardera 70 000 kronor och alla studenter accepterade stipendiet. Outnyttjade medel från läsåret 2012/2013 kommer att överföras till läsåret 2013/2014. Stipendiaterna rankas baserat på akademiska meriter och en jämn könsfördelning eftersträvas. Sökande som hade Mittuniversitetet som första val vid söktillfället på www.universityadmissions.se gavs förtur till stipendium. Mittuniversitetet har i nuläget inget eget stipendiesystem.

Studieavgifternas storlek och sammansättning

För Mittuniversitetets internationella program ligger studieavgifterna mellan 70 000 och 250 000 kronor per läsår. För fristående kurser varierar avgifterna mellan 1 600 och 5 200 kronor per högskolepoäng.

Intäkterna uppgick till 2 384 tusen kronor och kostnaderna uppgick till 1 876 tusen kronor. En översyn av kostnadsnivån ska göras inför läsåret 2013/2014.

Konsekvenser av införandet av studieavgifter samt det interna arbetet

Införandet av studieavgifter har medfört att färre utomeuropeiska studenter sökt sig till studieprogram vid Mittuniversitetet. Minskningen av antalet tredjelandsstudenter har inneburit att Mittuniversitetet förlorat delar av sin internationella prägel. Av totalt 250 examina på avancerad nivå 2012 utfärdades 91 till internationella studenter.

TABELL 30

Examen, internationella studenter

Examen	2009	2010	2011	2012
Högskoleexamen	3	3	2	-
Kandidatexamen	12	8	23	16
Magister med djup	10	32	73	34
Magister med bredd	3	-	1	-
Masterexamen	6	11	49	57
summa	34	54	148	107

Införandet av studieavgifter har medfört merarbete inom ordinarie verksamhet. Antalet tredjelandsstudenter minskade efter införandet av studieavgifter. Inför hösten 2012 har en anpassning av utbildningsutbudet gjorts till viss del som en konsekvens av införandet av studieavgifterna.

Migrationsverket

Av de nyantagna avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter som betalat studieavgift och sökt uppehållstillstånd för studier vid Mittuniversitetet inom av Migrationsverket satta datum och regler fick 97 procent uppehållstillstånd i tid för terminsstart. Överföring från Ladok till Migrationsverket fungerade i stort bra.

Flera tredjelandsstudenter som velat studera som utbytesstudenter en termin i ett annat land fick problem med att få visum till det landet och nekades därtill förlängt uppehållstillstånd i Sverige den period de skulle studera utomlands. Studenterna kunde alltså inte vara säkra på att få återvända till Sverige för att avsluta sina studier.

Tredjelandsstudenter som deltagit i utbildning inom utbytesavtal och de eventuella förändringar som har skett i utbytesverksamheten

Intresset från tredjelandsstudenter att åka från Mittuniversitetet som utbytesstudenter minskade jämfört med 2011, mätt i antal ansökningar. Av 13 fullständiga ansökningar nominerades fem som också antogs på partneruniversitet såväl inom som utom Europa. Endast två av dessa lyckades

fullfölja sin termin utomlands (Norge och Nederländerna). Övriga drog tillbaka sina ansökningar, i huvudsak på grund av visumproblem.

2012 kom inga tredjelandsstudenter från universitet inom EU/EES området till Mittuniversitetet via dessa universitets partneravtal att jämföra med 2011 då det kom 5 studenter. Under året kom 46 tredjelandsstudenter direkt till Mittuniversitetet via partneravtal.

5.3 Jämställdhet och arbete för lika villkor

Mittuniversitetets jämställdhetsarbete är en del av det samlade arbetet för lika villkor. Inom lika villkor ryms kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Arbetet utgick under året från Mittuniversitetets *Strategi för lika villkor 2011–2013*. Visionen i strategin är *Lika villkor är viktigt i allt arbete för att bli ett av Sveriges bästa universitet*. Strategin innehåller såväl generella som specifika mål.

Arbete för att nå de generella målen

Mål: Lika villkorsarbetet ska vara väl förankrat vid lärosätet och integreras i det dagliga arbetet i alla verksamheter.

Mål: Kunskap om arbete för lika villkor ska genomsyra hela universitetet.

Frågor kring lika villkor finns med på olika typer av möten och personaldagar och under året hade olika institutioner föreläsningar om härskarteknik och normkritisk pedagogik. Strategigruppens sammansättning förändrades och tydliggjordes. Kvalitetsindex för lika villkor är under arbete. Sedan hösten 2012 är lika villkor ett stående inslag i det digitala personalbladet, Mittuppslaget.

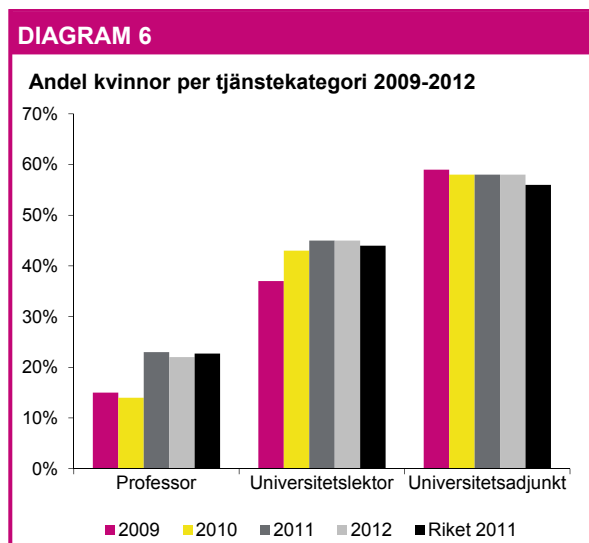
Mittuniversitets lika villkorspris tilldelades prefekt och lika villkorsombud vid en och samma institution, med motiveringen att de *utifrån sina respektive positioner är goda föredömen för att de på ett strukturerat sätt arbetar med lika villkorsfrågorna och för arbetet framåt*.

Anställda och studenter informerades om lika villkor, diskrimineringslagstiftningen och arbetsmiljö. Arbetsmiljö- och lika villkorshandläggarna genomförde tillsammans en utbildning för chefer som handlade om deras ansvar i dessa frågor och vikten av att arbeta integrerat med arbetsmiljö och lika villkor.

Måluppfyllelse för de specifika målen

Mål: Andelen kvinnor på ledande befattningar ska öka på alla nivåer inom universitetet.

Hösten 2011 startade ett ettårigt program, *Ledarutveckling ur ett genusperspektiv* i vilket 20 disputerade kvinnor deltog. Målet med programmet var dels att skapa nätverk, dels att öka genusmedvetenheten vid lärosätet. En andra omgång startade hösten 2012, med femton deltagare, denna gång med såväl kvinnor som män och odisputerade medarbetare.

På institutionerna gjordes olika insatser för att få en jämnare könsfördelning på ledande nivåer och i olika grupperingar. Ämnesansvariga inventerade vilka personer som skulle kunna kandidera till en docentur och gjorde i samråd med dem en tids/aktivitetsplan för arbetet att nå dit.

Trots insatser var könssammansättningen i ledningen vid årets slut fortsatt sned. I omställningsarbetet finns genusfrågorna på dagordningen.

TABELL 31

Könsfördelning för ledningspersoner, individer (december)

Ledningspersoner	2009		2010		2011		2012	
	Totalt	Kvinnor	Totalt	Kvinnor	Totalt	Kvinnor	Totalt	Kvinnor
Dekaner	3	1	3	-	2	1	2	1
Prefekter	8	3	8	2	8	1	8	2
Andel kvinnor		36%		18%		20%		30%
Övrig ledningspersonal, dvs. rektor, prorektor, överbibliotekarie samt universitetsdirektör							4	1
					Totalt		14	4
								29%

Mål: Andelen kvinnor med professorskompetens ska öka till minst genomsnittet för riket

Bland nya professorer 2012 var 40 procent kvinnor. Se avsnitt 4.3.

Mål: Information på engelska ska öka på campus och på webb

En permanent språkservice har inrättats och under året utarbetades en språkpolicy. Texter på engelska ökade på såväl webbsidor som i olika myndighetsdokument.

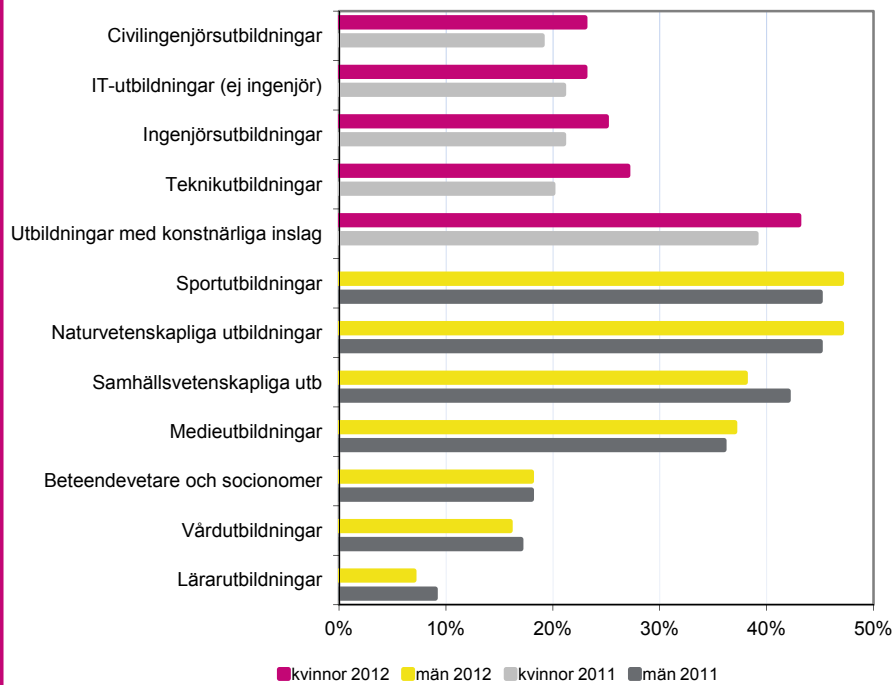
Arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter

Vid all marknadsföring är ambitionen att främja lika rättigheter och möjligheter genom formuleringar, val av bilder och i mötet med studenter. Information om lika villkor ges till nya studenter i samband terminsstart och på institutionerna under terminerna. Det gäller lagstiftning liksom informella och formella vägar att gå om de upplever sig utsatta för diskriminering och trakasserier.

Könsfördelning i utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Andelen kvinnor på tekniskt inriktade utbildningar, där kvinnor är underrepresenterade, ökade 2012 jämfört med 2011. Män är fortsatt underrepresenterade på utbildningar till socionom, sjukskö-

terska och lärare. Mönstret på Mittuniversitetet skiljer sig troligen inte nämnvärt från mönstret på riksnivå.

DIAGRAM 7**Underrepresenterat kön i programutbildningarna**

5.4 Bibliotek

Mittuniversitetet har egna bibliotek i Sundsvall och Östersund. I Härnösand driver universitetet Sambiblioteket tillsammans med Härnösands kommun och Västernorrlands länsbibliotek. Universitetsbiblioteket ger biblioteksservice till Mittuniversitetets studenter, till anställda och till allmänheten.

TABELL 32**Nyckeltal universitetsbiblioteket**

Universitetsbiblioteket	2009	2010	2011	2012	Förändring
Besök i bibliotekslokalen	652 219	673 032	674 861	654 749	-3%
Besök på bibliotekets webb	359 000	391 000	406 348	337 304	-17%*
Utlån (inkl omlån exkl lån till andra bib)	224 425	209 898	206 758	181 722	-12%
Nedladdningar fulltext	286 564	277 582	309 670	311 334	0,5%
Deltagare i undervisning/workshops	3 361	3 803	3 338	3 675	10%

* 2011 års siffror var för hög. miun.se låg nere under en period och då styrdes trafiken om till bibliotekets webb. Det ledde till uppskattningsvis 14000 för många besökare under 2011. Samtidigt finns fr.o.m. 2012 ingång till biblioteksresurser direkt från Studentportalens sida och biblioteksfilken hade där 81 016 sidvisningar. 2013 kommer statistik från SP-fliken att redovisas.

Visserligen är användningen av de fysiska biblioteken fortsatt hög och biblioteken utgör centralpunkter på respektive campus men man kan ändå se en sjunkande trend. Inte bara utlån av fysiska medier minskade, vilket följer en allmän utveckling inom högskoleområdet, utan även i viss mån besök i bibliotekslokalerna. Detta är rimligen relaterat till den krympning av utbildningsverksam-

heten som Mittuniversitet nu inlett efter några år av expansion. Användningen av digitala medier och antalet studenter som tar del av bibliotekets undervisning och workshops ökar dock.

Mittuniversitetets bibliotek arbetar enligt lärosätets mål att bli excellent inom e-lärande. Det förutsätter att biblioteket inriktar sin kraft mot användning av digitala resurser.

Flera universitets- och högskolebibliotek utrustas med s.k. *search and delivery system* för att kunna hantera att digitala medier i olika format blir allt mer central. Mittuniversitetet valde systemet *Primo* som gör det möjligt att i en och samma sökning utsöka både tryckt och digitalt material, ända ner på artikelnivå. Detta är arbetsbesparande för forskare men ger också studenterna bättre förutsättningar att ta del av helheten i medieutbudet och inte begränsa sig till det fysiska bibliotekets resurser. Det är viktigt, inte minst vid ett nyare lärosäte med ett begränsat mediebestånd.

Under året har biblioteket haft ett projekt kring *användarstyrt förvärv* (PDA, Patron Driven Acquisition). Det är en ny förvärvsmetod som ger bibliotekets användare större inflytande över förvärvet. Ett stort antal e-böcker görs tillgängliga för användarna. Böcker förvärvas och införlivas sedan i samlingarna när vissa kriterier är uppfyllda. Många böcker lånas endast en gång och då är de även fortsättningsvis tillgängliga men införlivas inte i samlingarna. Ett mindre antal titlar som lånats tre gånger förvärvas. Användarstyrt förvärv är ett ekonomiskt effektivt sätt att erbjuda ett större medieutbud än vad som annars skulle vara möjligt.

Stödet till publiceringsverksamheten med bland annat bibliometriska analyser ökar och har blivit allt viktigare för universitetet. Bibliotekets publiceringsanalyser är en bas inte bara för redovisningen av forskningsaktivitet externt utan också för fakultetsledningars verksamhetsdialoger med sina institutioner. Även enskilda forskare kan få stöd av biblioteket i frågor rörande exempelvis *Open Access*. Bakom bibliotekets analyser ligger ett stort arbete för att säkra kvaliteten i det material som matas in i DiVa.

Biblioteksrådet startade under året ett projekt för att utveckla bibliotekets utbildningsverksamhet. Projektet som är kopplat till utbildningsstrategin, avslutas vårterminen 2013. Det ska dels analysera bibliotekets utbildningsutbud i relation till institutionernas behov, dels ta fram modeller för att nå distansstudenter.

Bibliotekets kvalitetsindex visar en positiv utveckling. Se avsnitt 7, tabell 44.

Bibliotekets särskilda uppdrag, att fortsätta implementeringen av LRC, *Lärande- och Resurs-Centrum*, att föreslå åtgärder och aktiviteter i syfte att säkerställa kvalitet i e-lärande samt att bygga upp solida system för utbildningens planering och genomförande redovisas i avsnitt 2.6.

5.5 Personal

Utveckling av personalvolymen

Antalet anställda minskade från 1 125 till 1 070 individer mellan 2011 och 2012. Anställningsvolymen minskade med 33 personår. Se också nyckeltalstabellen.

- Kategorin universitetslektorer ökade med åtta personår medan universitetsadjunkter minskade med samma volym.
- Doktorandtjänsterna minskade från 139 till 130 personår.
- Gruppen teknisk-administrativ personal minskade med tolv personår
- Andelen forskarutbildade i lärarkategorin var 58 procent, en ökning jämfört med föregående år.

TABELL 33

Antal anställda per tjänstekategori, personår

Tjänstekategori	2009	2010	2011	2012
Professor	60	64	70	72
Universitetslektor	135	152	164	165
Universitetsadjunkt	177	190	183	175
Gäst/timlärare	0	3	2	-
Forskarassistenter	9	8	7	5
Doktorand	120	130	139	130
Annan undervisande/ forskande personal	68	64	67	66
TA-personal	244	264	297	285
Bibliotekspersonal	39	39	40	38
Mittuniversitetet totalt	852	914	969	936

Kompetensförsörjning

Strategisk kompetensförsörjningsplan 2011-2015 ska säkerställa att verksamheten såväl kort- som långsiktigt kan genomföras i enlighet med Mittuniversitetets mål. Implementeringen av planen inleddes hösten 2011. Arbetet redovisas här för de åtta strategiska områden som definierats i planen. Hänvisningar görs till avsnitt i resultatredovisningen med bäring på kompetensförsörjning.

Sammanfattningsvis har ledarskapsutbildningen bidragit till en konstruktiv atmosfär i omställningsarbetet och utbildning av lärare i e-lärande är avgörande för Mittuniversitetets möjligheter att nå målet excellens inom e-lärande. För andra delar av kompetensförsörjningsplanen kan resultat ses först på längre sikt.

Ledarskap

Det omställningsarbete som pågår inom lärosätet har ställt stora krav på ledarskapet på alla nivåer och inom alla delar av verksamheten. Det generella *Ledarutvecklingsprogram* som sedan 2010 utgjort basen för utbildning av alla ledare med personalansvar har spelat en viktig roll för att säkra kvaliteten i förändringsarbetet. År 2012 genomfördes den fjärde omgången sedan starten och drygt 90 procent av målgruppen har nu gått utbildningen.

Chefsforum är ett rådgivande organ till rektor och numera även en etablerad arena för utveckling av ledarskapet inom lärosätet. I *Chefsforum* deltog 2012 rektor, prorektor, universitetsdirektör, dekaner, prefekter och avdelningschefer från förvaltning och bibliotek samt studentrepresentanter.

Det kombinerade ledarutvecklingsprogram och nätverk som initierades under 2011 med målsättning att öka andelen kvinnor på ledande positioner inom kärnverksamheten slutfördes under året. Programmet har bidragit till att öka kvinnornas vilja att engagera sig bland annat i kollegiala beslutsföra. Det har väckt intresse även externt och nätverket presenterade ett gemensamt papper om sin utveckling på en konferens i England sommaren 2012. Nätverket är ett viktigt led i att långsiktigt utveckla ledarskapet men även att bryta rådande könsobalanser inom akademien. En ny programomgång startade under hösten, nu med en bredare målgrupp och såväl manliga som kvinnliga deltagare.

Under året gjordes utvecklingsinsatser specifikt riktade till dem som arbetar med forskning. Två seminarier, en om akademiskt ledarskap och en om innovation och nyttiggörande av forskningens resultat, vände sig till professorer, docenter och forskningsledare. Den senare genomfördes av innovationskontoret Fyrklövern tillsammans med Linnéuniversitetet, Karlstads universitet och Örebro universitet. Fem medarbetare från Mittuniversitetet deltar i en 3-årig forskningsledarutbildning som genomförs i samarbete med Karlstads universitet.

Medarbetarskap

Lärosätet byggde vidare på de initiativ som togs 2011. Värdegrundsfrågorna fick en mer framskjuten plats i den psykosociala medarbetarenkät som genomfördes 2011 och under 2012 genomfördes utvecklingsinsatser för chefer och skyddsombud bland annat med stöd från KRUS, *Kompetensrådet för utveckling i staten*.

Ett prioriterat utvecklingsområde är att främja och få till stånd en konstruktiv dialog inom och mellan olika verksamheter och professionella grupper på lärosätet.

Som ett led i omställningsarbetet inbjöds alla medarbetare under senare delen av året till en föreläsning på temat hur vi, som individer, reagerar vid förändring. Hur kan vi bidra till att bibehålla ett förändringsklimat präglat av öppenhet och ömsesidig respekt?

E-lärande

Inom utvecklingsområdet e-lärande genomfördes utvecklingsaktiviteter för lärarpersonal. Insatserna integrerades i arbetet med att byta lärplattform. En analys av utvecklingsbehov och åtgärder för att säkra kompetensen för de grupper som svarar för den tekniska infrastrukturen genomfördes. Se avsnitt 2.4 och 2.6.

Utveckla lärarnas pedagogiska kompetens

Fokus 2012 för pedagogisk utveckling låg på insatser kopplade till e-lärande. Det involverade en stor del av lärarkåren med stöd av LRC (Learning Resource Center) och stödpersoner på institutionerna. Kurser i e-didaktik utvecklades och många interna utvecklingsseminarier genomfördes. Se avsnitt 2.4 och 2.6.

Datorbaserade utbildningsmiljöer utvecklades, till exempel simuleringsverktyg för att kunna träna vårdstudenternas förmåga i så realistiska situationer som möjligt. Se avsnitt 2.3.

Etablera karriärsystem för lärarpersonal

Arbetet med att skapa attraktiva karriärvägar fortsatte och under hösten initierades ett fakultetsövergripande uppdrag om karriärtjänster. Bakgrunden var att möjligheter till meriteringsanställning lagts till i högskoleförordningen.

Effektivitet och professionalism i administrativa processer

De administrativa processerna var under året föremål för översyn och utveckling inom ramen för omställningsarbetet. Det avsåg såväl strukturella och organisatoriska förändringar som behovet av ny kompetens inom det administrativa området.

Ett exempel är den pågående utvecklingen av en *front-deskfunktion*, vilken ska effektivisera och förbättra servicen till studenter. Funktionen är en del av ett utvecklingsområde, *digitalt campus*.

Samordningen av administrativa funktioner inom ramen för den gemensamma universitetsförvaltningen och de två fakultetskanslierna har som mål att utveckla och effektivt använda den administrativa kompetensen

Andelen kvinnliga professorer ska ligga över genomsnittet för övriga lärosäten

Antalet kvinnor bland docenterna ökade, främst inom humanvetenskaplig fakultet, vilket förväntas innebära en ökning av antalet kvinnor bland professorerna inom de närmsta åren. Se avsnitt 4.3.

För att uppnå en jämnare könsfördelning inom professorskåren utlystes två årliga meriteringsstöd om 750 000 kronor riktade till docentkompetenta forskare av underrepresenterat kön. Ansökningarna bedöms av extern sakkunnig inför fakultetsnämndens beslut.

Utveckla rekryteringsprocessen

En utredning av åtgärder för att effektivisera rekrytering av lärare och forskare initierades som ett led i arbetet med att implementera forskningsstrategin. Syftet är att öka såväl snabbhet som precision i rekryteringen med bibehållen kvalitet. Förslag till åtgärder ska presenteras under 2013.

En allmän översyn och revidering av processbeskrivningar och hjälpdokumentation för det operativa rekryteringsarbetet genomfördes.

Samverkan med personalorganisationerna

Samverkan med personalorganisationerna utgår från avtalet *Samverkan för utveckling* (MIUN 2008/1538). Samverkan sker på olika nivåer i organisationen, såväl i central samverkansgrupp som i lokala samverkansgrupper, på arbetsplatsträffar och i medarbetarsamtal. Samverkansgrupperna är viktiga aktörer för att utveckla ett gemensamt ansvarstagande för verksamheten.

Samverkansformen har tillämpats och utvecklats på Mittuniversitetet under drygt tio år. Under det pågående omställningsarbetet är ett nära och förtroendefullt samarbete i frågor som rör medbestämmande och arbetsmiljö en viktig förutsättning för att både förändringsprocessen och det resultat verksamheten vill uppnå ska förstås och vinna accept bland medarbetarna.

Parterna har påbörjat arbetet med att anpassa samverkansavtalet till den nya organisationsstruktur som träder i kraft under 2013.

Arbetsmiljö

Under året genomfördes ett antal riskbedömningar med anledning av omställningsarbetet. Workshops om riskbedömningsarbetet riktade till chefer och skyddsombud genomfördes också.

Processbeskrivningar och dokument som styr det systematiska arbetsmiljöarbetet reviderades. Centrala skyddskommittén sammanträdde vid fem tillfällen och utökades med representanter från respektive fakultet. Skyddskommittén har samordningsansvar för det övergripande arbetsmiljöarbetet, för företagshälsovården och för information och utbildning inom området. Kommittén ska initiera erforderliga arbetsmiljöåtgärder.

Positiv trend i den psykosociala arbetsmiljöenkäten

Hösten 2011 genomfördes en psykosocial arbetsmiljöundersökning riktad till alla medarbetare. Enkätresultaten utmynnade i handlingsplaner på enheterna.

Ronden är en temperaturmätare på hur såväl chefer som medarbetare upplever sin arbetsmiljö. Totalt 675 medarbetare, 64 procent, besvarade enkäten och överlag gav enkätsvaren en positiv bild av arbetsmiljön. Män och kvinnor hade likartade uppfattningar och det var en jämn fördelning i de olika åldersgrupperna. Trenden gällande synen på ledarskapet är också positiv.

En hög andel av medarbetare fann sitt arbete stimulerande. De upplevde sig ta ansvar för att utveckla en god arbetsmiljö och en arbetsplats fri från diskriminering och trakasserier.

Forskarestuderande upplever i mycket stor utsträckning sin utbildning som stimulerande.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid ökade marginellt jämfört med 2011. Andelen långtidssjuka (60 dagar eller mer) minskade.

Kvinnor hade högre sjukfrånvaro än män och den ökade något till 3,96 procent. Männen sjukfrånvaro ökade till 1,91 procent under året. Sjukfrånvaron ökade i samtliga åldersgrupper.

Anställda med sjukrapportering har under de senaste fyra åren ökat från 254 till 354.

Nyckeltal

TABELL 34

Nyckeltal, personal

Anställda i olika kategorier, personår

	2009	2010	2011	2012
Lärare*	449	481	493	483
Doktorander	120	130	139	130
TA-personal	244	264	297	285
Bibliotekspersonal	39	39	40	38
Summa, personår	852	914	969	936
<i>därav kvinnor</i>	<i>459</i>	<i>497</i>	<i>526</i>	<i>508</i>

Ålderstruktur, individer

-34	19%	20%	21%	20%
35-44	26%	29%	30%	28%
45-54	27%	26%	24%	25%
55-59	13%	12%	13%	14%
60-	14%	13%	13%	13%
summa individer	968	1 045	1 125	1 070
<i>därav kvinnor</i>	<i>523</i>	<i>571</i>	<i>613</i>	<i>583</i>

Sjukfrånvaro

Total sjukfrånvaro i %	2,84%	2,6%	2,92%	3,02%
Långtidssjukfrånvaro ö 60 dgr	73,52	70,93	69,63	69,55
Kvinnors sjukfrånvaro	3,52	2,86	3,9	3,96
Mäns sjukfrånvaro	2,05	2,29	1,74	1,91
antal anställda med sjukrapportering	254	269	311	354

* inkl. annan undervisande forskande personal

6 Ekonomisk utveckling 2012

Inledning

De totala kostnaderna följde budget men engångsvisa oplanerade slutavskrivningar medförde att kostnaderna för verksamheten underskred budgeten med cirka 9 miljoner kronor, knappt en procent av den totala resursförbrukningen. Det finns avvikelser inom de båda verksamhetsgrenarna som tar ut varandra.

Universitetets kostnader har under flera år successivt ökat. Budget inför 2012 innebar att kostnadsnivån inom den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten skulle bromsas och reduceras med anledning av de sänkta takbelopp som aviserats för perioden fram till 2015. Detta har också skett. Samma krav på reduktion finns inte för forskningsverksamheten.

Myndigheten har ett eget kapital, exklusive statskapital, som uppgår till 199 miljoner kronor, till viss del intecknat i ordinarie anslagsforskning.

Ett positivt eget kapital ger goda förutsättningar att klara kommande års ekonomiska utmaningar till följd av minskade statsanslag inom grundutbildningen, en temporär nedgång vad gäller EU-finansiering liksom kostnaderna för de utvecklingsprojekt som genomförs avseende utbildning, forskning och administrativ stödverksamhet.

TABELL 35

Total omslutning för Mittuniversitetet, tkr

	2009	2010	2011	2012	förändring 2011-2012	förändring % 2011-2012
Intäkter						
Grundutbildning	512 715	602 062	557 566	556 389	-1 177	0%
Forskning	333 182	338 642	351 569	370 810	19 241	5%
Summa intäkter	845 897	940 705	909 136	927 199	18 064	2%
Kostnader						
Personal	484 247	548 029	603 308	619 391	16 083	3%
Lokaler	119 902	112 327	114 608	115 127	518	0%
Övriga driftskostnader	144 629	171 306	175 810	172 337	-3 473	-2%
Finansiella kostnader	885	720	1 681	1 883	202	12%
Avskrivningar	29 461	28 782	25 486	36 643	11 156	44%
Summa kostnader	779 124	861 163	920 893	945 380	24 487	3%
Verksamhetsutfall	66 774	79 542	-11 757	-18 180	-6 424	55%
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	0	0	0	6	6	
Uppbördsverksamhet	0	0	0	0	0	
Transfereringar						
Erhållna medel	6378	20306	16 492	10 041	-6 451	
Lämnade bidrag	-6378	-20306	-16 492	-10 041	6 451	
Summa transfereringar	0	0	0	0	0	
Årets kapitalförändring	66 774	79 542	-11 757	-18 174	-6 418	

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsverksamheten gjorde ett underskott på knappt 1 miljon kronor. När interna projekt, i huvudsak för implementering av utbildningsstrategin, räknas bort redovisar den anslagsfinansierade grundutbildningen ett överskott på ca 12 miljoner kronor. Till detta kommer en överproduktion på cirka 18 miljoner kronor gentemot anvisat takbelopp. Överproduktionen saknar ekonomisk betydelse eftersom universitetet redan vid årets början hade maximal nivå på sparade prestationer enligt regelverket. Årets överproduktion kommer därför inte att kunna användas för att avräkna anslag vid eventuell framtida underproduktion.

Kostnaderna inom den anslagsfinansierade grundutbildningen sjönk något jämfört med 2011, mätt i reala termer.

TABELL 36
Omslutning för grundutbildning, tkr

	2009	2010	2011	2012	förändring 2011-2012	förändring % 2011-2012
Intäkter						
STATSANSLAG						
Ersättning hst, hpr	474 159	571 910	515 111	509 725	-5 386	-1%
Summa	474 159	571 910	515 111	509 725	-5 386	-1%
ÖVRIGA INTÄKTER						
Övriga avgifter och bidrag	38 462	29 882	40 855	44 582	3 727	9%
Finansiella intäkter	94	270	1 600	2 082	483	30%
Summa	38 556	30 153	42 455	46 664	4 209	10%
Totalsumma intäkter	512 715	602 063	557 566	556 389	-1 177	0%
Kostnader						
Personal	284 824	320 381	346 481	360 682	14 202	4%
Lokaler	82 557	75 222	78 215	81 659	3 444	4%
Övriga driftskostnader	77 439	98 469	105 994	101 896	-4 099	-4%
Finansiella kostnader	66	246	939	1 172	233	25%
Avskrivningar	15 498	10 636	11 429	11 853	424	4%
Summa kostnader	460 384	504 955	543 058	557 261	14 203	3%
Verksamhetsutfall	52 331	97 108	14 508	-872	-15 380	-106%
Uppbördsverksamhet	0	0	0	0	0	
Transfereringar						
Erhållna medel	288	517	341	465	124	
Lämnade bidrag	-288	-517	-341	-465	-124	
Summa transfereringar	0	0	0	0	0	
Årets kapitalförändring	52 331	97 108	14 508	-872	-15 380	

Omsättningen i den externfinansierade utbildningsverksamheten fortsatte att öka. Det ger möjligheter att använda personal, lokaler och inventarier från den krympande anslagsfinansierade delen inom denna verksamhet.

TABELL 37

Redovisning av intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr

	Grundutbildning enl. uppdrag i regleringsbrev	Uppdragsverksamhet Beställd utbildning	Uppdrags- utbildning
Verksamhetens intäkter			
Anslag	509 725		
Avgifter	17 165	1 603	9 869
Bidrag	15 945		
Finansiella intäkter	2 082		
Summa intäkter	544 917	1 603	9 869
Verksamhetens kostnader			
Personal	354 169	1 102	5 412
Lokaler	79 934	322	1 403
Övriga driftkostnader	99 826	179	1 891
Finansiella kostnader	1 172		
Avskrivningar	11 849		4
Summa kostnader	546 949	1 603	8 709
Uppbördsverksamhet	0	0	0
Transfereringar			
Erhållna	465		
Lämnade	-465		
Summa transfereringar	0	0	0
Årets Kapitalförändring	-2 032	0	1 160

Utbildningsverksamheten hade vid utgången av året 95 miljoner kronor i ackumulerat överskott. En stor del av detta är allokerat till olika utvecklingsprojekt som syftar till att öka kvaliteten inom grundutbildningen. En viss del beräknas bli använd för att täcka engångskostnader i samband med omställningsarbetet.

Universitetets mål är att myndighetskapitalet skall uppgå till ca 10 procent av omsättningen. Det bedöms vara en rimlig nivå att stå emot oplanerade och tillfälliga ekonomiska svängningar i verksamheten.

Forskning och forskarutbildning

Forskningsverksamheten uppvisade ett negativt resultat på minus 17 miljoner kronor. Det var mindre än budgeterat. Motsvarande siffra för 2011 var minus 26 miljoner kronor. Underskotten är en effekt av arbetet med att driva forskningsverksamheten så att årets anslag nyttiggörs, samtidigt som oförbrukade forskningsanslag från tidigare år arbetas upp.

Vid utgången av året fanns ett myndighetskapital inom forskningsverksamhet, exklusive statskapital, på 104 miljoner kronor. Universitetet kan således under ytterligare några år driva den anslagsfinansierade forskningsverksamheten i en omfattning som överstiger det för året tilldelade anslaget.

TABELL 38

Omslutning forskning och forskarutbildning, tkr

	2009	2010	2011	2012	förändring 2011-2012	förändring % 2011-2012
Intäkter						
STATSANSLAG						
Forskningsanslag not 1)	176 447	187 043	190 523	197 172	6 649	3%
Summa	176 447	187 043	190 523	197 172	6 649	3%
ÖVRIG FINANSIERING						
Forskningsråd not 2)	7 444	7 577	5 631	6 788	1 157	21%
Myndigheter	65 694	51 108	44 964	51 810	6 846	15%
Kommuner och landsting	4 905	6 073	5 256	9 055	3 800	72%
Svenska forskningsstift. o organisa- tioner	18 027	20 304	25 023	38 532	13 509	54%
Svenska företag	12 404	10 203	13 420	10 167	-3 254	-24%
EU-medel, inkl strukturfonder	45 391	51 730	61 501	54 509	-6 991	-11%
Utländska företag och organisationer	704	2 710	1 189	-114	-1 303	-110%
Övriga intäkter	149	96	133	133	0	0%
Finansiella intäkter	2 017	1 798	3 929	2 757	-1 172	-30%
Summa	156 735	151 599	161 046	173 638	12 592	8%
Totalsumma intäkter	333 182	338 642	351 569	370 810	19 241	5%
Kostnader						
Personal	199 422	227 647	256 827	258 708	1 882	1%
Lokaler	37 344	37 105	36 393	33 468	-2 925	-8%
Övriga driftskostnader	67 190	72 837	69 816	70 441	626	1%
Finansiella kostnader	820	474	741	711	-31	-4%
Avskrivningar	13 964	18 145	14 057	24 790	10 733	76%
Summa kostnader	318 740	356 208	377 834	388 118	10 284	3%
Verksamhetsutfall	14 442	-17 566	-26 265	-17 308	8 957	-34%
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	0	0	0	6	6	
Uppbördsverksamhet	0	0	0	0	0	
Transfereringar						
Erhållna medel	6 090	20 306	16 151	9 577	-6 574	
Lämnade bidrag	-6 090	-20 306	-16 151	-9 577	6 574	
Summa transfereringar	0	0	0	0	0	
Årets kapitalförändring	14 442	-17 566	-26 265	-17 302	8 963	

not 1) Av årets anslag har 100 tkr transfererats

not 2) 2009, 2010 har justerats för enhetlig definition

Den externa finansieringen uppgick till cirka 170 miljoner kronor. Av detta var cirka 9 miljoner kronor engångseffekter till följd av förändrade redovisningsprinciper. Med hänsyn taget till detta ökade dock den externa finansieringen jämfört med 2011.

Oförbrukade bidrag uppgick 2012 till 94 miljoner kronor varav huvuddelen inom forskningsverksamhet. Motsvarande siffra 2011 var 102 miljoner kronor. Minskningen beror på att externa bidrag upplösts mot slutavskrivningar enligt Mittuniversitetets nya redovisningsmodell.

Oförbrukade bidrag uppgick till 54 procent av total bidragsfinansiering 2012 mot 65 procent 2011.

TABELL 39

Redovisning av intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning, tkr

	Forskning	Uppdrags- forskning
Verksamhetens intäkter		
Anslag not 1)	197 172	
Avgifter	1 585	11 390
Bidrag	157 906	
Finansiella intäkter	2 757	
Summa intäkter	359 420	11 390
Verksamhetens kostnader		
Personal	251 775	6 933
Lokaler	32 275	1 193
Övriga driftkostnader	67 185	3 256
Finansiella kostnader	703	7
Avskrivningar	24 638	151
Summa kostnader	376 576	11 542
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	6	
Transfereringar		
Erhållna	9 577	
Lämnade	-9 577	
Summa transfereringar	0	0
Kapitalförändring	-17 150	-152

not 1) Av årets anslag har 100 tkr transfererats

De största enskilda bidragsgivarna är KK-stiftelsen, Energimyndigheten, Vetenskapsrådet, Vinnova samt Naturvårdsverket.

Den externfinansierade verksamheten bedöms minska de kommande två åren. Det beror på den förhållandevis låga volymen oförbrukade bidrag, vetenskapen om att EU går in i en ny programperiod vilket historiskt har inneburit lägre finansieringsnivå under ett antal år samt en osäker avtalssituation med vissa finansiärer.

Samfinansiering

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av projekt eller liknande verksamhet inom ramen för myndighetens verksamhetsområde, om ändamålet med anslaget inte hindrar det.

I nedanstående tabell redovisas myndighetens samfinansiering. Total finansiering omfattar samtliga bidragsprojekt, även de utan samfinansiering. En stor del av universitetets samfinansiering gäller projekt inom EU:s olika fonder och program.

TABELL 40

Samfinansiering bidragsfinansierad verksamhet

Anslagsmedel som efter beslut samfinansierat bidragsverksamhet, tkr

	2010	2011	2012
	Utbildning grundnivå och avancerad nivå	Utbildning grundnivå och avancerad nivå	Utbildning grundnivå och avancerad nivå
Samfinansiering	715	2 217	3 405
Total finansiering *	5 835	8 883	17 120
Andel samfinansiering av tot finansiering	12%	25%	20%
	Forskning och utbildning på forskarnivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Forskning och utbildning på forskarnivå
Samfinansiering	51 053	65 502	60 336
Total finansiering *	187 545	210 414	215 393
Andel samfinansiering av tot finansiering	27%	31%	28%

* total bidragsintäkt samt samfinansiering

Avgiftsbelagd verksamhet

I tabellen nedan redovisas myndighetens avgiftsbelagda verksamhet enligt de krav på återrapportering som finns i regleringsbrevet. Avgiftsintäkter enligt §4 Avgiftsförordningen som uppgår till 9 853 tusen kronor ingår inte i tabellen. Mittuniversitetet har enligt regleringsbrevet rätt att ta ut och disponera avgifter för verksamhet inom Nationellt Vintersportcentrum. Enligt myndighetens långsiktiga budget kommer det ackumulerade överskottet att upparbetas under kommande år.

TABELL 41

Avgiftsbelagd verksamhet, tkr

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2010	Över-/underskott 2011	Intäkter 2012	Kostnader 2012	Över-/underskott 2012	Ack. över-/underskott/ utgående 2012
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Beställd utbildning	0	0	1 603	1 603	0	0
Uppdragsutbildning	1 364	965	9 869	8 709	1 160	3 489
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	-209	186	2 384	1 876	508	484
Summering	1 155	1 150	13 856	12 188	1 668	3 973
Nationellt Vintersportcentrum	270	152	1 303	1 357	-54	368
Summering	270	152	1 303	1 357	-54	368
Forskning och utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	357	-164	11 390	11 542	-152	41
Summering	357	-164	11 390	11 542	-152	41
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-129	-127	639	688	-49	-306
Upplåtande av bostadslägenhet						
- utbytesprogram och gästforskare	0	0	8	8	0	0
Summering	-129	-127	648	697	-49	-306

7 Verksamhetens resultat

Kvalitetsindex och kvalitetsindikatorer

Mittuniversitetet har valt att utveckla kvalitetsindex för att mäta uppfyllelsen av de långsiktiga mål som formulerats inom olika verksamhetsområden. Kvalitetsindex ska på sikt omfatta utbildning, forskning och verksamhetens grundförutsättningar, det vill säga ledarskap, administrativ verksamhet och bibliotek och ge en sammanfattande bild av verksamheten. De ska spegla ambitioner i olika strategiska dokument, liksom Mittuniversitetets syn på kvalitet och användas internt. Som underlag för index tas en rad indikatorer fram.

Utbildningsindikatorerna har en övervägande positiv utveckling. Indikatorn för attraktivitet visar en ökning för programutbildningarna, samma tendens som för de fyra nya universiteten. *Nöjd studentindex* ökade. Genomströmningen ökade under året och är nu nära målvärdet.

Attraktivitetsvärdet för kurser var sämre 2012 än 2011. Tendensen var densamma i riket och för de nya universiteten. Mittuniversitetets sämre attraktivitetsvärde kan förklaras av det överintag som 2012 gjordes på ett par institutioner. Även andelen studenter kvar i årskurs 2 hade ett sämre värde än föregående år. En analys av orsakerna kommer att göras under 2013.

Mätningen *Nöjd studentindex* genomfördes för femte gången. Mätningens sammanvägda index har under de senaste åren legat på en stabil nivå, något under riksgenomsnittet som 2012 var 69,1. Mittuniversitetet förbättrade resultatet från 63,7 till 64,8.

TABELL 42

Indikatorer ingående i index för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

	2009	2010	2011	2012	Mål 2015
<i>Attraktivitetsindikatorer; VHS statistik</i>					
Antal behöriga förstahandssökande/antal antagna ³⁾					
- Program	1,41	1,36	1,43	1,45	2.00
- Kurser	0,91	0,83	1,12	0,66	1.00
<i>Läraryndikatorer¹⁾</i>					
Andel disputerade bland undervisande och forskande personal (lärare + AUF) (%)	46	48	46	2)	52
Antal lärare per hst (indexvärde)	-0,43	-0,5	-0,39	2)	0
Andel professorer bland undervisande och forskande personal (lärare + AUF) (%)	14	13	14	2)	15
<i>Nöjd Studentindex</i>					
Svenskt kvalitetsindex, på uppdrag av Mittuniversitetet	64	64	64	65	Långsiktigt positiv utveckling
<i>Prestationsindikatorer; Ladok</i>					
Genomströmning (%)	71	70	77	79	80
Andel programstudenter kvar år två (%)	71	66	66	63	73

1/ Uppgifterna är hämtade ur Högskoleverkets årsrapport.

2/ UKÄ årsrapport 2012 publiceras under senhösten 2013

3) Från och med hösten 2012 beräknas dessa värden på VHS statistik direkt efter urval 2. Siffrorna för tidigare år är korrekterade för att följa denna beräkningsmetod.

Forskningsindikatorerna visar en positiv utveckling, framför allt gäller det externfinansieringen. Andelen intäkter från VR, FAS och Formas ökade, men det krävs mer för att nå målvärdet för 2015.

Andelen nybörjare i forskarutbildningen sjönk under 2011 medan andelen examina ökade något. Såväl antalet doktorsexamina som antalet nybörjare minskade under 2012, medan antalet aktiva forskarstuderande minskade marginellt. Variationen i antalet examina beror på att doktorand-

tjänster till stor del finansieras med medel från externa finansiärer och varierar bland annat med tidpunkten för större utlysningar. Antalet licentiatexamina (som inte ingår i beräkningen av indikatorn) ökade 2012.

TABELL 43**Indikatorer ingående i index för forskning och forskarutbildning**

	2008	2009	2010	2011	2012	Mål 2015
<i>Indikatorer för externfinansiering¹⁾</i>						
Andel externfinansiering/total fo-finansiering (%)	39	47	45	46	47 ⁴⁾	52
Andel från FAS, Formas, VR (%)	2,4	2,2	2,2	1,6	1,8 ⁴⁾	5
Andel övriga konkurrensutsatta fo-medel (%)	12	17	19	25	²⁾	25
<i>Publiceringsindex</i>						
Medelcitering enligt Vetenskapsrådet	0,75	0,83	0,88	0,85	³⁾	1,0
<i>Produktivitetsindikatorer¹⁾</i>						
Antal forskarexamina/antal aktiva fo-stud	0,23	0,09	0,10	0,12	²⁾	0,15
Antal nyantagna/antal aktiva fo-stud	0,26	0,38	0,18	0,14	²⁾	0,22

1/ Uppgifterna är hämtade ur Högskoleverkets årsrapporter.

2/ UKÄ årsrapport 2012 publiceras under senhösten 2013

3/ Ännu ej publicerat

4/ Mittuniversitetets egna siffror 2012

Medelciteringen för 2011 enligt Vetenskapsrådet minskade jämfört med 2010. Resultatet för 2012 publiceras under senare delen av 2013.

TABELL 44**Index för biblioteket**

	2010 ⁽¹⁾	2011 ⁽²⁾	2012 ⁽³⁾	Mål 2015
Forskning	41,2	40,8	42,2	50
Tidskriftsbestånd, nöjd med service				
Utbildning	27,5	26,9	28,5	50
Uppsatsernas referenslistor, deltagare i bib.kurser, nöjd med service				
Allmän bibl.service	37,2	34,5	35	50
Fjärrlån, inköp, användning databaser				
Samverkan	20,8	20,8	24,1	25
Avtal/partners, externa kunder				
Utvecklingsmöjlighet	59,2	58,2	59,7	75
Måluppfyllelse, kompetensutveckling, arbetsmiljö				
summa index	185,9	181,2	189,5	250

¹ 2009 års siffror framtagna Q1 2010

² 2010 års siffror framtagna Q1 2011

³ 2011 års siffror framtagna Q1 2012

Bibliotekets kvalitetsindex visar en positiv utveckling. Beståndet av tidskrifter utifrån citeringar har förbättrats liksom användning av bibliotekets resurser i uppsatsernas referenslistor. Mer av nyinköpta böcker lånas ut jämfört med tidigare år. Bibliotek och studenter vid andra lärosäten använder i ökad utsträckning resurser från Mittuniversitetet. Kompetensutveckling och psykosocial arbetsmiljö vid biblioteket ligger fortsatt på en bra nivå.

Studenternas deltagande i utbildning i informationssökning är inte tillfredsställande. Mätt i helårsstudenter på campus nås 58 procent på grundnivå och nio procent på avancerad nivå.

Kostnad per prestation

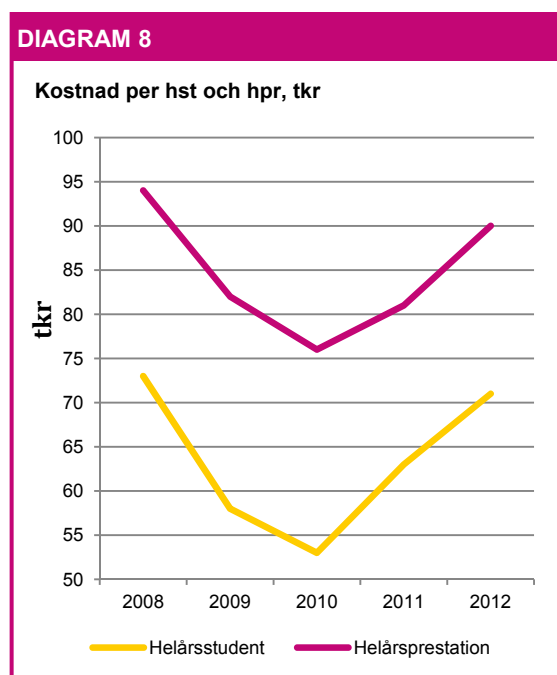
Under 2010 bedrevs ett nationellt utvecklingsarbete för att utveckla redovisningen så att den svarar mot kraven i *Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag*, FÅB. Resultatet blev att sammanställningen *Väsentliga uppgifter* kompletterades med uppgifter om

- kostnad per helårsstudent (exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning)
- kostnad per helårsprestation (exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning)
- totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer
- kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation

Kostnad per helårsstudent och helårsprestation

Kostnaden per helårsstudent, hst, respektive helårsprestation, hpr, beräknas genom att den totala kostnadsmassan för utbildning på grundnivå och avancerad nivå divideras med producerade hst, respektive hpr. Uppgifterna hämtas ur ekonomisystemet och Ladok och redovisas i *Väsentliga uppgifter*.

För Mittuniversitetet innebar det snabbt ökande studentantalet att kostnaden per hst sjönk 2009 och 2010. Det fanns under denna expansionsperiod en återhållsamhet då det gällde att öka personalkostnaderna. Under 2011 och 2012 ökade kostnaderna per helårsstudent med sjunkande studentantal och är nu uppe i den nivå som gällde före expansionsperioden.

Även kostnaderna per helårsprestation, vilken kan ses som mått på den prestation som lämnar universitetet, steg 2012. Det är i linje med den beräkning som avser helårsstudenter

Såväl beräkningen av kostnad per hst som kostnad per hpr kan endast användas för universitetens interna bedömningar på övergripande nivå.

Kostnad per prestation inom forskningen

Uppgifter om antalet publikationer hämtas ur DiVa och ur ekonomisystemet och redovisas i *Väsentliga uppgifter*. Kostnaden per artikel sjönk märkbart i den mätning som gjordes 2012 i jämförelse med 2011. Det gäller för de tre senaste åren och beror på att inrapporteringen kontinuerligt kvalitetssäkrats och kompletterats. Antalet artiklar och forskningsöversikter har sedan 2010 ökat med 64 procent vilket i sin tur är ett resultat av den, i relation till totalantalet, stora antagningen av forskar-

studerande åren 2009 och 2010. De båda åren ökade antalet forskarstuderande med sammanlagt 81 personer, från 153 år 2008 till 234 år 2010. Dessa forskarstuderande börjar nu komma så långt i sin utbildning att de genererar artiklar.

TABELL 45**Kostnader per referegranskad vetenskaplig publikation, tkr**

Publikationstyp	2008	2009	2010	2011	2012*
Artiklar och forskningsöversikter	1 196	1 578	1 680	1 268	1 103
Inklusive referegranskade konferensbidrag	707	811	913	813	773
Totalt					

* Uppgifter för 2012 är preliminära eftersom det finns en eftersläpning i inrapporteringen

Kostnad per forskarstuderande

Nedan redovisas kostnaden för utbildning beräknad per doktorand, anställd på Mittuniversitetet. Redovisningen följer den modell som utarbetats i det nationella utvecklingsarbetet. Kostnaderna skiljer som väntat mellan fakulteterna och ligger väl i linje med de nivåer som 2011 redovisades från ett antal lärosäten.

TABELL 46**Kostnader för doktorander 2012**

Doktorandkostnad	HUV	NMT
Lön exkl utb bidrag	354 413	354 413
Drift exkl konsulter	71 269	97 392
Lokaler inkl lab	47 540	78 748
Avskrivningar	10 999	77 309
Delsumma	484 221	607 862
Handledarkostnader		
Lön	43 126	50 261
Drift exkl konsulter	4 658	7 591
Lokaler inkl lab	3 107	6 138
Avskrivningar	719	6 026
Delsumma	51 610	70 015
Indirekta kostnader på lön	210 696	206 384
Total kostnad	746 526	884 261

Prestationsmått för samverkan

Samverkan med näringsliv, myndigheter och organisationer manifesteras i utbildning och forskning. I avsnitt 2.3 redovisas utbildningsprogram som har samverkan genom till exempel verksamhetsförlagd utbildning och genom mentorprogram. Vissa program är utformade i direkt samarbete med industrin.

Samverkan med företag och organisationer är ett utmärkande drag för Mittuniversitetets forskning vilket bland annat har manifesterats i KK-miljön. Se avsnitt 4.1 och 4.3.

Mittuniversitetet har valt att redovisa resultat för följande prestationsmått för samverkan:

TABELL 47**Mått på samverkan**

	2009	2010	2011	2012
Adjungerade lärare - professorer	8	10	11	11
Adjungerade lärare - lektorer				2
Företagsdoktorander	37	37	30	27
Intäkter uppdragsutbildning, tkr	5 573	7 913	10 987	9 869
Intäkter uppdragsforskning, tkr	12 403	13 007	10 664	11 390
Utvärderade idéer				
från anställda	12	40	30	23
från studenter	-	125	125	68
Nystartade företag				
från anställda	1	5	2	2
från studenter	16	24	12	12

Mittuniversitetet hade perioden 2009–2012 i genomsnitt tio adjungerade professorer per år. Under perioden deltog 19 personer i forskning och utbildning på detta sätt, fem vid humanvetenskaplig fakultet och fjorton vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier. Adjungeringarna är kopplade till områden under uppbyggnad eller områden med tydlig industrikoppling.

Antalet företagsdoktorander minskade 2011 och 2012. Företagsdoktoranderna utgjorde 12 procent av det totala antalet aktiva forskarstuderande. På NMT kommer företagsdoktoranderna från näringslivet och på HUV från kommuner och sjukhus.

Volymen uppdragsutbildning, mätt i kronor, har legat på en låg nivå under en längre period. Den ökade något 2011 men gick sedan tillbaka. Se också avsnitt 2.5.

Uppdragsforskningen ökade 2012 jämfört med 2011.

MIUN Innovation har till uppgift att främja såväl lärares som studenters företagande. Uppgifter om utvärderade idéer och nya företag är hämtade från innovationskontorets uppföljningsstatistik. Det är svårt att säga om antalet startade företag är högt eller lågt. Det finns inga nationella jämförelser inom området, vilket gör det svårt att veta om siffrorna är höga eller låga. Innovationskontoret får dock många positiva reaktioner på resultatet från externa aktörer och förfrågningar om att dela med sig av upparbetade metoder och erfarenheter på området.

Mittuniversitetet ligger i framkant vad gäller ansökningar till Verifiering för Tillväxt, och kan där numerärt mäta sig med de största Innovationskontoren.

8 Styrning och kontroll

Universitetsstyrelsen ska i anslutning till årsredovisningen redovisa sin bedömning huruvida myndigheten har en betryggande styrning och kontroll. Utgångspunkten för bedömningen ska vara Mittuniversitetets arbete enligt förordningen (2007:515) om intern styrning och kontroll, FISK. Syftet med FISK är att förstärka myndigheternas interna styrning och kontroll. Det är ledningens verktyg för att förvissa sig om att universitetet utför sina uppgifter, och att det sker på ett rättss enligt och effektivt sätt.

Mittuniversitetets process för riskanalys

Mittuniversitetets riskanalys utgår från lärosätets övergripande mål enligt utvecklingsplan och forsknings- respektive utbildningsstrategier. I riskanalysen formuleras framgångsfaktorer, det vill säga förutsättningar för att verksamheten ska kunna uppfylla målen i utvecklingsplanen. Omständigheter som utgör hot mot en framgångsfaktor betraktas med det synsättet som en risk.

Processen för att göra och presentera riskanalysen utvecklas år från år. Kontrollåtgärder knyts nu till uppdrag i den övergripande verksamhetsplanen och följs upp vid verksamhetsdialoger vilket gör sambandet mellan riskanalys och verksamhetsstyrning tydligare. Tyngdpunkten i dialogerna 2012 låg på åtgärder för att hantera riskerna och systematiskt följa upp dem.

Under 2013 planeras en översyn av riskanalysprocessen. I detta ingår att i riskanalysen på ett tydligare sätt lyfta fram kraven i Myndighetsförordningen §3.

Verksamhetsstyrning

Arbetet med riskbedömningar är en integrerad del av verksamhetsstyrningen vid universitetet och en viktig del i de uppdrag som ges i styrdokumentet *Verksamhetsplan och budget*, vilket fastställs av styrelsen respektive rektor. Styrelsens beslut utgör ett uppdrag till rektor.

Andra viktiga underlag för verksamhetsuppdragen är Mittuniversitetets utvecklingsplan, utbildningsstrategin och den i december 2011 fastställda forskningsstrategin. Uppdragen syftar till att begränsa eller eliminera de höga risker som identifierats i verksamheten.

Styrningen av förvaltningsorganisationen dokumenteras i *Förvaltningens verksamhetsplan*, vilken följs upp i en verksamhetsberättelse för varje avdelning. Riskanalysen utgör ett viktigt underlag för uppdragen till respektive avdelning.

Uppdragen i *Verksamhetsplan och budget* och i *Förvaltningens verksamhetsplan*, följs upp i de budget- och verksamhetsdialoger som ledningen regelbundet håller med respektive enhet. Det samma gäller för universitetsbiblioteket.

Mittuniversitetets verksamhetscontroller arbetar med frågor om verksamhetsstyrning och uppföljning och ägnar särskild uppmärksamhet åt arbetet med intern styrning och kontroll.

Oegentligheter

Under året initierades en granskning av oegentligheter. Den inriktades inledningsvis på bisysslor. Granskningen gjordes genom ett stickprov och visade att processen för att följa upp bisysslor inte fungerar. Det fanns också oklarheter i transaktioner mellan eget bolag och myndigheten. Granskningen av bisysslor kommer att fördjupas under 2013.

Riksrevisionen granskade i sin årliga process också bisysslor samt bland annat inköp av lärartjänster och inrapportering i Ladok. Granskningen av bisysslor stödde Mittuniversitetets slutsatser. I inköp av lärartjänster förekom otillåten direktupphandling. Ladokgranskningen visade att det finns behov av att förbättra behörighetsstrukturen för att spegla verksamhetens krav.

Den nya organisationen med en samlad administration på fakulteterna och samlade ekonomiska respektive personalenheter kommer att förbättra kontrollmöjligheterna. I den ledarutbildning som

alla chefer i organisationen ska delta i under 2013 kommer kravet på att kunna och följa Mittuniversitetets regelverk att poängteras. En översyn av behörighetsstruktur med mera i Ladok genomförs under 2013.

I slutet av året initierades en intern granskning för att bedöma om den interna styrningen och kontrollen vid universitetet för att motverka, förebygga och upptäcka oegentligheter är ändamålsenlig och tillräcklig. Utfallet av granskningen visar på behov av kraftfulla åtgärder

Omstruktureringsarbetet

Principerna för verksamhetsstyrning kommer inte att förändras som en följd av omstruktureringsarbetet. Övergången från institutioner till avdelningar inom akademien, dekanernas förändrade och förtydligade uppdrag och de mer samlade administrativa funktionerna påverkar dock beslutsvägar och beslutsmandat. Arbetet fortsätter 2013 för att få den nya organisationsstrukturen på plats.

Ekonomisk redovisning

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Resultaträkning

Balansräkning

Anslagsredovisning

Noter

Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2012	2011	2010	2009	2008
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	7 742	8 494	9 367	7 831	6 668
Kostnad per helårsstudent (tkr)	71	63	53	58	73
Totalt antal helårsprestationer ¹	6 087	6 547	6 559	5 551	5 222
Kostnad per helårsprestation (tkr)	90	81	76	82	94
Totalt antal studiavgiftsskyldiga studenter (hst)	26	10	-	-	-
Totalt antal nyantagna doktorander	35	52	37	71	43
– andel kvinnor	34%	52%	57%	51%	60%
– andel män	66%	48%	43%	49%	40%
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	235	243	234	205	153
– andel kvinnor	55%	56%	55%	53%	53%
– andel män	45%	44%	45%	47%	47%
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	130	139	130	120	93
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag (årsarb.)	1	-	-	-	1
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen (år)	2,7	2,5	2,2	2,9	3,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen (år)	3,4	3,8	3,6	3,7	3,5
Totalt antal doktorsexamina	14	24	20	16	30
Totalt antal licentiatexamina	21	17	7	8	7
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer	341	289	208	198	213
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation	1 145	1 268	1 688	1 586	1 196
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	936	971	914	852	788
Medelantal anställda	1 082	1 093	995	929	896
Totalt antal lärare (årsarb.)	417	426	417	381	368
– andel kvinnor	46%	44%	44%	44%	46%
– andel män	54%	56%	56%	56%	54%
Antal disputerade lärare (årsarb.)	242	243	227	204	189
– andel kvinnor	37%	30%	31%	32%	35%
– andel män	63%	70%	69%	68%	65%
Antal professorer (årsarb.)	72	70	64	60	57
– andel kvinnor	22%	23%	18%	15%	15%
– andel män	78%	77%	82%	85%	85%
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	927	909	941	846	731
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	556	558	602	513	447
– andel anslag (%)	92%	92%	95%	92%	91%
– andel externa intäkter (%)	8%	8%	5%	8%	9%
forskning och utbildning på forskarnivå(mnkr)	371	352	339	333	284
– andel anslag (%)	53%	54%	55%	53%	61%
– andel externa intäkter (%)	47%	46%	45%	47%	39%
Kostnader totalt (mnkr)	945	921	861	779	751
– andel personal	66%	66%	64%	62%	64%
– andel lokaler	12%	12%	13%	15%	16%
Lokalkostnader ² per kvm (kr)	1 620	1 614	1 606	1 665	1 469
Balansomslutning (mnkr)	511	549	529	426	378
– varav oförbrukade bidrag	94	102	84	84	85
– varav årets kapitalförändring	-18	-12	79	67	-20
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring) ³	201	218	230	151	84

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Enligt resultaträkningen.

³ För stiftelsehögskolorna avses eget kapital och årets resultat.

Resultaträkning (tkr)

Verksamhetens intäkter	Not	2012	2011
Intäkter av anslag		706 897	705 634
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	41 612	41 023
Intäkter av bidrag		173 851	156 950
Finansiella intäkter	2	4 839	5 529
Summa intäkter		927 199	909 136
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-619 391	-603 308
Kostnader för lokaler	4	-115 126	-114 608
Övriga driftskostnader		-172 337	-175 810
Finansiella kostnader	5	-1 882	-1 681
Avskrivningar och nedskrivningar	6	-36 643	-25 486
Summa kostnader		-945 379	-920 893
Verksamhetsutfall		-18 180	-11 757
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	7	6	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten			
Intäkter av uppbörd			
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten			
Saldo uppbördsverksamhet		0	0
Transfereringar			
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag		100	100
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		9 913	14 975
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		28	1 417
Lämnade bidrag		-10 041	-16 492
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	8	-18 174	-11 757

Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2012	2011
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling		1 979	4 159
Summa immateriella anläggningstillgångar		1 979	4 159
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		27 890	20 788
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		66 484	75 509
Pågående nyanläggningar		97	6 520
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar		0	0
Summa materiella anläggningstillgångar	9	94 471	102 817
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag		1 006	0
Summa finansiella anläggningstillgångar	10	1 006	0
Fordringar			
Kundfordringar		5 612	4 546
Fordringar hos andra myndigheter		13 556	15 865
Övriga fordringar		231	113
Summa fordringar		19 399	20 524
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		29 221	27 652
Upplupna bidragsintäkter		66 512	74 240
Övriga upplupna intäkter		1 686	1 013
Summa periodavgränsningsposter	11	97 419	102 905
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		0	0
Summa avräkning med statsverket	12	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	13	297 205	318 969
Kassa, postgiro och bank		0	0
Summa kassa och bank		297 205	318 969
SUMMA TILLGÅNGAR		511 480	549 374
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	14	1 667	667
Donationskapital		0	0
Balanserad kapitalförändring	15	217 661	229 417
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	15	-18 174	-11 757
Summa myndighetskapital		201 154	218 327
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	10 337	4 594
Summa avsättningar		10 337	4 594
Skulder mm			
Lån i Riksgäldskontoret	17	79 144	91 061
Skulder till andra myndigheter		17 104	19 876
Leverantörsskulder		22 705	27 205
Övriga skulder		10 559	11 767
Summa skulder mm		129 512	149 909
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		60 693	56 796
Oförbrukade bidrag		94 092	101 781
Övriga förutbetalda intäkter		15 692	17 967
Summa periodavgränsningsposter	18	170 477	176 544
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		511 480	549 374

Anslagsredovisning (tkr)

Anslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Saldo
Ramanslag						
16 02 027 Grundutbildning (Ramanslag)	0	509 725 000	0	509 725 000	509 725 000	0
16 02 027 001 Takbelopp (ram) ¹	0	509 725 000	0	509 725 000	509 725 000	0
16 02 028 Forskning och forskarutbildning (Ramanslag)	0	197 272 000	0	197 272 000	197 272 000	0
16 02 028 004 Basresurs (ram) ¹	0	197 272 000	0	197 272 000	197 272 000	0
	0	0	0	0		0
	0	0	0	0		0
SUMMA	0	706 997 000	0	706 997 000	706 997 000	0

Not 1: Enligt regeringsbeslut I:31

Noter

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt god redovisningssed.

För universitet och högskolor görs undantag från bestämmelsen om avräkning i anslagsförordningen (1996:1189). Avräkning mot anslag ska ske i samband med de månatliga inbetalningarna till universitetets räntekonto i Riksgäldskontoret.

Universitet och högskolor medges under 2012 undantag från att upprätta finansieringsanalys samt från att redovisa väsentliga uppgifter enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Väsentliga uppgifter redovisas i stället enligt uppställning i bilaga 6 i regleringsbrevet.

Mittuniversitetet har ändrat redovisningsprincip 2012 vad gäller avskrivningar på extern och blandfinansierade projekt.

Tillgångar som inte förs över till annan verksamhet betraktas som fullt avskrivna när verksamheten i projekten upphör och tillgångarna därmed ej nyttjas.

Värderingsprinciper

Fordringar har värderats till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Utländska fordringar har inte omräknats till balansdagens kurs p g a att beloppet inte är väsentligt.

Anläggningstillgångar med ett inköpspris överstigande 20 tkr och med en livslängd längre än 3 år har aktiverats.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Datorer	3 år
Kontorsmaskiner, elektriska apparater, bilar	5 år
Inredningsinventarier, maskiner, anläggningar, ny- till- och ombyggnad	10 år

Mittuniversitetet tar upp lån i Riksgäldskontoret två gånger per år, i juni och december.

Lånen omfattar anskaffningar gjorda under december till maj, respektive juni till november.

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2012	2011
Intäkter utomstatliga	23 568	22 482
Intäkter från andra myndigheter	18 043	18 541
Summa	41 612	41 023

Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen uppgår till 9 853 tkr varav hyresintäkter utgör 3 020 tkr. (2011; 11 988 tkr varav hyresintäkter utgör 3 047 tkr).

Not 2 Finansiella intäkter

Av finansiella intäkter på totalt 4 839 tkr utgör ränteutgifter på räntekonto i Riksgäldskontoret, 4 427 tkr (2011; 5 332 tkr).

Not 3 Kostnader för personal

Av posten kostnader för personal utgör lönekostnader exkl sociala avgifter 404 379 tkr (2011; 396 363 tkr)

Not 4 Kostnader för lokaler

	2012	2011
Lokalhyra	109 384	108 454
Lokalvård på entreprenad	5 172	5 026
Övriga lokalkostnader	571	1 128
Summa kostnader	115 127	114 608

Not 5 Finansiella kostnader

Av finansiella kostnader på totalt 1 882 tkr utgör 1 335 tkr räntekostnader för lån i Riksgäldskontoret (2011; 1 456 tkr)

Not 6 Avskrivningar och nedskrivningar

Av posten avskrivningar och nedskrivningar på totalt 36 643 tkr utgör 11 143 tkr en slutavskrivning på restvärdet av anläggningstillgångar på avslutade externfinansierade projekt.

Not 7 Resultat från andelar i hel- och delägda företag

	2012	2011
Årets resultat MIUN Holding AB	6	0

Jämförelsetal saknas p g a att MIUN Holding AB bildades 2012. Resultatet är preliminärt.

Not 8 Årets kapitalförändring	2012	2011	2012	2011	2012	2011
	Totalt	Totalt	Utb på grund-nivå o avancerad nivå	Utb på grund-nivå o avancerad nivå	Forskning/forsk.utb	Forskning/forsk.utb
Verksamhetens intäkter						
Intäkter av anslag *	706 897	705 634	509 725	515 111	197 172	190 523
Intäkter av avg o andra ers	41 612	41 023	28 637	30 586	12 975	10 437
Intäkter av bidrag	173 851	156 950	15 945	10 269	157 906	146 681
Finansiella intäkter	4 839	5 529	2 082	1 600	2 757	3 929
Summa intäkter	927 199	909 136	556 389	557 566	370 810	351 569
Verksamhetens kostnader						
Kostnader för personal	-619 391	-603 308	-360 682	-346 481	-258 708	-256 827
Kostnader för lokaler	-115 127	-114 608	-81 659	-78 215	-33 468	-36 393
Övriga driftskostnader	-172 337	-175 810	-101 896	-105 994	-70 441	-69 816
Finansiella kostnader	-1 883	-1 681	-1 172	-939	-711	-741
Avskrivningar	-36 643	-25 486	-11 853	-11 429	-24 790	-14 057
Summa kostnader	-945 380	-920 893	-557 261	-543 058	-388 118	-377 834
Verksamhetsutfall	-18 180	-11 757	-872	14 508	-17 308	-26 265
Resultat från hel- och delägda dotterbolag	6	0	0	0	6	0
Summa uppbördsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Erhållna medel	10 041	16 492	465	341	9 577	16 151
Lämnade bidrag	-10 041	-16 492	-465	-341	-9 577	-16 151
Summa transfereringar	0	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	-18 174	-11 757	-872	14 508	-17 302	-26 265

* Av årets forskningsanslag har 100 tkr transfererats

För vidare uppdelning av verksamhetsgrenarna grundutbildning och forskning se respektive avsnitt i resultatredovisningen.

Noter till balansräkningen (tkr)

Not 9 Anläggningstillgångar	2012	2011
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Anskaffningsvärde IB	56 900	50 280
Årets anskaffningar	11 428	6 620
Utrangeringar	0	0
Ackumulerad avskrivning IB	-36 112	-32 739
Årets avskrivningar	-4 326	-3 373
Utrangeringar	0	0
Summa förbättringsutgifter på annans fastighet	27 890	20 788
Maskiner, inventarier, installationer m m		
Anskaffningsvärde IB	329 663	314 510
Årets anskaffningar	21 767	24 104
Utrangeringar	-14 968	-8 951
Ackumulerad avskrivning IB	-30 683	-243 146
Årets avskrivningar	-254 154	-19 941
Utrangeringar	14 859	8 933
Summa maskiner, inventarier, installationer m m	66 484	75 509
Pågående nyanläggningar		
Anskaffningsvärde IB	6 520	1 748
Återföringar pågående nyanläggningar	-6 520	-1 428
Årets anskaffningar	97	6 200
Summa pågående nyanläggningar	97	6 520
Förskott materiella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde IB	0	30
Förskott materiella anläggningstillgångar	0	-30
Summa förskott materiella anläggningstillgångar	0	0
Summa materiella anläggningstillgångar	94 471	102 817

Anläggningstillgångar innehåller Kulturtillgångar, icke avskrivningsbara tillgångar, till ett värde av 667 tkr.

I värdet anskaffningar på förbättringsutgifter på annans fastighet ingår i huvudsak investeringar för om- och tillbyggnationer av hyrda lokaler som ska anpassas till Mittuniversitetets verksamhet.

I värdet pågående nyanläggningar avses investeringar i pågående projekt där anläggning ej tagits i drift 2012.

Not 10 Andelar i hel- och delägda företag					2012	2011
	Nom.värde	Kapital-	Röst-	Antal		
MIUN Holding AB	(kr)	andel	andel	aktier		
org.nr 556884-4749	100	100%	100%	1 000	1 006	0

I regleringbrev 2:70 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* beslutade regeringen att utbetala 1 000 tkr i kapitaltillskott för bildande av Holdingbolag. Aktiekapitalet uppgår till 100 000 kronor. Mittuniversitetet tillämpar kapitalandelsmetoden.

Not 11 Periodavgränsningsposter (tillgångar)

	2012	2011
Förutbetalda hyreskostnader , utomstatliga	25 518	26 004
Övriga förutbetalda kostnader , inomstatliga	26	14
Övriga förutbetalda kostnader , utomstatliga	3 677	1 634
Summa förutbetalda kostnader	29 221	27 652
Upplupna bidragsintäkter , inomstatliga	60 223	63 969
Upplupna bidragsintäkter , utomstatliga	6 289	10 271
Summa upplupna bidragsintäkter	66 512	74 240
Övriga upplupna intäkter , inomstatliga	307	4
Övriga upplupna intäkter , utomstatliga	1 379	1 009
Summa övriga upplupna intäkter	1 686	1 013
Summa periodavgränsningsposter	97 419	102 905

Not 12 Avräkning med statsverket

	2012	2011
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	706 997	705 734
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-706 997	-705 734
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Summa avräkning med statsverket	0	0

Not 13 Räntekonto i Riksgäldskontoret

	2012	2011
Beviljad kontokredit hos Riksgäldkontoret	70 000	70 000
Utnyttjad kontokredit hos Riksgäldkontoret	0	0

Tillgodohavandet på räntekontot per 31 december 2012 var 297 205 tkr.

Not 14 Statskapital

	2012	2011
Investerat av Staten i MIUN Holding AB	1 000	0
Kulturtillgångar	667	667
Summa	1 667	667

Ett beviljat kapitaltillskott på 1 000 tkr enligt regleringsbrev 2:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. har utbetalats till Mittuniversitetet.

Beviljade idébanksmedel på 2 250 tkr enligt regleringsbrev 3:13 *Särskilda medel för forskningsändamål* har av Vinnova utbetalats direkt till MIUN Holding AB.

Not 15 Balanserad och årets kapitalförändring

	2012	2011
Ingående balans	217 661	229 418
Årets kapitalförändring	-18 174	-11 757
Summa balanserad kapitalförändring	199 487	217 661

	2012	2011
A. Ackumulerat överskott (årets och balanserad kapitalförändring)	199 487	217 661
B. Årets totala kostnader	945 379	920 893
A i procent av B	21%	24%

Redovisning av kapitalförändring per verksamhetsgren

Verksamhetsgren	Balanserad kap.för. (A)	Årets kapital- förändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	93 877	-2 032	91 845
Uppdragsverksamhet	2 329	1 160	3 489
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och forskarutbildning	121 619	-17 150	104 469
Uppdragsforskning	-164	-152	-316
Summa kapitalförändring	217 661	-18 174	199 487

Not 16 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2012	2011
Ingående avsättning	4 594	10 375
Årets avsättning	7 431	2 367
Reglering och korrigering i samband med uppsägningar	0	-5 967
Årets pensionsutbetalningar	-1 688	-2 181
Utgående avsättningar	10 337	4 594

I årets avsättning ingår 4 miljoner kronor i uppsägningskostnader för personal.

Not 17 Lån i Riksgäldkontoret

För investeringar i anläggningstillgångar disponerar Mittuniversitetet en låneram på 150 000 tkr (2011; 125 000 tkr).

	2012	2011
Skuld vid årets början	91 061	73 315
Upptagna lån	24 456	43 783
Årets amorteringar	-36 373	-26 037
Skuld vid årets slut	79 144	91 061

Under december månad har investeringar gjorts till ett värde av 16 283 tkr. Av dessa kommer 16 283 tkr att lånefinansieras i samband med nästkommande upplåningstillfälle.

Not 18 Periodavgränsningsposter (skulder)

	2012	2011
Upplupna löner och arvoden inklusive sociala avgifter	16 087	13 271
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	33 045	31 743
Övriga upplupna kostnader	11 561	11 782
Summa upplupna kostnader	60 693	56 796
Oförbrukade bidrag , inomstatliga	58 849	52 285
Oförbrukade bidrag , utomstatliga	35 243	46 027
Externt finansierade anläggningstillgångar	0	3 469
Avräkning EG-medel	0	0
Summa oförbrukade bidrag	94 092	101 781

Av det totala värdet på oförbrukade bidrag avser 9,5 mkr externa finansiärers andel av restvärdet på investeringar i projekt.

Övriga förutbet hyresintäkter , inomstatliga	213	0
Övriga förutbet hyresintäkter , utomstatliga	0	475
Övriga förutbetalda intäkter , inomstatliga	5 756	11 985
Övriga förutbetalda intäkter , utomstatliga	9 723	5 507
Summa förutbetalda intäkter	15 692	17 967

Summa periodavgränsningsposter	170 477	176 544
---------------------------------------	----------------	----------------

Övriga noter

Not 19

Ledamöterna redovisar följande uppdrag som styrelse- och rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Böhlin Birgitta	Styrelseordförande, Apoteksgruppen AB Ledamot, Försäkringskassans insynsråd Styrelseordförande Lernia AB Styrelseledamot. Specialfastigheter AB Ledamot Innovationsrådet Styrelseordförande Statens Servicecenter
Brühl Thomas	Styrelseledamot, Svedest AB Styrelseledamot Association of Swedish Fashion Brands Styrelseordförande VisitSwedens dotterbolag i Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Storbritannien, Frankrike, Spanien
Gustafsson Yvonne	Styrelseledamot, Exportkreditnämnden (EKN) Styrelseledamot, Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) Ledamot, Livsmedelsverkets insynsråd Ledamot Folkhälsoinstitutets insynsråd
Larsson Ulf	Styrelseordförande, Föreningen Sveriges Skogsindustrier Styrelseledamot ARBIO AB Styrelseordförande, SCA Forest Products AB Styrelseordförande, SCA Graphic Sundsvall AB Styrelseordförande, SCA Skog AB Styrelseordförande, SCA Timber AB Styrelseordförande, SCA Transforest AB Styrelseordförande, Scaninge Holding AB Styrelseordförande, Gällö Timber AB Styrelseordförande, Tjärnviks Trä AB Styrelseordförande Aylesford Newsprint ltd Styrelseordförande SCA Laakirchen AB Ledamot i Insynsrådet Västernorrlands län Styrelseledamot i Handelsbanken Sundsvall
Lundgren Ulf P	Ledamot Regionala Etikprövningsnämnden i Uppsala
Mattsson Weijber Karin	Styrelseordförande Peak Innovation AB Styrelseledamot Visit Sweden AB Styrelseledamot Astrid Lindgrens Värld AB Styrelseledamot Institutet för Framtidsstudier Styrelseledamot SISU Idrottsböcker AB IQ-initiativet AB
Norell Bergendahl Margareta	Styrelseledamot, KK-stiftelsen Styrelseledamot, Hotel Birger Jarl Styrelseledamot, Hotell Tegnérslunden
Strömbäck Jesper	Kanslichef och huvudsekreterare regeringens Framtidskommission, Stadsrådsberedningen
Söderholm Anders	Ledamot, insynsrådet vid Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Sjövall Joachim	Styrelseledamot i Sundsvalls Studenters Kårhus AB
Wiktorsson Simon	Styrelseledamot i Östersunds Campusrestauranger AB

Not 20

Ersättningar och andra förmåner för ledamöter i Mittuniversitetets styrelse

Styrelseledamöter anställda vid Mittuniversitetet (kr)		Period i styrelsen
Anders Söderholm	1 103 331	2012-01-01 - 2012-12-31
Anders Olsson	505 891	2012-01-01 - 2012-12-31
Yvonne von Friedrichs	555 788	2012-01-01 - 2012-12-31
Jesper Strömbäck	0	2012-01-01 - 2012-12-31

Ersättningar och andra förmåner utbetalda under räkenskapsperioden till externa ledamöter (kr)

Birgitta Böhlin	66 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Bo Sundqvist	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Thomas Brühl	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Yvonne Gustafsson	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Ulf Larsson	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Ulf P Lundgren	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Karin Mattsson Weijber	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Margareta Norell Bergendahl	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Jim Andersson	14 000	2012-07-01 - 2012-12-31
Joachim Sjövall	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Simon Wiktorsson	28 000	2012-01-01 - 2012-12-31
Alexandra Stattin	14 000	2012-01-01 - 2012-06-30

Arvode för perioden 2012-07-01 - 2012-12-31 utbetalades i januari 2013

Universitetsstyrelsens beslut

Styrelsen för Mittuniversitetet har den 18 februari 2013 i Stockholm beslutat godkänna årsredovisning för verksamhetsåret 2012.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vi bedömer vidare att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten föreligger på följande punkter:

- Brister i kontrollsystem som ska säkerställa regelefterlevnad inom myndigheten
- Brister i kontrollsystem för att förebygga och motverka oegentligheter.

Birgitta Böhlin
Ordförande

Anders Söderholm
Rektor

Bo Sundqvist
Vice ordförande

Jim Andersson

Thomas Brühl

Yvonne von Friedrichs

Yvonne Gustafsson

Ulf Larsson

Ulf P Lundgren

Karin Mattsson Weijber

Margareta Norell Bergendahl

Johan Liljeholm

Anders Olsson

Joachim Sjövall

Jesper Strömbäck

Bilaga 3 Redovisning av takbelopp**Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)****Utfall avseende perioden 2012-01-01 – 2012-12-31**

Enligt bilaga 2 Avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer m.m.

Summan Utfall total ersättning ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Utb.omr.	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättn. (tkr)	HPR Ersättn. (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	743	449	17 401	8 597	25 997
Teologi					0
Juridik	264	183	6 180	3 506	9 685
Samhällsvetenskap	2 113	1 687	49 508	32 298	81 806
Naturvetenskap	829	569	41 538	24 048	65 586
Teknik	1 409	1 021	70 568	43 150	113 719
Farmaci					0
Vård	1 099	1 013	58 533	46 739	105 272
Odontologi					0
Medicin	366	316	21 773	22 870	44 642
Undervisning	535	496	18 589	20 286	38 875
Övrigt	267	239	10 734	7 800	18 534
Design	65	65	9 227	5 621	14 848
Konst					0
Musik					0
Opera					0
Teater					0
Media					0
Dans					0
Idrott	53	49	5 522	2 336	7 858
Summa	7 742	6087,43	309 571	217 252	526 823

Takbelopp (tkr)	509 725
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)	17 098
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)	0

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **177,5** inom design. Högst får **65** HST avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom design har avräknats mot utbildningsområdet Teknik.

Bilaga 3**Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)**

<i>A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)</i>	
Årets takbelopp	509 725
+ Ev. ingående anslagssparande	
Summa (A)	509 725
<i>B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå</i>	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	43
Utfall total ersättning enligt tabell 1	526 823
+ Ev. utnyttjande av tidigare överproduktion	51 511
Summa (B)	578 377
 Summa (A-B) ¹	 -68 652

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.

Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

Tabell. Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående anslagssparande	0

*Tabell.
Överproduktion*

Total utgående överproduktion	68 652
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	17 680
Utgående överproduktion	50 973

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Mittuniversitetets organisation

Rådgivande organ*:

Biblioteksråd
Central samverkansgrupp
Rektors ledningsgrupp
Chefsforum
Strategigrupp för lika villkor

* Studentrepresentanter ingår i de rådgivande organen liksom i universitetsstyrelsen

Chef
internrevision

Universitetsstyrelse

Rektor

Prorektor

Dekan

Fakultetsnämnden
för naturvetenskap, teknik
och medier (NMT)

Dekan

Fakultetsnämnden
för humanvetenskap (HUV)

Läraryttings-
rådet (LÄR)

Universitetsdirektör

Överbibliotekarie

Universitetsbibliotek

Sambiblioteket
Härnösand

Universitetsbiblioteket
Sundsvall

Universitetsbiblioteket
Östersund

Förvaltning

Campusservice

Ekonomiavdelning

IT-avdelning

Kommunikationsavdelning

Personalavdelning

Samverkansavdelning

Studentcentrum

Universitetsledningens kansli

Prefekt

Institutionen för
informationsteknologi och
medier (ITM)

Prefekt

Institutionen för
utbildningsvetenskap
(UTV)

Prefekt

Institutionen för
samhällsvetenskap
(SHV)

Prefekt

Institutionen för
hälsovetenskap
(IHV)

Prefekt

Institutionen för
teknik och hållbar utveckling
(THU)

Prefekt

Institutionen för
naturvetenskap och design
(NVD)

Prefekt

Institutionen för
humaniora (HUM)

Prefekt

Institutionen för
socialt arbete (SOA)

Ingår i chefsforum

Akademiska stödfunktioner

Den hierarkiska organisationen

SAMMANSTÄLLNING ÖVER TABELLER OCH DIAGRAM

Tabell	Diagram	Tabelltext	Avsnitt
1		Antal helårsstudenter (hst) på poänggivande utbildningar	2.1
2		Uppföljning av helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr) på anslaget	2.1
3		Genomströmning, 2009-2012	2.1
4		Nollpresterare bland enkursstudenter - ett räkneexempel	2.1
5		Antal förstahandssökande vid sista anmälningssdag	2.2
6		Övergångsfrekvenser	2.2
7		Nationell rekrytering till Mittuniversitetet	2.2
8		Behörighetsgivande förutbildning	2.2
9		Studenter vid Mittuniversitetet och på olika campus	2.3
10		Programutbildningar 2009 - 2012, hstk	2.3
11		Programutbildningar vid Mittuniversitetet	2.3
	1	Utbildning avancerad nivå, hst	2.3
	2	Hst i ämnen på avancerad nivå	2.3
12		Antal helårsstudenter på fristående kurser	2.3
13		Antal helårsstudenter, sommarkurser	2.3
14		Nyckeltal, anslagsgrundande	2.3
15		Antal helårsstudenter i distansutbildning	2.4
16		Genomströmning %, anslagsfinansierat	2.4
17		Antal helårsstudenter per campus, anslagsfinansierat	2.4
18		Andel som slutförde kursen	2.4
19		Uppdragsutbildning, helårsstudenter och intäkter	2.5
	3	Totalt antal utfärdade examina	2.7
20		Totalt antal utfärdade examina	2.7
21		Yrkesexamina	2.7
22		Antal forskarstuderande antagna vid Mittuniversitetet	3.2
23		Antal personer som antagits till forskarutbildning vid Mittuniversitetet 2012	3.2
25		Publikationer 2009-2012	4.2
	4	Publikationer enligt NorScore	4.2
26		Antal professorer, personår	4.3
28		Kostnader* för forskning 2011 och 2012	4.3
	5	Hemvist för medförfattare till Miun-författare (alla publikationer 2011-2012). Värdena är fraktionerade.	4.4
29		Ut- och inresande studenter, individer	5.2
30		Examen, internationella studenter	5.2
	6	Andel kvinnor i olika tjänstekategorier 2009-2012	5.3
31		Könsfördelning för ledningspersoner vid Mittuniversitetet, individer (december)	5.3
	7	Underrepresenterat kön i programutbildningarna	5.3
32		Nyckeltal universitetsbiblioteket	5.4
33		Antal anställda per tjänstekategori, personår	5.5
34		Nyckeltal, personal	5.5
35		Total omslutning för Mittuniversitetet, tkr	6
36		Omslutning för grundutbildningen, tkr	6
38		Omslutning för forskning och forskarutbildning, tkr	6
39		Redovisning av intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning	6
40		Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	6
41		Avgiftsbelagd verksamhet, tkr	6
42		Indikatorer ingående i index för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	7
43		Indikatorer ingående i index för forskning och forskarutbildning	7
44		Index för biblioteket	7
	8	Kostnad per hst och hpr, tkr	7
45		Kostnader per refereegranskad vetenskaplig publikation, tkr	7
46		Kostnad för doktorander 2012	7
47		Mått på samverkan	7

Bilaga 4 Struktur för rapportering i resultatredovisningen

Rapportering enligt Högskolelagen 1 kap (HL), Högskoleförordningen (HF), Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB), Regleringsbrev 2011 (RB) samt Förordningen om intern styrning och kontroll (FISK).

Kapitel/avsnitt	Rapporteringskrav
1. 2012 – ett år av anpassning till nya förutsättningar	FÅB 1 kap 4§: I årsredovisningen skall även information lämnas om andra förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten.
2. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	HL 2§: Utbildning som vilar på vetenskaplig och konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.
2.1 Utbildningsuppdraget	RB bil 35: Redovisa helårsstudenter och helårsprestationer.
2.2 Söktryck och rekrytering	HL 5§: Aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan.
2.3 Utveckling av utbildningen	HL 7§: Bedriva utbildning på grundnivå och avancerad nivå. RB: Åtgärder och överväganden för att informera och vägleda studenter i val inom lärarutbildningen.
2.4 Distansutbildning och e-lärande	
2.5 Arbetslivsanknytning	HL2§: Samverka med omgivande samhälle och informera om verksamheten.
2.6 Kvalitetsarbete inom utbildningen	HL 4§: Verksamheten ska avpassas så att hög kvalitet nås. HL 4§: Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenter.
2.7 Examina	HL 10§: Utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå. HL 17§: Utfärda gemensam examen.
3. Utbildning på forskarnivå	HL 7§: Bedriva utbildning på forskarnivå.
3.1 Kvalitetssäkring	HL 4§: Verksamheten ska avpassas så att hög kvalitet nås. HL 4§: Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenter.
3.2 Forskarstuderande och examina	HL 5§: Aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan HL 10§: Utfärda examina på forskarnivå.
4. Forskning	HL 2§: Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.
4.1 Mekanisk massa, skolutveckling och amorf metall	HL 2§: Forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete. HL 3§: Nära samband mellan forskning och utbildning. HL 3a§: Värna vetenskapens trovärdighet och god forsknings-sed. HL 6§: Allmänna principer om forskningens frihet. HL2§: Samverka med omgivande samhälle och informera om verksamheten.
4.2 Vetenskaplig produktion	
4.3 Forskningskompetens och forskningsresurser	HL 4§: Tillgängliga resurser ska utnyttjas effektivt. RB för MIUN: Reskryteringsmål för professorer
4.4 Kvalitetssäkring av forskningen	HL 4§: Verksamheten ska avpassas så att hög kvalitet nås. HL 4§: Kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenter. HL 5§: Främja en hållbar utveckling.
4.5 Innovation och nyttiggörande	RB 2:53: Innovationsverksamhet vid universitet och högskolor

5. Gemensamt för utbildning och forskning	
5.1 Studentmedverkan	HL 4a§: Studenternas rätt att ha inflytande över utbildningen; högskolan ska verka för att studenterna tar aktiv del i att vidareutveckla utbildningen. RB 2:70 ap. 11: Insatser i samband med avskaffandet av kårobligatoriet
5.2 Internationalisering	HL 5§: Främja förståelsen för andra länder och internationella förhållanden. RB: Studieavgifter för tredjelandsstudenter
5.3 Jämställdhet och arbete för lika villkor	HL5§: Iaktta och främja jämställdhet mellan män och kvinnor.
5.4 Bibliotek	
5.5 Personal och kompetensförsörjning	FÅB 3 kap 3§: Åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen.
6. Ekonomisk utveckling 2012	RB bil 34 (1): Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet. RB bil 34 (2): Redovisning av verksamhetens kostnader.
7. Verksamhetens resultat	FÅB 3 kap 1§: Volym och kostnad per prestation.
8. Styrning och kontroll	FISK

MNS 2013-01-29

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY